

Η ΕΥΤΕΡΗ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ME

Φυλλάδ. 65.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Τόμος. Γ'.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗΝ 4 ΜΑΪΟΥ 1850.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΥ.

Ἐμπροσθεν τοῦ ἐν Λονδίῳ Χρηματιστηρίου, ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι τοίχου, ὑπάρχει μικρὰ μέλαινα χεῖρ τεινούσα τὸν λιχανὸν δάκτυλον πρὸς τινὰ παρακειμένην τυφλὴν ὄδον, κάτωθι δὲ τῆς χειρὸς εἰσὶ γεγραμμένοι αἱ λέξεις αὗται: *Εἰς τὸ Κεντρικὸν Τηλεγραφικὸν Κατάστημα.* Καὶ τῶντι ἅμα φάσης εἰς τὴν ὄδον ἐκείνην ἔχεις καταντικρὺ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος κατὰστημα, καλῶς ἀλλοθεν διακρινόμενον καὶ ἐκ τοῦ ἡλεκτρικοῦ ὥρολογίου, τὸ ὁποῖον ὑπέρεκειται, προσφευῖ παράστημον, τῆς εἰσόδου.

Ἐπιερχόμενος εὐρίσκεις πρῶτιστα εὐρύχωρον αἶθουσαν φωτισμένην ἄνωθεν δι' ὑάλων, ὀπίθεν λαμβάνουσι τὸ φῶς καὶ τρεῖς ἀλλεπαλλήλως κείμεναι στοαί, κοινωνοῦσαι μὲ τὰ εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς ὑπηρεσίας ὠρισμένα μέρη τοῦ οἰκοδομήματος.

Ἐκατέρωθεν τῆς αἰθούσης ὑπάρχουσι τράπεζαι πρὸς γραφὴν, ὧν αἱ πρὸς τὰ δεξιὰ διαιροῦνται διὰ πρασίμων παραπετασμάτων εἰς ἕξ χωριστὰ γραφεῖα, ὅπου διαφορὰ Κύριοι, κάποτε δὲ καὶ Κυριαὶ πρόσκεινται εἰς τὸ γράφειν, ἰδίᾳ ἕκαστος, τὰς ὁποίας ἐπιθυμεῖ νὰ μεταδώσῃ εἰς τοὺς ἀπόντας φίλους του σπουδαίας εἰδήσεις. Γράφονται δὲ αὗται εἰς ἡμίφυλλον μεγάλου χάρτου ἐπι-

στολιμαίου, οὗ τὸ ἥμισυ σχεδὸν ἤδη κατέχεται ὑπὸ ἐντύπου διατυπώσεως μὲ λευκὰ διάμεσα ὅπου προστιθενται τὰ ὀνόματα τοῦ γράφοντος καὶ τοῦ δεχομένου τὸ ἐπίσταλμα, ὁ τόπος καὶ χρόνος, ἡ στιγμή καθ' ἣν ἤρχισε καὶ καθ' ἣν ἐτελείωσεν ἡ τηλεγραφικὴ ἀλληλογραφία.

Ἄμα ἐνεβλέψαμεν εἰς τὴν διατύπωσιν ταύτην, ὅτι κατὰ πρῶτον ἔσσυρε τὴν προσοχὴν μας ἦτον ἡ ὑπερβολικὴ βραχύτης τοῦ τόπου τοῦ ὑπολειπομένου διὰ τὰ ἐπιστάλματα. Ἄλλ' αἱ τιμαὶ τῶν ἐπισταλμάτων, αἵτινες εἰναι, παραδείγματος χάριν, ἀπὸ Λονδίνου

Εἰς Βιρμιγγάμην, λεῦγαί 45 φρ. 0, 39. ἑκατ. τὴν λέξ.
— Δέρβην " 53 " 0, 42. " "
— Λιθερπούλην " 80 " 0, 51. " "
— Εὐόρακον " 87 " 0, 54. " "
— Ἐδιμβούργον " 170 " 0, 78. " "
— Γλασκῶ " 188 " 0, 84. " "

Αἱ τιμαὶ, λέγομεν, αὗται ἀρκοῦντως διδάσκουσι πάντα τὸν προσφεύγοντα εἰς τὴν πρόθυμον τῆς Ἑταιρίας ὑπηρεσίαν, ὅτι τὴν συμφέρει μάλιστα νὰ ἦναι ὡς οἷόν τε βραχυλογώτατος. Τὸ δὲ παραδοξότερον καὶ, ὡς φαινόμενον φυσιολογικῶν, ἀξίον σημειώσεως εἶναι ὅτι ὑπὸ τὴν γαλβανικὴν τοῦ Τηλεγράφου ἐπίρροην καὶ αὐτοὶ οἱ δικηγόροι αἰτινες, ὡς ἐξέυρομεν, μὲ τοὺς πελάτας των εἶναι συνήθως, χωρὶς βέβαια νὰ τὸ θέλωσι, τόσοι σχοινοτενεῖς καὶ πολυγράφοι, συμβαίνει ἐκεῖ ν' ἀποκτιῶσιν αἴφνης τοιαύτην διαύγειαν πνεύματος ὥστε κατορθόνουσι νὰ γράψω-

σιν ἀπλούστατα καὶ λακωνικώτατα περὶ οἰουδήποτε θέματος.

Καθόσον τὰ ἐπιστάματα γράφονται μεταβαίνουσι διὰ πύλινος ὑλοφράκτου εἰς μικρὸν δωμάτιον, καλούμενον *Τμήμα τῶν ἐγγραφῶν*. Ἐκεῖ λαμβάνεται σημείωσις αὐτῶν εἰς τὸ γενικὸν βιβλίον, ἀριθμοῦνται, εἴτα ὁ ποιήσας τὴν ἐγγραφήν ὑπάλληλος ἐμβάλλει αὐτὰ ἐντός βραχέος κιβωτίου ἢ πυξίδος, καὶ σφύρει τὸ σφαιρίον μικροῦ κώδωνος. Παραρῆμα ἢ πυξὶς ἀνίπταται ἄνω δι' ὀπῆς ὁμοίας μετὰ καπνοδόχην ἐστίας, μεταδιβάζουσα τὰ ἐν αὐτῇ εἰς τὸ ὑπερῶν, εἰς τὸ *Τμήμα τῶν μηχανῶν*. Ἡκολούθησαμεν κατόπιν καὶ ἡμεῖς τὸ κιβώτιον δι' ὁδοῦ ὅχι μὲν τῶσον συντόμου, ἀνετωτέρας ὁμοίως ἐπώσων, τῆς κλίμακος, ἰστάμενοι ἐκ διαλειμμάτων ὅπου ἢ κλίμαξ στρέφεται, καὶ προαναλογιζόμενοι ποῖου παραδέξου θεάματος ἐμέλλομεν νὰ γίνωμεν θεαταί. Ἄλλ' ὅτε εἰσῆλθομεν εἰς τὴν αἰθουσαν τῶν μηχανῶν, ἤσθάνθημεν, ὁμολογοῦμεν, ἀπορίαν ἐνταυτῇ καὶ θαυμασμόν, εὐρεθέντες ἔμπροσθεν ὅχι, ὡς ἠλπίζομεν, πολυπλόκου τινος μηχανῆς, ἀλλ' ἀπλουστάτης συσκευῆς, δι' ἧς ὁμοίως προάγονται ἔργα τὰ πλέον τεράστια.

Τῶν κλειστῶν τῆς βιομηχανίας προΐόντων ἡ χειρωνακτικὴ ἐργασία ὑπερτερεῖ πολὺ τὴν ὕλιαν αἴλιαν. Ἐν ἀπλοῦν καρφίον διὰ νὰ κατασκευασθῇ, πρέπει νὰ ζητηθῇ εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς τὸ μέταλλον, εἴτα νὰ ἀναλυθῇ καὶ καθαρισθῇ μετὰ γαϊάνθρακος ἐξωφυγμένους ὁμοίως ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς, εἴτα νὰ φορτωθῇ εἰς ἀμάξας ἢ πλοῖα, νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν ἔμπορον, εἰς τὸν μεταπράτην, εἰς τὸν χαλκέα. Τὰ ἐλάχιστα σκαλαθύρματα ὅσα βλέπομεν εἰς τὰ πρόθυρα τῶν ἐργαστηρίων καὶ τῶν ἀποθηκῶν ἀπήτησαν ἐργασίαν καὶ πολυχειρίαν ἀνυπολόγιστον. Ὡ! ἀν αἱ Κυρίαὶ ἐγνώριζον πόσαι ὥραι ἐνδελεγοῦς καὶ πολλακίς ἐπέλαβοῦς εἰς τὴν ὑγίαν ἐργασίας κατεβλήθησαν, πόσων ἀνθρώπων ἡ υἰεῖα καὶ ἡ ζωὴ κατεστράφη διὰ νὰ ἴδωσι τὸ φῶς τὰ ἐλαφρὰ ἐκεῖνα καὶ στέλλοντα ὑφάσματα, οἱ κόσμοι ἐκεῖνοι καὶ τὰ περιπέττα μετὰ τὰ ὅποια συνεθίζουσι νὰ περιβάλλωσι τὰ κάλλη των! Ὁ ὀδοιπόρος ὁ διαβαίνων, ἢ μάλλον ὁ ἰπτάμενος διὰ τῶν σιδηροδρόμων τῆς Ἀγγλίας οὐδ' ἐνθυμεῖται ἔλως ὅτι στρατὸς δεκακισχιλίων ἀνθρώπων διηλεκτικῶς καταγίνονται εἰς τὴν ἐπιστάσιαν καὶ ἀσφάλειαν καὶ τὴν λοιπὴν ἐπιμέλειαν τῆς ὁδοῦ. Ἐλέγομεν λοιπὸν καθ' ἑαυτοῦς ὅτι καὶ μηχανὴ τοιαύτη μεταδίδουσα ἀστραπηδὸν ἀγγελίας εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν ἕως τετρακοσίων μιλίων, ἀπῆται ἀναλόγως καὶ πολυχειρίαν καὶ ἐργασίαν πολλήν, Ἄλλ' ἡ ἀπλότης εἶναι, λέγουσι, τῆς ἐπιστήμης ὁ χαρακτήρ· τὸ δὲ ἀξίωμα τοῦτο οὐδαμοῦ ἀπεδείχθη ποτὲ ἐναργέστερον ὡς εἰς τὸ ὑπερῶν τοῦ ἐν Λονδίῳ Κεντρικοῦ Τηλεγράφου· ἐπειδὴ ὅλον τὸ προσωπικὸν καὶ ὕλικόν τοῦ καταστήματος συνίσταται εἰς τέσσαρα ἢ πέντε μείρακια, δεκαεπτὰ περίπου τῆν ἡλικίαν, ἐξῆναι φυσιογνωμίας, καὶ εἰς ὀκτὼ μικρὰς μηχανὰς ἐχούσας τὸ ἥμισυ σχεδὸν μέγεθος τῶν μουσικῶν ἐκείνων ὀργάνων τὰ ὅποια περιφέρουσιν εἰς τὰς ὁδοὺς ἡμῶν οἱ παῖδες τῆς Ἰταλίας. Ὡς δὲ οἱ τῶν ἵππων πωληταὶ ἐπαινοῦντες πρὸς δεῖλόν καὶ ἀρχαίον ἀναβάτην τὸ πεθῆνον καὶ τὴν ἀγαθὴν φύσιν τοῦ ἵππου λέγουσι τοῦτο, ὅτι καὶ παιδίον δύναται νὰ τὸν κυβερνήσῃ, ὁμοίως καὶ περὶ τοῦ ἡλεκτρικοῦ τηλεγράφου τοῦ μεταδιβάλλοντος τὰ διανοήματα τῶν ἀνθρώπων μετὰ τὸ τεράστιον τάχος 280,000 μιλίων, ἢ 112,000 λευγῶν κατὰ πᾶν δευτέρον λεπτόν, δύναται τις

νὰ εἴπῃ, καὶ ἀπλοῦν παιδίον εἶναι ἱκανὸν νὰ τὸν διοικήσῃ.

Καὶ εὐκόλον μὲν εἶναι διὰ μέσου ὀλίγων ἀριθμῶν νὰ παραστήσῃ τις τὸ τάχος τοῦ ἡλεκτρικοῦ τηλεγράφου. Πλὴν εἰν' ἐπίσης ἀληθές ὅτι ἡ ταχύτης αὕτη ὑπερβαίνει τὴν ἀνθρωπίνην κατάληψιν. Ὄταν ὁ Σακεσπῆρος ἀφινόμενος εἰς τὰς ἐμπνεύσεις τῆς φαντασίας του, παριστάνῃ τὸν βασιλέα τῶν ἐξωτικῶν Ὀδερον λέγοντα πρὸς τὸ τελώνιον Πούκ νὰ ἐπιστρέψῃ γρηγορώτερα πρὸς τὸν ὄραν θέλει ὁ Δεδιαθὰν διὰ νὰ διατρέξῃ μίαν λεύγαν, τὸ δὲ πνεῦμα ἀποκρίνεται ὅτι δύναται νὰ κάμῃ τὸν γῦρον ὅλον τῆς γῆς εἰς τεσσαράκοντα λεπτά, δὲν ὑπόπτως βέβαια ὁ ποιητὴς ὅτι κατὰ τὸν 19^{ον} αἰῶνα ἡ παράτολμος τοῦ ἐλαφροῦ ἐξωτικοῦ καύχησις ἐμέλλε νὰ πραγματοποιηθῇ καὶ νὰ ὑπερακοντισθῇ μάλιστα Αἰ διὰ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ τηλεγραφικαὶ ἀγγελίαι δύναται εἰκοσιτέσσαρας χιλιάδας φορὰς νὰ κάμωσι πὸν γῦρον τῆς γῆς ἐν ὅσῳ χρόνῳ ὁ Πούκ μετὰ τὴν φανταστικὴν του ταχύτητα ἤθελε τὸν κάμει ἀπαξί μόνον.

Πᾶσα ἡλεκτρικὴ μηχανὴ φέρει ἐπ' αὐτῆς δίσκον ὡς τοὺς τῶν ὥρολογίων μετὰ τὸν δείκτην αὐτοῦ, ἔνθα εἰσὶ γεγραμμένα τὰ ἐνόματα τῶν ἔξ ἢ ὀκτὼ πόλεων πρὸς ἃς ἔχει συνήθως ἀναπόκρισιν ὅταν ἡ ἐργασία ἦναι πολλὴ καὶ κατεπιέγουσα, εἰς πᾶσαν μηχανὴν ἀπαιτεῖται καὶ εἰς παῖς, ἀλλ' ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀρκεῖ εἰς παῖς διὰ τρεῖς μηχανάς. Ἐπειδὴ δὲ αἱ μηχαναὶ πρέπει κατὰ πᾶσαν στιγμήν νὰ ἦν' ἔτοιμα: εἰς ἐργασίαν, τὰς δύνας καὶ τὰς ἡμέρας, ἐπαγρυπνοῦσιν ἀδιαλείπτως εἰς αὐτὰς τὴν μὲν ἡμέραν οἱ παῖδες, τὰς δὲ νύκτας ἄνδρες ἐξεγειρόμενοι ἐκ διαδοχῆς.

Καθόσον τὰ διάφορα ἐπιστάματα, ἀναβαίνοντα ἐν μετ' ἄλλο διὰ τοῦ ὀπαιού, φθάνουσιν εἰς τὸ ὑπερῶν τῶν μηχανῶν, ὁ ἐνταῦθα τεταγμένος ὑπάλληλος παραλαμβάνων φέρει αὐτὰ εἰς τὴν μηχανὴν ἧτις μέλλει νὰ τὰ διεργασθῇ εἰς τὰ ἀπώτατα, ὁ δὲ παῖς ἄρχεται πάραυτα τοῦ ἔργου μετὰ τὴν συνήθη τῇ ἡλικίᾳ ταύτῃ ζωηρότητα.

Καὶ πρῶτον μὲν βάλλει διὰ τοῦ ἡλεκτρικοῦ ρεύσου εἰς κίνησιν μικρὸν κώδωνα ὅστις ἐπεγείρει αὐθωρεῖ τὴν προσοχὴν τῶν εἰς τὰς ἄλλας πόλεις φυλαττόντων τὰς μηχανάς. Ἄλλ' ὁ ἦχος τῶν κωδῶνων παύει μετ' ὀλίγον ἀπανταχοῦ πλὴν εἰς τὸ κατάστημα τῆς πόλεως ἧς τὸ ὄνομα δεικνύει ἢ τοῦ δίσκου βελόνῃ. Τοιοῦτοτρόπως ὁ ἐπὶ τοῦ καταστήματος ἐκεῖνου ὑπάλληλος μαρθάνει ὅτι πρὸς αὐτὸν θέλει ἔλθῃ τὸ μήνυμα, καὶ διὰ σημείου ὁμοίου ἀποκρίνεται εἰς τὸ κατάστημα τοῦ Λονδίνου ὅτι εἶναι παρῶν καὶ ἔτοιμος νὰ ὑποδεθῇ τὸ ἀγγελθὲν μήνυμα. Ὁ παῖς τότε δράσται ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ χαλκοῦν τινὰ βραχιόνα ἢ λαστὸν προσπεπασσαλευμένον ἐπὶ τοῦ δίσκου, καὶ τοῦτον κινῶν καὶ ταλαντεύων παντοίως ἐρμηνεύει τὴν ἐπιστολήν· ἐπειδὴ ὁ λαστὸς κινούμενος ὑπὸ τοῦ παιδὸς μεταδίδει εἰς τὰς ἐπὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ δίσκου βελόνας ὡς καὶ εἰς τὰς ἐπὶ τοῦ δίσκου τοῦ ἀνταποκριτοῦ κινήσεις τινὰς καὶ ἄλλα παριστώντα τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ γράμμα τοῦ ἡλεκτρικοῦ ἄλφάβητου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἰς τρία λεπτά δευτέρα δύναται νὰ διερμηνεύσῃ τηλεγραφικῶς μίαν λέξιν συνήθους ἐκτάσεως ἢ, ταῦτόν εἰπεῖν, εἰκοσι λέξεις εἰς τὸ λεπτόν. Ἄν κατὰ τύχην τὸ μεταλλικὸν σύρμα τινὸς τῶν βελόνων βλαφθῇ, ὁ παῖς δύναται νὰ ἐργασθῇ καὶ διὰ μιᾶς μόνης βελόνης εἰς ἄλλο ἀλφάβητον, μετὰ τὴν διαφοράν ὅτι τότε ἐρμηνεύει ὀκτὼ μόνον ἢ ἐννέα λέξεις εἰς τὸ λεπτόν.

Ἡ Ἐταιρία τοῦ ἡλεκτρικοῦ τηλεγράφου παρεδέχθη ἄρτι τὴν νέαν μέθοδον τοῦ Κυρίου Βαῖν, καθ' ἣν εἰς ἕν λεπτόν διεργαζομένηται τηλεγραφικῶς ἕως χίλια λέξεις. (α)

Ἦν ὃ χρόνῳ ὁ παῖς ὁ ἰστάμενος πρὸ τῆς μηχανῆς ἐξασπαστέλλει κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἰς Λιβερούλ, λόγου χάριν, τὴν ἐναγχοῦς γραφεῖσαν εἰδῆσιν, πρὶν εἶ τὸ γραφικὸν μέλαν στεγνώσῃ καλῶς, ἕτερος παῖς πλησίον αὐτοῦ, ἀκλουθεῖ προσεκτικῶς τὸν χορὸν καὶ τὰ ποικίλα ἄλλα τῶν βελόνων τῆς ἰδίας αὐτοῦ μηχανῆς, αἵτινες φέρουσι μήνυμα ἐρχόμενον ἀπὸ τὸν νοτιοδυτικὸν σιδηροδρομὸν ἀναγινώσκει δὲ καὶ ὑπαγορεύει λέξιν πρὸς λέξιν τὸ ἀγγέλμα πρὸς τὸν παρακαθήμενον βοηθὸν, οὗτος δὲ τὸ γράφει ἐπὶ χάρτου (καὶ σημειώσατε ὅτι πάντοτε ὁ εἰς ὑπαγορεύει μ' ὅσην ὁ ἄλλος δύναται νὰ γράψῃ ταχύτητα). Ὅσακις ὁ ἀναγινώσκων τὸ μήνυμα δὲν ἐννοῇ τινα λέξιν, ἀναγγέλλει τοῦτο εἰς τὸν ἀνταποκριτὴν του δι' ἰδιαιτέρου σημείου, καὶ ἐκεῖνος ἐπαναλαμβάνει τὴν λέξιν.

Ἄρσῳ ἢ ἀντιγραφῇ τελειώσῃ, τὸ φύλλον καταβαίνει διὰ τοῦ ὀπαιού εἰς τὸ δωμάτιον τῆς ἐγγραφῆς, ὅπου λαμβάνεται σημείωσις αὐτοῦ, καὶ ὀπίθεν στέλλεται παραρῆμα εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον ἢ δι' ἐπίτηδες ὀχλήματος ἢ διὰ τοῦ διανομέως. Ὅλίγα τινὰ παραδείγματα θέλουσιν σαφηνίσει τὸν μηχανισμόν τῆς ἐργασίας ταύτης, καὶ δώσει πρακτικὴν τινα ἐννοιαν τῆς ταχύτητος, δι' ἧς ἡ ἔταιρία μεταδίδει τὰ μηνύματά της.

Κύριος τις προσελθὼν ἐσχάτως εἰς τὸ κατάστημα ἀνήγγειλεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ μνηύσῃ σπουδαῖον τι πρὸς φίλον του διατρίβοντα ἐν Ἐδιμβούργῳ, ὅστις ἐκ προηγουμένης συνενόησεως ἐμέλλε κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν ὥραν νὰ παρευρεθῇ εἰς τὸ ἐν Ἐδιμβούργῳ ὑποκατάστημα τῆς Ἐταιρίας διὰ νὰ στείλῃ ἀπόκρισιν. Τῷ ἐδόθη τὸ ἡμιφύλλον τοῦ χάρτου, ἔγραψεν ὅ,τι ἤθελε, μετὰ ταῦτα τὸ γραφὲν μετέθετο εἰς τὸ τμήμα τῆς ἐγγραφῆς, ἀνέβη εἰς τὴν αἰθουσαν τῶν μηχανῶν, καὶ ἐκεῖθεν παραρῆμα διεβιβάσθησαν τὰ ἐνδιαλαμβανόμενα εἰς Ἐδιμβούργον Ἀυθωρεῖ σχεδὸν ἔρθασε διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ ἢ ἀπόκρισις, ἐγράφη, ἐστάλη κάτω καὶ ἐπεδόθη εἰς τὸν Κύριον ὅστις ἀπῆλθεν εὐχαριστημένος, μὴ διατρίψας εἰς τὸ κατάστημα μὴδὲ πέντε λεπτὰ ὥρας, καὶ ταῦτα δὲ τὰ πέντε ἐδαπανήθησαν τὸ πλέον ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ φίλου του εἰς τὸ νὰ γράψωσι τὰς ὀλίγας λέξεις ὅσας πρὸς ἀλλήλους ἀντήλλαξαν, ἐπειδὴ τὰ ἡλεκτρικὰ νήματα δὲν ἐκράτησαν αὐτὰς ἐν τῷ ἰέναι καὶ ἐπανίεναι εἰμὴ μόνον ἐν τριακοσίσι πεντηκοστὸν μίριον τοῦ δευτέρου λεπτοῦ.

Ἄλλο· εἰς μίαν ἀπὸ τὰς σκοτεινὰς ἐκείνας καὶ συννεφώδεις ἡμέρας τοῦ ἀγγλικοῦ οὐρανοῦ, ἀμαξί τις ἀποκινήτος στενοχωρουμένην ὅτι ἔμενεν ἀργῇ, ἐν πλήρει οὕσα ἀτμῷ, ἐπῆρε τὸν δρόμον τῆς μόνῃ, χω-

(α) Ἡ μέθοδος αὕτη συνίσταται εἰς ἐπιμήχη ταινίαν χάρτου ἔχουσαν πολλὰ μικρὰ τμήματα. Πᾶν τμήμα ἢ σμῆνος τρημάτων παριστάνει ἐν γράμματι ἢ ταινίᾳ περιτυλίσσεται εἰς κύλινδρον μετάλλου ὅστις ὑποβάλλεται εἰς τὴν ἡλεκτρικὴν ἐνέργειαν δῶν μεταλλικῶν αἰγῶν διακίετα δὲ οὕτω ἡ μηχανὴ. Ὅστε ὅταν μὲν αἰγῶμα ἐγγιζοῦσι διὰ τῶν τρημάτων τοῦ χάρτου τὸν μέταλλινον κύλινδρον ἀποτελεῖται τὸ γαλβανικὸν ρεῦμα, ὁσάκις δὲ αἱ αἰγῶμα ἐγγιζοῦσι τὸν χάρτην, τὸ γαλβανικὸν ρεῦμα διακόπτεται, διὰ δὲ ταύτης τῆς ταχείας ἐναλλαγῆς κατορθοῦνται τὰ σημεῖα καὶ τὸ ἀλφάβητον.

ρὶς ὀδηγὸν, καὶ ἔφυγεν ὡς ἀστραπή· ὅσοι δὲ τὴν εἶδαν ἀναχωροῦσαν προσεδόκων ὅτι ἐμέλλε καθ' ὁδὸν νὰ ἐπιφέρῃ μεγάλην ζημίαν καὶ τραῦματα. Πλὴν κατὰ καλὴν τύχην ὁ ἡλεκτρικὸς τηλεγράφος προλαμβάνων τὴν δραπέτην ἔστειλεν εἰδῆσιν εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Κάμδεν, ὥστε εἰδοποιηθέντες ἐγκαιρῶς ἔλαβον τὰς ἀναγκαίας προφυλάξεις ἀποστρέψαντες τὰς βελόνας τοῦ σιδηροδρόμου οὕτως ὥστε διεύθυναν αὐτὴν εἰς πλαγίαν τινὰ ὁδὸν, ὅπου μόνον ὀλίγοι φορτηγοὶ ἀμαξῶν εὐρίσκοντο τότε.

Ἄλλο· Γενετλιμάνος τις ἡ εὐγενὴς Ἀγγλος λαβὼν ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του διὰ τὸν σιδηροδρομὸν γραμματίον δευτέρας θέσεως ἐνόμισεν ἀστειὸν νὰ καθέξῃ διὰ τοῦ αὐτοῦ γραμματίου τὴν ἀνετωτέραν θέσιν ὀχλήματος πρώτης τάξεως. Ἀλλὰ πόσον δὲν ἐξεπλάγη ὅτε φθάσας μόλις εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον εἶδε παρυσιασθέντα εἰς τὴν θυρίδα τοῦ ὀχλήματος, πρὶν εἶτι ἡ συνοδία σταματήσῃ καλῶς ἀπὸ τὸν δρόμον, τὸν ἐπιστάτην τοῦ σταθμοῦ καὶ εἰπόντα αὐτῷ μεγαλοφῶνως εἰς ἐπήκοον ὄλων τῶν συνοδοιπόρων. Εὐδαιμονήθητε παρακαλῶ, Κύριε, νὰ μᾶς πληρώσῃτε τὸ περιπλέον τοῦ ἀγωγισίας σας καθὼς καὶ τῆς εὐγενεστάτης συντροφίας σας.

Παρεκτὸς τῆς ἰδιωτικῆς ἀνταποκρίσεως ἡ ἔταιρία τοῦ ἡλεκτρικοῦ τηλεγράφου συνέστησε προσέτι εἰς τὰς ἐπισημοτέρας πόλεις τῆς Ἀγγλίας διάφορα ἄλλα καταστήματα δεχόμενα καὶ ἐξασπαστέλλοντα ἀμοιβαίως παντοίας ἀγγελίας καὶ κοινοποιήσεις ἀφορώσας τὰ δημόσια πράγματα. Εἰς ἕκαστον τῶν καταστημάτων ὑπάρχουσι λέσχαι συνδρομητῶν ὅπου ἐκτίθενται, ἅμα φθάσωσιν, εἰς ἀνάγνωσιν αἱ πολιτικαὶ ἢ ἐμπορικαὶ ἢ ἄλλαι εἰδήσεις, αἰνῶν ἢ στάσις τοῦ χρηματιστηρίου καὶ τὰ συναλλάγματα, αἱ τιμαὶ τῶν πωλησέων, ὁ εἰς τοὺς διαφόρους λιμένας τοῦ βασιλείου ἐπικρατῶν καιρὸς καὶ ἀνεμος, οἱ ἀπόπλοι καὶ κατάπλοι, τὰ ναυάγια, τὰ νέα τὰ ἱπποδρομικὰ, τὰ βουλευτικὰ, αἱ γενικαὶ εἰδήσεις, κ.τ.λ. Περιττὸν δὲ νὰ εἴπωμεν ὅτι τῶν εἰδήσεων τούτων αἱ πλεῖστοι μεταγγίζονται εἰς τὰς ἄλλας πόλεις διὰ τοῦ ἐν Λονδίῳ καταστήματος, ἔνθα συβρέουσι πανταχῶθεν τῆς Ἀγγλίας.

Αἱ τοιοῦτου εἶδους κοινοποιήσεις εἰσὶν ἀναθεθεμέναι, ἐν τῷ κεντρικῷ τοῦ Λονδίνου καταστήματι, εἰς τμήμα ἰδιαιτέρον, τὸ καλούμενον τμήμα τῶν εἰδήσεων, διάφορον ὃν τοῦ τμήματος τῶν ἰδιωτικῶν ἀνταποκρίσεων, μόνον δὲ ἔργον ἔχον τὸ ν' ἀποστέλλῃ εἰδήσεις εἰς τὰς λέσχας τῶν συνδρομητῶν Ἐδιμβούργου, Λιβερούλλης, Λήδης, Μαγκεστρίας, Οὐλλης, Νευκαστέλης κ.τ.λ.

Εἰς τὰς ἐπτὰ τὸ πρῶτ' ὁ ἐπὶ τοῦ τμήματος τούτου ὑπάλληλος λαμβάνει ὅλας τοῦ Λονδίνου τὰς ἐφημερίδας, καὶ ἐντεῦθεν ἐρανίζεται καὶ ἐπιτέμνει διὰ νὰ τὰς ἀποστείλῃ εἰς τὰς ἐπαρχίας ὅσας πληροφορίας νομίζει πλέον χρησίμους εἰς ἐκάστην ἐξ αὐτῶν αἱ ἐφημερίδες τῶν διαφόρων αὐτῶν πόλεων περιμένουσι βεβαίως, πρὶν ἐκδοθῶσι, τὴν ἀφῆσιν τῶν ἡλεκτρικῶν εἰδήσεων, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ ἔμπορος τῆς Μαγκεστρίας ἔχει ἐκ τῆς ὀγδῆς πρωινής ὥρας τὰς εἰδήσεις αἵτινες διὰ τοῦ σιδηροδρόμου θέλουσιν ἔλθῃ μόλις εἰς τὰς δύο παρὰ τέταρτον, εἰς Ἐδιμβούργον δὲ θέλουσιν φθάσει τὸ ἑσπέρας εἰς τὰς ἐννέα ἡμισυ.

Κατὰ πᾶσαν ἐσπέραν ἐρχονται εἰς Γλασκῶ, Οὐλλην καὶ Λήδην καὶ ἐν τῷ ἅμα καταχωροῦνται εἰς τὰς ἐπιτοπίους ἐφημερίδας λεπτομερεῖς πληροφορίαί· πινυτὸς δὲ, σπουδαῖον συνέβη ἐν τῇ πρωτεύουσῃ μετὰ τὴν πρῶτην ἐκδοσὶν τῶν ἐφημερίδων.

Χάρης εἰς τὸ ἐξαισιον τοῦτο τάχος, αἱ μεταπτώσεις τῶν τιμῶν εἰς τὰς ἀγορὰς τῆς Μαγκεστρίας κ.τ.λ. συμβαίνουσιν ἑμοχρόνως μὲ τὰς τοῦ Λονδίνου, ὥστε οἱ ἐκείνων τῶν πόλεων ἔμποροι δὲν κινδυνεύουν νὰ ὑποσκελισθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἐν τῇ μητροπόλει συναδελφούς των. Συμβαίνει μὲν ἐνίοτε νὰ προκαταλάβῃ τις ἰδιαιτέρως πλὴν πάντοτε διὰ τοῦ τηλεγράφου τῆς ἑταιρίας τὸ τμήμα τῶν εἰδήσεων· ἐπειδὴ ὅμως οἱ φρόνιμοι περιμένουσι συνήθως τὴν ἀσίξιν τῶν τακτικῶν εἰδήσεων, μετὰ τὰ πράγματα δὲν δύναται νὰ κερδήσῃ τις διὰ τοῦ τοιούτου μέσου.

Εἰς τὴν μίαν Μ. Μ. ἀναγγέλλονται εἰς τὰς ἐπαρχίας διὰ τοὺς συνδρομητὰς τῶν τηλεγραφικῶν λεσχῶν αἱ τιμαὶ τῶν συναλλαγμάτων καὶ λοιπαὶ ἐργασίαι τοῦ ἐν Λονδίῳ χρηματιστηρίου, ἀναγγέλλονται δὲ καὶ αἱ κατὰ τὴν προτεραιότητα τελευταῖαι εἰδήσεις τῆς Τραπεζῆς τῶν Παρισίων, καθὼς καὶ ὁ εἰς Λονδίνον ἐπικρατῶν καιρὸς καὶ ἄνεμος.

Ἐνωρὶς τὸ πρῶτ' βλέπει τις τοὺς ἐπὶ τῶν μηχανῶν παῖδας καταβιβρώσκοντας μὲ ἀπληστον περιεργεῖαν (ἦτις εἶναι ἔμφυτος εἰς τὴν ἡλικίαν ταύτην, διὸ καὶ δεικνύουσι πολλὴν περὶ τὸ ἔργον αὐτῶν σπουδὴν καὶ ἀγάπην) τὰς ἀπανταχόθεν ἀφικνουμένας ἀγγελίας· οὗτος μὲν ἔλαβεν ἐκ τῆς δεξιᾶ ἐπαρχίας ἐπιστολὴν τηλεγραφικὴν μνηύουσαν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐπιτοπιῶν ἐκλογῶν· ἄλλος ἔχει τὸ πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Συνέλευσιν τῶν Γάλλων διάγγελμα τοῦ Προέδρου Ναπολέοντος· μετὰ ταῦτα τὰς τρεχούσας τιμὰς τῶν πραγματικῶν, τὰς μετεωρολογικὰς μεταβολὰς αἰτίνες δεικνύουσι πόσον ἀκατάστατον εἶναι τὸ κλίμα τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας, καὶ δὲν ἤθελον ἀπεικονίσει κακῶς τὴν παρούσαν πολιτικὴν τῆς Ἑυρώπῃς κατάστασιν· μετ' ὀλίγον, προΐουσης τῆς ἡμέρας, ἀφικνύονται σημεῖώσεις τῶν πράξεων τοῦ χρηματιστηρίου, τῆς ἀγορᾶς τῶν σίτων, τῶν κτηνῶν, τῶν κρεάτων, τῶν φορβῶν κτλ. συνυδρευμένα καὶ μετὰ παρατηρήσεων.

Καθόσον δὲ καταφθάσει τὸ σμῆνος αὐτὸ τῶν πανταδαπῶν ἑτερογενῶν μηνυμάτων, ἀντιγράφονται ἕκαστον εἰς ὄφλη χάριτος χωριστὰ καὶ φέρονται ἐν μετ' ἄλλο εἰς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ τμήματος τῶν εἰδήσεων· οὗτος δὲ κάμνει ταχεῖαν τινα καὶ ἐξ ὑπογίου διαλογὴν αὐτῶν πρὶν τὰ διαμοιρᾶσθαι κατὰ πόλεις καὶ τάξεις, ὅτι ἄλλα μὲν τῶν μηνυμάτων στέλλονται πρὸς πάσας τὰς πόλεις ἐνθα εἶναι καταστήματα τῆς ἑταιρίας καὶ λέσχαι συνδρομητῶν, ἄλλα δὲ πρὸς μόναν ἐκείνας ὅσας ἰδίως ἐνδιαφεροῦσι. Μετὰ τὴν προπαρασκευὴν ταύτην τὰ διάφορα ὄφλη μεταδίδουσιν εἰς τὸ τμήμα τῶν μηχανῶν, καὶ μετ' ὀλίγον ὡς διὰ μαγικῆς τερατοφυγίας ἀναγιγνώσκονται ἀπανταχοῦ τῆς Ἀγγλίας καὶ Σκωτίας αἱ παντοδαπαὶ ἀγγελίαι αἱ πρὸ τινῶν μόνον λεπτῶν φθίσσονται εἰς Λονδίνον ἐκ πάντων τῶν περάτων τοῦ ὀρίζοντος.

Ἡ τεράστια αὕτη δύναμις ἦν ἡ θεία πρόνοια ἡξίωσε ν' ἀποκαλύψῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ μόνον συντελεῖ μεγάλως εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ εὐδαιμονίας προσεγγίζουσα τοὺς μακρὰν ἀπόντημα, καὶ ἀναίρουσα, ὡς εἶπεν, τὸν χρόνον καὶ τὸ διάστημα, ἀλλὰ καθιστάνει τὸν ἄνθρωπον ἑκάνδον καὶ νὰ φυλάττῃ καὶ νὰ ὑπερασπίζεταί ὅσα ἡ ἐμπορία τῶν χωρηγεῖ ἀγαθὰ. Διότι ἐν καιρῷ πολέμου ἡ ἀρχὴ μανθάνουσα ἐν ἀκαρεῖ πᾶσαν τοῦ ἐχθροῦ ἐπιδρομὴν δύναται ἀλλοῦρ'· νὰ ἐξασπασίη δὴθῆς εἰς τὰς ἀπανταχοῦ

τῆς χώρας διεσπαρμένας δυνάμεις, ὡς νὰ εἶχεν αὐτὰς παρούσας. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον αἱ δυνάμεις καὶ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης τὴν αὐτὴν καὶ σύγχρονον λαμβάνουσαι ὠθησιν ἐνεργούσιν ἐκ συμφώνου ὄλαι καὶ καθίζονται ἀήττητοι.

Ἄλλ' ὅσον θαυμασταὶ καὶ ἀνῆται αἱ εἰρημένα ἰσχυραὶ τὰς ὁποίας ὑπὸσχέται εἰς τὸν ἄνθρωπον ὁ ἠλεκτρικὸς τηλεγράφος ἔχομεν ἀκόμη ν' ἀναφέρωμεν ἄλλην τινα ἐφαρμογὴν τῆς ἐξαισιου ταύτης ἀνακαλύψεως, ἣτις εἶναι τὸ παραδεχόμενον μέχρι τοῦδε κατορθώμα τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας.

Πλησίον τῆς αἰθούσης τῶν ὀκτῶ ἠλεκτρικῶν μηχανῶν ὑπάρχει δωμάτιον ἐν ᾧ εὐρίσκεται μηχανὴ ὄχι μεγάλη, ἀπλυστάτη δὲ τὴν κατασκευὴν, συγκειμένη ἐκ τινῶν τροχῶν δι' ὧν στρέφεται εἰς μικρὸς κύλινδρος· περὶ τὸν κύλινδρον εἶναι τυλιγμένη μακρὰ ταινία χάρτου, ἔχουσα πλάτος μὲν ἡμίσεος δακτύλου, μήκος δὲ ἐξήκοντα ὑάρδων.

Περιστρεφόμενου βραδέως τοῦ κυλίνδρου ἡ ταινία τοῦ χάρτου ἐκτυλίσσεται καὶ διαβαίνουσα ἐφ' ὀμαλῶ τινος βραχέος ἐπιπέδου ἐκμάσσει ἐκ τινος παχίας βελόνης μακρὰν γραμμὴν μαύρων σημείων συνισταμένην εἰς στιγμὴν, στιγμὴν καὶ παῦλαν, δύο στιγμὰς, δύο στιγμὰς καὶ παῦλαν, δύο παύλας καὶ στιγμὴν, καὶ οὕτως ἐφεξῆς.

Ἄλλὰ τίς λοιπὸν, θέλουν ἐρωτῆσαι πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν, τίς ὁ ἐγγράπτων ἐπὶ τῆς ταινίας τὰ σημεῖα ταῦτα;

Ἡ ἀπόκρισις εὐκόλος· ἐξηγεῖ δὲ μόνον ἐν τῶν μεγίστων τῆς ἐπιστήμης θαυμάτων· αἱ στιγμαὶ ἐκεῖναι καὶ αἱ παύλαι αἱ σημειούμεναι εἰς τὴν ἐπιμήκη ταινίαν τοῦ χάρτου τὴν ἐκτυλισσομένην εἰς ἐν δωμάτιον τοῦ ἐν Λονδίῳ τηλεγράφου ἐγγρατίζονται εἰς αὐτὴν ὑπ' ἀνθρώπου καθημένου εἰς τὸν τηλεγράφον τῆς Μαγκεστρίας, ὅστις διὰ τοῦ γαλβανισμοῦ καὶ μικροῦ τινος κλειδοκυμβάλου τοῦ ὁποίου προσψύει τὰς λαβὰς, οὐ μόνον πέμπει ἀλλ' ἐκδίδει αὐτὸς εἰς Λονδίνον παντοίας δημοσίας ἀγγελίας καὶ ἰδιωτικὰς, εὐαναγνώστους εἰς πάντα τὸν εὐδαιμονιστὴν ἀλλοφάθρον τὸ ἐφηρμοσμένον εἰς τὴν μηχανήν.

Πρὸς χορηγίαν δὲ πρόχειρον τοῦ ἀναγκαίου εἰς τὴν μηχανὴν χάρτου, ἐπενέθησαν κομψότατον ἀθρομάτιον ὅσον ποτὲ μᾶς ἔτυχε νὰ ἴδωμεν· δύο κύλινδροι σιδηροῦ, τέσσαρες πόδες μακροὶ, μὲ βραδύσεις, συστρεφόμενοι ἐπ' ἀλλήλους, δάκνουσι ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους καὶ προάγουσιν ἐκ τοῦ ἄλλου συνεσπειρωμένας εἰς ἕλικας φανταστικὰς ἀνὰ ἕκατον συγχρόνως τοιαύτας ταινίας.

Πρὶν ἀφήσωμεν τὸ τμήμα τῶν μηχανῶν καὶ τῆς ἠλεκτρικῆς τυπογραφίας ἃς σημειώσωμεν ὅτι οἱ παῖδες οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὰς μηχανὰς συνοικισιοῦνται καὶ φιλοῦνται μέχρι τινὸς μὲ τοὺς δμηλικὰς αὐτῶν τοὺς ἐργαζόμενους εἰς τὰς ἀντιστοιχοῦσιν τῶν ἄλλων πόλεων μηχανῶν· ὥστε ἂν ποτε συμβῇ ν' ἀλλαχθῇ τις ἐξ ἐκείνων, αἰσθάνονται εὐθὺς ἐκ τοῦ τρόπου τῆς κινήσεως τῶν βελόνων ὅτι νέος συναδελφὸς ἦλθεν εἰς τὰ πράγματα· παρ' αὐτοῦ δὲ, εἰς τὰς ὥρας τῆς σχολῆς, δὲν βραδύνουν νὰ μάθωσι τί ἀπέγινεν ὁ προκατόχος του. Τόσον δὲ καταπῶσι συνήθως πρὸς ἀλλήλους καὶ γνωστοὶ οἱ μικροὶ οὗτοι ὥστε δὲν εἶναι σπάνιον ν' ἀκούσῃ ἕνα τῶν ἐν Λονδίῳ ἀναφωνοῦντα αἰφνης, ὡς ἴδῃ τὴν τοιάδε ἢ τοιάδε κίνησιν τῶν βελόνων, τῶν ἐκ Μαγκεστρίας, λέγουσιν ἠλεκτρικῶν. Αἱ δὲ δεῖνα μᾶς ἦλθε πάλιν! Ἡ

ἀδελφικὴ αὕτη σύμπνοια πάσχει ἔμως ἐνίοτε κ' ἐξαιρέσεις· ἐσχάτως ἔτι ἔγινε χρεία νὰ χωρισθῶσι δύο τῶν μικρῶν ἐργατῶν, εἰς ἀντιστοιχοῦσιν μηχανὰς διαφόρων πόλεων ἐργαζόμενοι, διότι δὲν ἔπαυον ἐρίζοντες πρὸς ἀλλήλους ἠλεκτρικῶς καὶ μοιράζοντες λόγους διὰ τοῦ τηλεγράφου.

Ἡ μεταχειρίσις τῶν μηχανῶν ἀπαιτεῖ σύντονον καὶ ἀδιάσπαστον προσοχὴν· διὸ ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ τοίχου γεγραμμένη ἡ ὑποθήκη αὕτη πρὸς τοὺς ἐπισκεπτομένους τὸ κατάστημα: Μὴ ἐνόχλει τοὺς ἀθρώπους ὅταν ἐργάζωνται!

Ἡδὴ παρακαλούμεν τοὺς ἀναγνώστας νὰ καταβῶσι μεθ' ἡμῶν ἐκ τοῦ ὑπερφύου εἰς μικρὸν χαμηλὸν ὑπόγειον, τριακονταδύω μὲν ποδῶν ἔχον μήκος. πέντε δὲ πλάτος, ἐνθα κείνται εἰς τρεῖς θέσεις κατὰ διετὴν σειρὰν τριακοντατέσσαρες γαλβανικαὶ συστοιχίαι, ἡ δὲ διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν γλώσσαν ὀλιγώτερον ἐπιστημονικὴν, τριακοντατέσσαρες μικραὶ σκάφαι ἔχουσαι πέντε δακτύλων πλάτος, εἰκοσι δὲ ἢ τριάκοντα δύο μήκος· αἱ μείζονες τῶν σκαφῶν φέρουσιν εἰκοσιτέσσαρα ζεύγη πετάλων ἢ πλακῶν τῆς μὲν χαλκοῦ, τῆς δὲ ψευδαργύρου ἐναλλάξ· χωρίζονται δ' ἀπ' ἀλλήλων τὰ ζεύγη τῶν πλακῶν δι' ὀλίγησ ψάμμου. Γαλβανίζονται δὲ αἱ στήλαι αὗται ἐγγεομένον εἰς τὰ μεταξὺ τῶν μεταλλίνων ζευγῶν θεϊκοῦ ὀξέος διαλελυμένου εἰς ὕδωρ ὡς ἐν πρὸς δώδεκα. Αἱ ἐλάσσονες σκάφαι περιέχουσι δώδεκα μόνον ζεύγη πετάλων.

Ἡ δύναμις μιᾶς τῶν ἐλασσόνων γαλβανικῶν συστοιχιῶν ἐφικνεῖται εἰς ἀπόστασιν τετρακοσίων ἢ πεντακοσίων μιλίων. Τέσσαρες δὲ ἢ πέντε τῶν μείζονων συστοιχιῶν ἀπαιτοῦνται διὰ νὰ πέμψωσι τὸ γαλβανικὸν ρεῦμα καὶ δι' αὐτοῦ πᾶσαν εἰδησιν ἀπὸ Λονδίνου εἰς Ἐδιμβούργον.

Αἱ γαλβανικαὶ συστοιχίαι συνεχονται μὲ τὰς ὀκτὼ μηχανὰς τοῦ ὑπερφύου διὰ μεταλλίνων νημάτων δι' ὧν διοδεύει καὶ μεταδίδεται εἰς ἐκείνας ὁ γαλβανισμὸς. Τὰ μεταλλίνα νήματα περικαλύπτονται μὲ βάμβακα ποιηθέντα εἰς πῖσσαν, ῥηζίνην καὶ πιμελὴν, διὰ νὰ μὴ ἤθελε προκύψει ἐκ τῆς συναφῆς αὐτῶν σύγγυσις καὶ ἀσφαιεῖα εἰς τὰς τηλεγραφικὰς ἐργασίας. Μετ' ἡμῶν αὐτῶν τῶν προφύλαξιν ἐννεὰ τοιαῦτα μεταλλικὰ νήματα ἐγκλιεῖται ἑκάστῳ εἰς ἕνα μολυβδῶν σωλῆνα ἡμίσεος δακτύλου τὴν διάμετρον, καὶ ἐνδον αὐτοῦ ἐπανακάμπουσιν αὐτῆς ἐκ τοῦ ὑπερφύου εἰς τὸ ὑπόγειον. Ἐνταῦθα τέσσαρες ἢ πέντε σωλῆνες συνεχονται· ἐντὸς ἄλλου εὐρυτέρου σιδηροῦ καὶ δι' αὐτοῦ φέρονται ὑπογείως ὑπὸ τὰς παραβάσεις τῶν ὀδῶν ἕως εἰς τὰς ἀποβάθρας τῶν σιδηροδρόμων, ἐνθα τοὺς σωλῆνας διαδέχονται μακροὶ παράλληλοι χορδοὶ σιδηροῦ, ὅμοιοι μὲ τὰ μουσικὰ διαγράμματα, ὑποδασταζόμενοι ὑπὸ δοκῶν ἐμπεπηγμένων κατὰ διαστήματα. Κατὰ πᾶν δὲ τετρατημύριον μιλίου ὑπάρχουσι δοκοὶ βασιάνου, δι' ὧν οἱ ὑπάλληλοι τῆς ἑταιρίας βασιάνουσι καὶ ἐξετάζουσι τὰς διαφόρους χορδὰς μὴ ἐβλάθησαν ἢ ἔχωσι χρεῖαν ἀνανεώσεως, καὶ ἄλλας μὲν ἀραιούσιν, ἐπισκευάζουσι δὲ τὰς ἐπισκευῆς δεομένας.

Ἡ ἀτυνομία Λονδίνου εἰν' αὐστηρῶς διατεταγμένη νὰ μὴ ἐπιτρέπῃ εἰς οὐδένα νὰ ἐπιπροσθῇ ἰστάμενος εἰς τὰς δημοσίας ὁδοὺς· ὅθεν οἱ κλητήρες ἔχουσι πάντοτε χρεῖαν ἀνανεώσεως, καὶ ἄλλας μὲν ἀραιούσιν, ἐπισκευάζουσι δὲ τὰς ἐπισκευῆς δεομένας.

ποῖον ἐν λογικῶν, ἐπιστήμης καὶ περιεργείας δεκτικὸν δύναται νὰ διέλθῃ τὰς ὁδοὺς τοῦ Λονδίνου χωρὶς νὰ σταθῇ συχνὰ καὶ μελετήσῃ οὐ μόνον τὸ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ διαβαῖνον ἐμφυχον πανόραμα, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ τὰ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ δρώμενα;

Δὲν ὑπάρχει ἐντὸς τοῦ Λονδίνου ὁδὸς ἣτις δὲν φαίνεται ἐπαιρομένη τῶν ὁδῶν καὶ ὑπερφηρανευομένη ὁσάκις αἰρομένων πρὸς ἐπισκευὴν τῶν πλακῶν, ἐμφανίζονται εἰς τὰς ὄψεις τῶν ἀνθρώπων τόση πληθὺς σωλῆνων ὑποχθονίων παντοῦ μεθέτους, ἐνθα τὸ φωτιστικὸν ἀέριον, τὸ ὕδωρ, ἄλλαι οὐσίαι διαπορεύονται ἐγγὺς ἀλλήλων πολὺ εὐκολώτερον καὶ ἀνετώτερον ἀπὸ τὰ ὑπερθεν αὐτῶν διαβαίνοντα ἀνθρώπινα ρεύματα. Ἄλλ' ἐξ ὅλων αὐτῶν τῶν ὑπογείων σωλῆνων οὐδεὶς βεβαίως κρύπτει παραδοξότερα καὶ ἀξιώτερα περιεργείας πράγματα ὡς ὁ μικρὸς ἐκεῖνος σιδηροῦ σωλῆν τῆς ἑταιρίας τοῦ ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου. Δὲν εἶναι τῶντι παράδοξον νὰ τὸ σκεφθῇ τις ὅτι ἐντὸς τοῦ στενωτάτου αὐτοῦ ὀχετοῦ τοῦ μόλις ἔχοντος δακτύλων τριῶν διάμετρον, φόνος τις ἀγγέλλεται πρὸς τὰς ἐφημερίδας τοῦ Λονδίνου, αἱ ἀπὸ Ἰνδίας εἰδήσεις στέλλονται εἰς τὰς ἐπαρχίας, εἰς ἀξιωματικὸς ζητεῖ τὰς ἐπωμίδας του, μία Κυρία τὴν σκολὴν τῆς, ἐνῶ ἄλλοι μνηύουσι τὰς μεταπτώσεις τῶν δημοσίων κεφαλαίων, ἢ τὰ Ῥωμαϊκὰ, ἢ τὸν τελευταῖον λόγον τοῦ Κ. Θιέρσου. Καὶ ὅμως τίνες ἐκ τῶν ἀπειρῶν τούτων διαβατῶν ἐσκέφθησαν πόσον βραδύ εἶναι τὸ βῆμα τῶν συγκρινόμενον μὲ τὴν ταχυβελῆ πορείαν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ὅστις διὰ τεσσαράκοντα πέντε νημάτων διαδίδει πρὸς πᾶσαν διεύθυνσιν καὶ ἀπόστασιν τῆς Φήμης τὰ μυρία διαλαλήματα;

Ἄν περιτριβέντος τυχὸν τοῦ περὶ τα χαλκὰ νήματα βάμβακος, ἔλθωσι ταῦτα εἰς ἐπαρῆν, αἱ ἀγγελίαι ὅσαι ὄχονται ἐφ' ἕκαστον αὐτῶν συγχέονται τότε, καὶ εἶναι ἀνάγκη ν' ἀλλαχθῶσι τὰ νήματα πάραυτα. Ἄν πάλιν εἰς τὰς ἐν ὑπαίθρῳ ἐντεταμένας κατὰ τοὺς σιδηροδρόμους ἠλεκτρικὰς χορδὰς συμβῇ, ὅταν βρέχη, μ' ὄλας τὰς ἐγγινοστάτας ἐπινοίας τῶν ὑπαλλήλων πρὸς ἀσφυγὴν τοῦ τοιούτου ἀτόπου, νὰ σχηματισθῇ συνεχὲς ρεῦμα ὕδατος μεταξὺ τῶν χορδῶν καὶ τοῦ εὐάφους, ὁ ἠλεκτρικὸς παρατρεπόμενος ἀκολουθεῖ τὴν νέαν ταύτην ὁδὸν ἕως φθᾶσῃ εἰς τὴν γῆν, τὸν ἀριστον ἠλεκτραγωγόν· τότε δὲ ἀντὶ νὰ φέρῃ τὸ μήνυμα εἰς τὸν πρὸς ὃν ἔβρον κάμνει τὴν κυκλοφορίαν του ἐπανακάμπων διὰ τῆς συντομωτάτης ὁδοῦ εἰς Λονδίνον (α) Ἄλλοτε δὲ πάλιν ὁ ἠλεκτρικὸς δὲν καταβαίνει μὲν εἰς τὴν γῆν, ἀλλ' ἐπιστρέφει εἰς Λονδίνον δι' ἐτέρας χορδῆς εἰς τὴν μετέβῃ, ἢ διότι σταγῶν ὕδατος ἦνωση τὰς δύο χορδὰς, ἢ δι' ἐπιπλοχῆς αὐτῶν, καὶ τότε δὲ συγχεομένων τῶν ἐφ' ἐκτέρας τῶν χορδῶν ὄχουμένων εἰδήσεων, ὁ σκοπὸς τοῦ τηλεγράφου δὲν κατορθοῦται.

(α) Εἰς πᾶσαν γαλβανικὴν ἐργασίαν ἀνάγκη εἶναι νὰ γίνῃ κυκλοφορία τις ἐντελής, τοῦτέστι τὸ ἐκ τῆς γαλβανικῆς στήλης ἀναχωρήσαν ρευστὸν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς αὐτὴν δι' ἐτέρας ὁδοῦ. Ὅθεν κατὰ τὴν νηπιότητα ἔτι τοῦ ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου ὑπέθετον ἀναγκαῖον τὸ νὰ ὑπάρχῃ ἐκτὸς τῶν ἠλεκτρικῶν νημάτων τῶν ἀπαγόντων τὸ μήνυμα, ἕτερον νῆμα πρὸς συμπλήρωσιν τῆς κυκλοφορίας· ἀλλ' ἀκολούθως ἐβεβαίωθησαν ὅτι τὸ ὕδωρ καὶ αὕτη ἡ ἰκμάς τῆς γῆς ἀρκούσιν ὅπως ἐπαναγαγῶσι τὸ ἠλεκτρικὸν ρεῦμα εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ πηγὴν.

Ένιοτε, εν καιρῷ καταγίδος ἡ ἐργασία τῶν ἡλεκτρικῶν νημάτων συγχέεται· κ' ἐξ αὐτῆς τῆς ἐπιρρείας τοῦ ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ ἡλεκτρισμοῦ. Λέγεται ὅτι ὁ τηλεγράφος τῆς Μόσχης ἐνέγραψε ποτε εἰς τὸν χάρτην ἀσπῆτινα καὶ ἰερογλυφικά σημεῖα ἡλεκτρισθεῖς ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρας. Ἡ ἀστραπή ἐπέμψε τὸ ἰδικόν της μήνυμα, κ' ἐβάλεν ὑποκάτω τὴν ὑπογραφήν της. Ἴδου λοιπὸν τέσσαρες μέχρι τοῦδε μέθοδοι γραφῆς· ἡ διὰ χειρὸς γραφή, ὁ τύπος ὁ διὰ χειρὸς, ὁ τύπος ὁ δι' ἀτμοῦ, καὶ ὁ τύπος ὁ διὰ τῆς ἀστραπῆς. Θέλομεν ἄρα ἔχει καὶ πέμπτην μέθοδον; καὶ ὅποια τις λοιπὸν θέλει εἰσθαι αὕτη;

Πιστεύουσιν οἱ πολλοὶ ὅτι πτηνὰ ἐνίοτε ἐθανατώθησαν ἀπλῶς διότι ἐπεκάθησαν εἰς τὰ μεταλλικὰ νήματα τοῦ ἡλεκτρικοῦ τηλεγράφου. Ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ κἀνενα κίνδυνον τοιοῦτον δὲν τρέχουσι τὰ πτηνὰ. Τὸ πτηνὸν ἤθελε κάθει ἰσχυρὸν γαλβανισμόν, ἀν τυχὸν ἔβετε τὸν ἕνα πόδα ἐπὶ τῆς χορδῆς, τὸν δ' ἕτερον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Οἱ ἐπιστάται τῶν σιδηροδρόμων εὐρίσκουσι συχνὰ χαμαὶ περὶ τὰς ἡλεκτρικὰς χορδὰς πέρδικας καὶ ἄλλα πτηνὰ ἀριθανῆ· ἐνίων δὲ εἶναι ἀποκεκομμένη καὶ ἡ κεφαλὴ. Ἀλλὰ πῶθεν τοῦτο προέρχεται; τὰ πτηνὰ διασχίζοντα μὲ ὄρμην τὸν ἀέρα προσοχθεῖσι, φαίνεται — ἴσως μάλιστα περὶ τὸ λυκόφως ἢ ἐν ὀμίχλῃ — εἰς τὰς μεταλλικὰς χορδὰς, αὗται δὲ τῶν ἀποκόπτουσι τὴν κεφαλὴν, ὡς ἤθελεν ἀποκόψει τὴν κεφαλὴν παντὸς ἰππέως, ἔστω καὶ λέρδου, κανῶν σιδηροῦς καθ' οὗ ἤθελον ὑπάγει καὶ πέσει τρέχων ὀρμητικῶς καὶ ἐκθύμως.

Ὅτε κατὰ πρῶτον ἐπήγγυον τὰς δοκοὺς κ' ἐνέτεινον τὰς ἡλεκτρικὰς χορδὰς, εἰς χωρικὸς ὅστις περιεργάζετο τέως μὲ πολλὴν προσοχὴν τὰ γινόμενα, ἠρώτησε τὸν ἐπὶ τῶν ἔργων ἐπιστάτην, τί ἐσκόπουσι νὰ κάμωσι μὲ τὰς μηχανὰς τῶν αὐτῶν; Τῷ ἀπεκρίθησαν ὅτι διὰ μέσου τῶν μηχανῶν ἐκείνων θέλει εἰς ὀλίγας στιγμὰς μανθάνει ποία ἡ τιμὴ τοῦ σίτου εἰς τὸ Λονδίνον· ἀλλ' ὁ ἀνθρώπος δὲν εὔρε πολλὰ σαφῆ τὴν ἀπόκρισιν, καὶ πάλιν ἠρώτησε μὲ προφανῆ δυσπιστίαν πῶς θέλει μανθάνει τὰς τιμὰς τῶν σίτων; Ἴδού! θὰ σὲ τὰς γράφουσι, τῷ εἶπον, γράμμα πρὸς γράμμα — Ἄ! ἐφώναξεν ἐκεῖνος, καταλαμβάνων λέγετε, ὅτι ἡ μηχανὴ θὰ φέρῃ γράμματα· ἀμμή δὲν θὰ φέρῃ ἴσως καὶ φορτώματα;

Μελλὰ ὑπὸ πολλῶν σοφῶν ἐπειρηθήσαν χρήσιμα μηχανήματα ἀναφερόμενα εἰς τὸν ἡλεκτρικὸν τηλεγράφον. Δὲν ἐπιχειροῦμεν τὴν ἔρευναν ὅλων αὐτῶν τῶν εὐφυῶν ἐφευρέσεων· ἀρκούμεθα δὲ ν' ἀναφέρωμεν μικρὰν τινα εὐμετακόμιστον μηχανὴν, ὠφελιμωτάτην εἰς τοὺς ὁδοποροῦντας ἐπὶ τῶν σιδηροδρόμων ἐπειδὴ ἀν ἤθελε συμβῆ ἔκρηξις ἢ ἄλλο καθ' ὅδον δυστύχημα, δύναται θποι καὶ ἀν εὔρεθῶσι πλησιάζοντες τὴν μηχανὴν εἰς τὰς ἡλεκτρικὰς χορδὰς, νὰ δώσωσιν εἰδήσιν εἰς ὅλα τὰ τηλεγραφικὰ καταστήματα.

Πρὸ τινῶν ἐτῶν τὸ Ναυαρχεῖον συνέστησε μεταξὺ Ποσμάθου καὶ Γοσπέρτου ἡλεκτρικὸν ὑποθαλάσσιον τηλεγράφον. Ἐπιτυχόντος δὲ κάλλιστα τοῦ πρώτου τοῦτου δοκιμίου ἐτοιμάζονται ἤδη νὰ συστήσωσι τοιοῦτους τηλεγράφους μεταξὺ Δουβρίδος καὶ Καλαί, Ὀλυειδῆς καὶ Δουβλίνου, τὸ δὲ μέγιστον νὰ ἐνώσωσι διὰ τηλεγράφου διαβαίνοντος τὸν Ἀτλαντικὸν Ὀκεανὸν τὴν Κυβέρωπην μὲ τὴν Ἀμερικὴν. Προτάσεις περὶ τοῦτου ὑπεβλήθησαν ἤδη εἰς τὴν ἐγκρισιν τῶν Κυβερνήσεων Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ὀμοσπόνδων Πολιτειῶν.

Εἰς τὸν Κεντρικὸν Τηλέγραφον τοῦ Λονδίνου ὑπάρχουσι δύο ἡλεκτρικὰ ὠρολόγια, ἐν ἐξωθεν τοῦ καταστήματος καὶ ἐν ἐσωθεν. Τὸ ἐλατήριον τῶν ὠρολογίων τούτων εἶναι μικρὰ γαλβανικὴ στήλη κειμένη ἐντὸς λαγῆνου χωρητικῆς μόλις τριῶν λιτρῶν. δὲν ἔχουσι δὲ ὡς τὰ λοιπὰ ὠρολόγια ἀνάγκη νὰ ρυθμιζῶνται ἐκάστοτε. Ἡ κίνησις αὐτῶν εἶναι ἀέννητος, διαρκεῖσα ὅσον διαρκεῖ καὶ αὕτη ἡ γαλβανικὴ στήλη.

Ἄν ἡ Ἐταιρία ἐφώτιζε τὸ καταστήματός της καὶ μὲ τὸ ἡλεκτρικὸν φῶς ἀντὶ τοῦ ὑδρογονικοῦ ἀερίου, ὁ ἡλεκτρικὸς τηλεγράφος ἤθελ' εἰσθαι τότε αὐτάρκης καὶ αὐτοτελής εἰς τὸ εἶδος του.

Πόσα ἀνέκδοτα ἤθελε μάθει τις, πόσον ἤθελεν ὠφελεῖ ἢ καὶ γελᾶσει ἀν ἠδύνατο νὰ ἀναδιφῆσιν εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ ἡλεκτρικοῦ τηλεγράφου, ἐνθα κείνται σεσωρευμένα: τόσαι παραγγελίαι, τόσαι ἐξομολογήσεις μυστικά, τόσαι ἀγγελίαι ἰδιωτικά καὶ δημόσια, ἔκτακτοι καὶ τακτικά! Ἄλλ' ὅσον σπουδαίη ἢ ὅσον γελόια καὶ ἀν ἦναι αἱ ὑποθέσεις αὗται, ἡ Ἐταιρία ἀρνείται, καὶ δικαίῳ τῷ λόγῳ, νὰ κοινοποιῆσιν αὐτὰς εἰς ὄντιναδήποτε ἔκεινοι μολαταῦτα τοὺς ὁποίους ἀφορῶσιν ἰδίως τὰ μυστικά δὲν φυλάττουσι περὶ ἐαυτῶν τόσον αὐστηρὰν ἐχεμυθίαν ὅσην φυλάττει ἡ Ἐταιρία. Παρ' ἑνὸς τούτων ἐμάθομεν τὸ ὅποιον θὰ διηγηθῶμεν ἀνέκδοτον.

Ἐτελοῦντο πρὸ τινος καιροῦ οἱ γάμοι τοῦ... μὲ τὴν... Μία τῶν νυμφαγωγῶν παρθένων κατανοχηθεῖσα, φαίνεται, πολὺ ἀπὸ τὸ μυστήριον αὐτὸ τοῦ γάμου, παραφράσα τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἡ προσοχὴ ὄλων συνεκεντροῦτο εἰς τὰ κύρια πρόσωπα, τὸν γαμβρὸν καὶ τὴν νύμφην, ἐδραπέτευσε ἐκ τῆς ἐκκλησίας ὁμοῦ μ' ἐκεῖνον ὅστις τὴν ἐλάτρευε. Τὴν ζητοῦν οἱ γονεῖς, τρέχουν, ἐρωτοῦν, ἀλλ' εἰς μάτην. Στέλλονται τότε ἄνθρωποι εἰς τοὺς σιδηροδρόμους, ὁ ἡλεκτρικὸς τηλεγράφος βιάζεται καὶ αὐτὰς εἰς κίνησιν, καὶ ὡ τῆς θαυμαστῆς του δυνάμεως! ἡ μὲν δραπέτις δὲν εὔρεθι εἰς τὰ πέρατα τῆς Ἀγγλίας, ἐπειδὴ δὲν εἶχεν ἐξέλθει τῆς πόλεως, ἀλλὰ πρὶν νυκτώσῃ τέσσαρα ἄλλα ζεύγη νεονύμφων οἵτινες ἔλαβον τὴν εὐλογίαν τοῦ γάμου νομιμώτατα καὶ θεμιτώτατα τὸ πρῶτὸν ἔπαθον ὅτι δὲν ἐφάνταζοντο μὲ τοὺς ἀστυνομικοὺς ὑπαλλήλους καὶ τὰς ἀρχάς, αἵτινες ἤθελον νὰ τοὺς ἐκλάβωσιν ὡς τὰ καταμνηνθέντα ὑπὸ τοῦ Τηλεγράφου πρόσωπα.

Ἄλλ' ὅταν πάλιν ἐνουμηθῆ τις ὅτι ἡ φιλέραστος καὶ τρελλὴ νεολαία δὲν ἐμποδίζεται ὡς ἄλλοτε ἐκ τῆς ἀποστάσεως τῶν τόπων, καὶ ὅτι σήμερον οἱ ἀπέχοντες ἀλλήλων τετρακόσια καὶ πεντακόσια μίλια δύναται νὰ ἔχωσι νυκθήμερινὴν διὰ τοῦ τηλεγράφου συνδιάλεξιν ἐρωτώμενοι καὶ ἀποκρινόμενοι, βεβαιοῦται ὅτι ἀν διὰ τοῦ Ἡλ. Τηλεγράφου ἐματαιώθησαν πολλοὶ γάμοι, ὁ ἔρως ὁμοῦ ἔχει περισσοτέρας ἀφορμὰς νὰ εὐγνωμονῆ παρὰ νὰ μνησικακῆ πρὸς τὸν Τηλέγραφον ὡς σύμμαχον μᾶλλον ἢ πολέμιον ἐντα τῶν ἔργων του.

Ἐτελέσθη τῷ 1846 διὰ τοῦ Τηλεγράφου γάμος λαθραῖος δύο ἀτόμων τοῦ μὲν κατοικοῦντος τὸ Εὐόρακον, τοῦ δὲ τὴν Βοστώνη ἀλλὰ τὸ κύρος τῆς πράξεως ταύτης ἡμεριδωθήθη κατόπιν εἰς τὰ δικαστήρια.

Ἐπειδὴ εὐρισκόμεθα εἰς τὸ περὶ τοιοῦτων ἀκροσφαιλῶν ζητημάτων κεφάλαιον, νομιζόμεν χρήσιμον ἡμῶν ἱερὸν ν' ἀναγγεῖλωμεν ἐμβριθῶς εἰς τοὺς ἀναγνώστας, καὶ μάλιστα τὰς ἀναγνώστριάς ἡμῶν, ὅτι ἀν εἰς ὅλα τὰ τηλεγραφικὰ καταστήματα δὲν ρυθμισθῶσι τὰ ὠρολόγια κατὰ τὴν ὥραν τοῦ Λονδίνου, πᾶν μήνυμα στελλόμενον πρὸς τὰ δυτικὰ θέλει φθάνει εἰς τὸν πρὸς ὃν

ἔρην ἐνωρίτερα παρ' ὅτι ἐστάλη. (α) Ὅθεν νεανίς τις κατοικοῦσα τὸ Διβερσίρ, λόγου χάριν, κινδυνεύει νὰ φανῆ ἀποκριθεῖσα κατὰ φαινομένῳ εἰς σπουδαιότητα ἐρώτησιν, ὀλίγα λεπτά πρὶν ἢ ἐρώτησις γινεῖ εἰς τὸ Λονδίνον!

Τὴν 1 Ἰαννουαρίου 1849 ὀλίγα δεύτερα λεπτά μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἐπεμψέ τις μήνυμα διὰ τοῦ Ἡλεκτρικοῦ Τηλεγράφου ἀπὸ Παδιγκτώνα εἰς Σλόρ, καὶ τὸ μήνυμα διατρέξαν τὸ διάστημα ἐν ἀκαρεῖ ἐφθασεν εἰς Σλόρ τῷ 1848.

Κυβοπαίχται ἀπέχοντες ὁ εἰς τοῦ ἄλλου ἑκατὸν μίλια ἐπαίζαν τὸ παιγνίδιον τῶν διὰ τοῦ τηλεγράφου μὲ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν καὶ ἀνεσιν ὡς νὰ ἐκάθητο πλησίον ἀλλήλων παρὰ τὴν αὐτὴν τράπεζαν. Ὁ Ἡλεκτρικὸς Τηλέγραφος ἐχρησίμευσε καὶ εἰς τὴν ἰατρικὴν, τοῦ μὲν ἀσθενοῦς ἐκθέτοντος ἐξ ἑνὸς μέρους τὰ συμπτώματα τῆς νόσου του, τοῦ δὲ ἱατροῦ, ὅστις πιθανῶς ἤτό τις τῶν ὀνομαστῶν τῆς πρωτεύουσας, ἀντεπιστέλλοντος τὰς ὀδηγίας του διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ.

Προσέτι οἱ ἐπιστήμονες μετεχειρίσθησαν τὸν Ἡλεκτρικὸν Τηλέγραφον καὶ εἰς προσδιορισμὸν τοῦ γεωγραφικοῦ μήκους· ὁ Καθηγητὴς Μόρσιος προσδιώρισε τὸν Ἰούνιον ἐπὶ τοῦ 1844 τὸ μεταξὺ Βασιγκτώνας καὶ Βαλτιμόρης γεωγρ. μήκος, παρατηρηθέντων συγχρόνως δύο ὠρολόγιον εἰς ἑκατέρως τὰς πόλεις καὶ εὔρεθεισῆς τῆς διαφορᾶς τοῦ γεωγρ. μήκους ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ὠρῶν.

(Revue Brittanique. I. K.)

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΚΑΙ ΕΛΟΥΑΡΙΟΣ.

Συνέχεια καὶ τέλος. (ἴδε φυλ. 63 καὶ 64.)

Καὶ πρῶτον μὲν εἶχεν ἀμαζόνιον ἀνάστημα ὡστε καὶ ἀμαζόνα τὴν ἀπεκαλοῦν οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Στατιστολόγῆς· ἀλλ' ἦτον ἰσχυρὴ καθὼς ὁ Βολταίρος εἰς τὸ δογδοηκοστὸν αὐτοῦ ἔτος, διότι βεβλῶς τὸ πνεῦμα τῆς ἀδιακόπως ἐργαζόμενον ἐμπόδιζε τὴν φυσικὴν εὐρωστίαν τοῦ σώματος· εἶχεν ὄμματα μικρὰ, κοίλα καταμέλανα καὶ σπινθηροβόλου ὡς ζιλινοὶ ἀδάμαντες εἰς τὸ σκότος ἢ ἴν αὐτῆς εἰς ὀξὺ λήγουσα ὑπενήρηνε τὸ δριμύ τῆς χολερικῆς κράσεως, διότι χολερικῆς κράσεως ἦτον ἡ Βαρνέσσα· ὁ δ' ἐπιμήκης πώγων, καὶ τὸ ὑψηλὸν μέτωπον, καὶ οἱ συνεσταλμένοι μυῶνες τοῦ προσώπου ἐδείκνυον ἐνώπιόν σου γυναῖκα πνεύματος ἀνησίχου, φιλοδόξου, βραδιούργου καὶ ἀλαζόνος· ἀν καὶ οὐχὶ πλέον νεὰ ἢ εὐρισκομένη μεταξὺ δύο ἡλικιῶν, ὡς εἶπεν ὁ Παῦλος Κόκ περὶ τῆς Ἀδελίνδας αὐτοῦ, ἡ Βαρνέσσα διετήρει δροσερὰν εἰσέτι τὴν λεπτήν αὐτῆς μελαγχρινὴν ἐπιδερμίδα· ἡ παλμώδης

(α) Ὅσον δυτικώτερα κείται τόπος τις τόσον βραδύτερα ἀνατέλλει ὁ ἥλιος εἰς αὐτόν, ἐσομένης τόσον καὶ αἱ ὥραι εἶναι εἰς αὐτόν ὀψιαιτέρας. Ὅταν εἰς Ἀθήνας ἦναι μεσημέριον, ὅλοι οἱ τόποι οἱ κείμενοι 15° ἀνατολικῶς τῶν Ἀθηνῶν ἔχουσι 1 Μ. Μ. ὅλοι δὲ οἱ τόποι οἱ κείμενοι 15° δυτικῶς ἔχουσι 11 Π. Μ. Σ. τοῦ Μ.

φωνή της εἶχε μὲν ἡγεμονικόν τι καὶ ἀγέρωχον, ἀλλ' ἐφαίνετο ὅτι τέχνη μᾶλλον ἢ φύσις τῆ περιποίηστος τὸ πλεονέκτημα τοῦτο.

Ἐλέγετο περὶ τῆς Βαρνέσσῆς ὅτι ἠγάπα τὴν πολιτικὴν, καὶ καμμίαν δὲν ἄφινε περίστασιν ἧτις ἠδύνατο νὰ τῇ χορηγήσῃ ἕνα θρίαμβον, ἔστω καὶ τὸν σμικρότατον, καὶ ὅτι πρὸς τοὺς ἄλλοις, ἀγαποῦσα τὴν δόξαν, ἐτίμα πολὺ ὅ,τι καθιστὰ συνήθως λαμπρὰν τὴν δόξαν, ἢ καὶ μόνον πολλάκις τῇ διδοί ὑπαρξίν, ὅτλ. τὸν χρυσόν· ἀλλὰ, πρᾶγμα ὄχι τῶν εὐαρεστοτέρων διὰ τῆς Βαρνέσσῆς, γλώσσαί θρασεῖαι ἠγείροντο κατ' αὐτῆς, καὶ νέφη τινα, ἐλαφρὰ μὲν ἀλλὰ πάντοτε νέφη ἐπεπρόσθουον τὴν λάμπιν τοῦ τῆς Βαρνέσσῆς ἰδιωτικοῦ βίου, διότι πολλά ἀνέκδοτα ἐγωισμοῦ, φιλαργυρίας καὶ ἀπανθρώπου σκληρότητος ἀπεδίδοντο εἰς τὴν κυρίαν ταύτην.

Καὶ τὰς πληροφορίας μὲν ταύτας εἶχον ἐξ ἀκοῆς, ἀλλ' ἡ θεὰ τῆς Βαρνέσσῆς μ' ἠνάγκασε νὰ τὰς ἔχω σκεδὸν ἐκ πεποιθήσεως, καὶ νὰ νομισῶ τουλάχιστον ὅτι ἐπέσθευε τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰησοῦϊσταροῦ ἢ τὴν ἀρχὴν τῆς Αἰκατερίνης Μεδίκης «τὸ πᾶν διὰ τὸ πᾶν» καὶ ἀρχὴ τοιαύτη πολλὰς καὶ ποικίλας ἔχει τὰς συνεπείας· δὲν μ' ἤρεσκε λοιπὸν τελείως ἡ Βαρνέσσα διότι τὴν ἐθεώρουσαν ὡς δαίμονα τοῦ κακοῦ.

Ἡ ἐσπέρα καὶ τὸ δειπνον παρεθλον ἀνευ ἀξιολόγου τινος, ἡ δὲ Μαθιλιδὴ ἐδείκνυε μὲν τὴν φυσικὴν αὐτῆς ἀγαθότητα, ἀλλὰ πόσας τοιαύτας ἐπιδείξεις, ἐπιδείξεις ἀγόνους, ἀπαντὰ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν βίον του!

Παρατήρητα μόνον ὅτι μ' ὄλην αὐτῆς τὴν προφύλαξιν ἡ Βαρνέσσα διεβίβασεν εἰς τὴν κόμησσαν ἐξερχομένην τοῦ ἐστιατορίου πρᾶγμα τι λευκὸν σχήματος τετραγώνου, μικρὰν ἐπιστολήν.

Ἀπεσῶρην εἰς τὸ δωμάτιόν μου σκεπτόμενος περὶ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ἦν κρυφίως ἐδέχετο ἡ κόμησσα. Μετὰ τινα λεπτά ἤλπισα ὅτι τὸ μυστήριον ἀπεκαλύφθη—ἡ ἐπιστολὴ ἐτέλλετο ὑπὸ τοῦ Ἐγγῶνος· προγυμνωμένης μάλιστα ἔμαθον ὅτι ἡ σπουδὴ τοῦ ν' ἀναγωγῆς προήρχετο ἐξ ἐπιστολῆς τῆς Βαρνέσσῆς, ἧτις ἀρίχθη εἰς τὸ μέγαρόν του, καὶ τῷ ἀνήγγειλε τοῦτο διὰ ταχυδρόμου· ἄλλὰ τι νὰ εἶπω εἰς τὸν Ἐδουάρδον; ἐπερίμενα τὸν ἥλιον νὰ φωτίσῃ τὸν νοῦν μου, καθὼς φωτίζει τὸν κόσμον ἔλον.

Ἡ ἐσπέρα ἦτο τερπνὴ, ποιητικωτάτη· ἀπέσυρα τὰ παραπετάσματα, ἤνοιξα τὸ ὑέλωμα, ἐστήριξα τοὺς ἀγκωνας κ' ἐβλεπα τὸν κῆπον ἀπολαύων τῆς ἡδυπαθοῦς ἀποπνοίας τῶν ἀνθέων του — ἀνωφελῆς ἀπόλαυσις.

Ὁ νοῦς μου ἦτον
« Ἐρμος κόσμος ποῦ χαλιέται. »
Τὸ ἔνδαγμα τῆς Μαθιλιδῆς ἴστατο πάντοτε ἐνώπιόν μου γλυκὺ, μεγαλοπρεπές, πλήρες τρυφερᾶς συμπαιθείας — καὶ ὁ φύλαξ ἄγγελος οὕτω παρίσταται εἰς τοὺς δυστυχεῖς, ἀλλ' οἱ δυστυχεῖς μένουσι μολεντούτο εἰς τὴν θέσιν των.

Τὶ νὰ ἐλπίσω; τί νὰ παῶ; — ὁ ἐγκέφαλός μου ἐβλεγεν ὄλος, ἡ ὑπαρξίς μου συνεπιτύσσετο μέχρι τοῦ ἐλαχίστου αὐτῆς σημείου, μέχρι τοῦ μηδενός.

Ἐσῆμαζεν ἐνδεκάτη — ἐνωρίς ἀκόμη διὰ τοὺς ζητούντας τὸν ὕπνον ὡς εὐτύχημα· ἐξήλθον εἰς τὸν κῆ-

πον και κατεύθυνα τὸ βῆμα πρὸς τὰς πολυκάμπτους δεινροστιχίας· ὡρὰ ἔλαμπεν ἡ σελήνη· ἡ δὲ σκηνογραφία ἢ περὶ ἐμὲ ἀναπτυσσομένη ἠδύνατο νὰ θέλξη πάντα ἄλλον ἐκτὸς ἐμοῦ· ἐβάδιζον ἀργὰ κ' ἐζήτησαν ἐν ἐμαυτῷ τὸν λογαριασμὸν ὃν εἶχον μετὰ τοῦ βίου, καὶ προσεπάθουν νὰ εὕρω εἰς τὸ τέλος τοῦ λογαριασμοῦ τούτου τί ὤφειλον εἰς τὸν βίον, καὶ τί αὐτὸς ἠδύνατο νὰ χρεωσθῆ πρὸς ἐμέ· εἶδον ὅτι πολλὰ ἐγὼ ἐχρεώσθουν, καὶ αὐτὸς οὐδὲν εἰς ἐμέ· δὲν ἐτόλμων ν' ἀποτείνω εἰς τὸν κόσμον τὰς λέξεις τοῦ Ὁθελού.

« Πρέπει κ' ἐγὼ νὰ ἔχω ὑπερήφανον εὐτυχίαν. »
Ἐνῶ δὲ τὸ πᾶν περὶ ἐμὲ εἰσίγα μ' ἐφάνη ὄναι ἡκουσα θροῖσθον ὀπίσω πρασίνου τοίχου, καὶ πρὶν φέρω ἐκεῖ τὸ βλέμμα, παρήλασεν ἤδη τὸν τοίχον σκιά λευκὴ ὡς ὕμφο ἀμαδρυὰς μεταξὺ τῶν προστατευομένων ἀότις δένδρων περιπολοῦσα.

Ἡ σκιά ἤρχετο πρὸς ἐμέ· ἀλλ' ὅσον ἐπλησίαζεν αὐτὴ, τοσοῦτον ἡ ἔκστασις μου ἐμεγεθύνετο, καὶ ὡπισθοδρόμησα βήματα τινα, διότι ἐβλεπον ἤδη ὅ,τι ἐφανταζόμην, καὶ φόβος τις δεισιδαίμων μὲ κατέλαβε μήπως τὸ φαινόμενον ἦτο διαβολικὴ ὄπτασις.

— Κύριε Δίβρη! . . . Κύριε Φίλιππε! τί ἔχετε! . . . πῶς; . . .

Ἡ φωνὴ αὐτὴ μ' ἐξύπνισεν· ἐδίωξε τὸ ὄνειρον καὶ μ' ἐπανέφερεν εἰς τὴν πραγματικὴν ὑπαρξιν.

Ἡ Ματθίλδη περὶ τὸ μεσονύκτιον μόνη εἰς τὸν κῆπον, κ' ἐνώπιόν μου·

— Κυρία, εἶπον, εἶσθαι σεις! καὶ τοιαύτην ὥραν.

— Σὰς φαίνεται λοιπὸν παραξενον;

— Παραξενον; . . . ἂ! ὄχι. . . μάλις α.. παντελῶς.

Ἄλλ' οἱ ὀφθαλμοί μου ἐκόλλησαν εἰς τὸν πράσινον τοίχον.

— Συγχωρήσατέ με μᾶλλον, εἶπεν ἡ ἀδελφὴ τοῦ κόμητος, νὰ σὰς ἐρωτήσω ἐγὼ, διατί εἶσθε μόνος εἰς τὸν κῆπον.

Ἡ ἐρώτησις αὐτὴ ἐπροσφέρθη μετὰ γλυκείας προσποιητῆς ἐπιπλήξεως, ἧτις ὁμως μ' ἐβρίψεν εἰς ἀμηχανίαν τινα· ἐφοβήθη μήπως ἡ Μαθίλδη ἐστοχάσθη τι περὶ ἐμοῦ ὡς ἂν ἤμην κατάσκοπος νυκτιπόλος.

— Ἀγρυπνίαν κυρία μου ἔχω, καὶ ἰδοὺ διατί ἐξῆλθον εἰς τὸν κῆπον.

— Ἀγρυπνίαν; - ὦ! πολὺ καλὰ, ἀγρυπνίαν· σὰς ἀρέσκει ὁ κῆπος μας Κύριε Δίβρη;

— Πολὺ κυρία.

— Καὶ πόσας ἡμέρας θὰ μείνετε ἀκόμη εἰς τὴν Γλύκην;

— Αὐριον ἀναχωρῶ.

— Ἄ! αὐριον! - Δότε μοι παρακαλῶ τὸν βραχίονα,

— Ἄλλὰ . . . - κ' ἐστρεψά πρὸς τὰ τέσσαρα ση- τοῦ ὀρίζοντος.

— Τί, ἀλλὰ; τί βλέπετε;

— Συγγνώμην κυρία.

— Νομίζετε ὅτι μᾶς βλέπουν; - τί;

— Ὄχι! . . .

— Ἐλᾶτ' ἐλᾶτε· καὶ στηριχθεῖσα ἐπ' ἐμοῦ - θέ- λετε νὰ μ' ὀδηγήσητε εἰς τὸν πύργον; - εἶπε μὲ τὴν ἀργυρᾶν αὐτῆς φωνῆν, τὴν συμπαθῆ καὶ γλυκεῖαν.

— Νὰ μὴν ἀναχωρήσητε αὐριον κύριε Φίλιππε! ἀκούετε;

— Ὦ! Κυρία!

— Ὄχι, ὄχι· σὰς παρακαλῶ.

— Ἦμπορῶ νὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ ἐπιστρέψω ἀν- μὲ προστάζετε.

— Ὄχι, σὰς λέγω μείνετε τουλάχιστον δύο ἡμέ- ρας ἀκόμη.

— Ὄ! προσπαθῆσω νὰ σὰς ὑπακούσω κυρία.

— Τί λέγετε;—Καὶ μ' ἐκύταξεν ἀσκαρδαμυκτί.

— Λέγω . . . ὅτι θὰ μείνω.

— Ναι· ναι· σὰς εὐχαριστῶ· νὰ μείνετε. Ὄ! εἶ- πωμεν περὶ τῆς παρελθούσης ζωῆς μας ἐν Παρισίοις·

— Ἐνθυμεῖσθε τοὺς Παρισίους Κύριε Δίβρη;— ἤμην τότε δεκαπέντε ἐτῶν.

— Ἄν ἐνθυμοῦμαι τοὺς Παρισίους; . . .

— Καταλαμβάνω τι θὰ εἶπτε ὦ! ἔχετε τῶντι- λυπηρὰς ἀναμνήσεις·—ἀλλὰ πόσον νεοὶ ἤμεθα τότε!

Ἐνόμισα ὅτι ἐβρόφα τὸν ἀέρα ἡ Μαθίλδη.

— Κυρία εἶσθε πολλὰ καλῆ, . . . δεικνύσθε συμπα- θῆς πρὸς ἐμέ, . . . τὸ αἰσθάνομαι, καὶ ἰδοὺ τί μὲ κάμνει νὰ λησμονῶ τὸ σύνολον τῶν δεινῶν μου, καὶ τὸ ὄνειρον τῆς ἀπωλεσθείσης εὐτυχίας μου . . . καθὼς οἱ ἄν- θρωποι ὀνομάζουν τὸν πλοῦτον. Ἐπαναλάβετε πάλιν, ἐπαναλάβετε σὰς παρακαλῶ τὰ συμπαθητικὰ σας λόγια, καὶ τὸν λεπτόν ἐκεῖνον στεναγμὸν κυρία Μα- θίλδη.

Ἐτόλμησα τότε νὰ τὴν κυττάξω κατὰ πρόσωπον, κ' ἐπερίμενα ἀπὸ ἐν τῆς μόνον βλέμμα τὴν περὶ τῆς ζωῆς μου ἀπόφασιν· ὡμοίαζεν ἐξαισιῶς τὸν Ἐδουάρδον μετὰ τῆς καλλονῆς καὶ τῆς γλυκύτητος τοῦ φύ- λου τῆς· ἀλλ' εἶχε τότε μαγευτικόν τι καὶ μυστηριώ- δες, ὁμοιάζουσα ἀρχαίαν μυθολογικὴν θεότητα τῆς Ἄρκτου.

— Ἐγὼ δὲν ἐστέναξα Κύριε! εἶπε μεγαλοπρε- πῶς ἀλλὰ μὲ προφανῆ συγκίνησιν.

— Ὄχι, ὄχι· δὲν μ' ἀπατάτε·—ἐπανελάθον ἐγὼ ζωηρότερον καὶ βαθμηδὸν ἐμψυχούμενος ὑπὸ τῶν ἀναμνήσεων.—Ὄχι· καὶ αὐτὴ ἡ φωνὴ σὰς προδίδει· ὦ Κυρία! βάλετε τὴν χεῖρα εἰς τὸ στήθος καὶ ἀπο- κριθῆτε· δέκα ἐτὴ εἶναι δι' ἐμέ· τώρα δέκα στιγμαί, καὶ πρὸ δέκα στιγμῶν ἡ μνήμη εἶν' ἀρκετὰ ζωηρὰ ὥ- στε νὰ ἐνθυμηθῆ τις καὶ τοὺς λόγους, καὶ τὰς ὑπο- σχέσεις, καὶ τοὺς ὄρκους . . .

— Κύριε, Κύριε! . . .

— Ματθίλδη! μ' ἐλητμόνησες.

— Ἄ!

— Πολὺ καλὰ· εἶσ' ἐλευθέρᾳ Ματθίλδη·—καὶ μὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἠθέλησα νὰ σύρω τὴν χεῖρα τῆς, τὴν περικυκλοῦσαν τὸν βραχίονά μου.—Εἶσ' ἐλευθέ- ρα· δὲν σὲ προκαλῶ νὰ μὲ λησμονήσης· τὸ ἔκαμες πρὶν ἐγὼ παραπονεθῶ. Ἐχεις δίκαιον· τότε εἶχα νὰ σοῦ προσφέρω πέντ' ἑκατομμύρια, καὶ τώρα . . . ὦ! ἔχεις δίκαιον Ματθίλδη!

— Φίλιππε ἔχεις ἄδικον· καληνύκτα Φίλιππε· μὴ λησμονήσης ὅ,τι μ' ὑπεσχέθης δι' αὐριον.

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἐξέφυγεν ὡς σκιά, κ' ἔγινεν ἄ-

φαντος ὑπὸ τοὺς σκοτεινοὺς θόλους τοῦ πύργου· ἐμει- να στηλωμένος εἰς τὴν θέσιν ὅπου εὐρέθη, ὡς ἡ γυνὴ τοῦ Λῶτ ἢ μεταβληθεῖσα εἰς στήλην ἄλατος.

Τί ἐσήμαινον οἱ λόγοι τῆς Ματθίλδης; ἠθέλησε νὰ μὲ περιπαίξῃ; διότι γελῶσα σχεδὸν ἐπρόφερε τὰς τελευταίας λέξεις.

— Τί κάμνεις αὐτοῦ Φίλιππε;

Ἐστράφη εἰς τὴν ἀνδρικὴν φωνὴν ταύτην - ἦτον ὁ Ἐδουάρδος· ἀλλὰ πῶθεν ἦλθε; πῶς; . . . - προσέκυψεν ἀπὸ μιᾶς στήλης ὅπου βεβαίως ἐκρύπτετο καὶ . . . τὸν συλ- λογισμὸν τοῦτον μοὶ διέκοψε πάλιν ὁ Ἐδουάρδος.

— Δὲν νυστάζεις; - εἶπε.

— Ἦμην εἰς τὸν κῆπον· δὲν νυστάζω, ἀλλὰ σὺ;

— Ἐγγραφα.

— Καὶ τώρα;

— Ἦμην εἰς τὴν αὐλὴν καὶ ἀναβαίνω πάλιν νὰ γράψω.

— Νὰ γράψῃς ἀκόμη; τι διάβολο!

— Καληνύκτα.

— Καληνύκτα.

— Ἀληθινά!

— Τί;

— Ἄς ἦναι . . . αὐριον . . . λαμβάνομεν μαζὺ τὸν καφρὲν . . . ἀκούεις;

— Πολὺ καλὰ Κύριε Κόμη!

Ὁ Ἐδουάρδος ἀνέβη, ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἐπειθόμην ὅτι ἤρχετο ἀπὸ τὴν αὐλῆν. - ἐβρίφθην ἐπὶ τῆς κλίνης ἄ- πνους σχεδόν· μολοντοῦτο μόλις περὶ τὸ γλυκοχά- ραγμα ἐχύθη νηδυμος ὕπνος εἰς τὰ φλογερὰ ὀμ- ματά μου.

Μ' ἐξύπνησαν - ὁ ὑπνῶπις τοῦ κόμητος μ' ἀνήγ- γειλεν ὅτι μ' ἐπερίμενον ὁ κύριός του· ὁ Ἐδουάρδος μ' ἐπερίμενε μόνος εἰς μικρὸν τινα θάλαμον, ὅπου συ- νήθως καὶ μόνος διέτριβε· μ' ἐχαιρέτησε μὲ τὸ γση- τευτικὸν ἐκεῖνο μειδιῆμά του, ὅπερ ὠμίλει πάντοτε εἰς τὴν καρδίαν, ὡς νὰ μ' ἔλεγεν «ἐλπίζε· ἂν εἰς ἄλλον ἔβλεπα τὸ μειδίημα τούτο θὰ τὸ ἐξελάμβανα ὡς ἀπλοῦστατον σημεῖον φιλοφροσύνης· ἀλλ' εἰς τὸν Ἐ- δουάρδον εἶχε χαρακτῆρα τινα ὅστις πολὺ ἐσήμαινε.

— Ἐκοιμήθης καλὰ; μ' ἠρώτησε.

— Μίαν ὥραν.

— Καὶ διατί;

— Ἀγνοῶ.

Ὁ Ἐδουάρδος ἐσιώπησεν· ἔπειτα προσφῆρων τὴν φιαλίδα καὶ βλέπων με σύννου.

— Ἡ ἀγρυπνία, εἶπεν, ὑποθέτει πολλὰς θλίψεις, ἀλλὰ σὺ Φίλιππε μὴ θλίβεσαι, μὴ παραπονεῖσαι κατὰ τοῦ κεπρομένου, διότι σ' ἀκούει ὁ θεός, ἐνῶ αὐτὸς σ' ἀγαπᾷ ἴσως καὶ σὺ φαίνεσαι ἀγνώμων· - ἀλλὰ μή- πως ἐνθυμήσης τὴν πατριδὰ σου;

— Τὴν πατριδὰ μου; - ἠρώτησα ὡς μὴ ἐννοῶν τί σημαίνει ἡ λέξις πατρίς.

— Ναι!

— Ubi bene ibi patria, (ὅπου τὸ καλόν, ἐκεῖ ἡ πατρίς.)

— Ἄχ ἂ - ὕλιστις, λοιπὸν ὕλιστις· πῶς τὸ πάθος!

— Ἄλλ' εἰς τοὺς Παρισίους ἐστέναξες δι' αὐτὴν.

— Εἰς Παρισίους ἤμην εἰκασαετῆς· - τῶρα, πατρίς δι' ἐμέ εἶναι· τί ἄλλο παρ' ὧς οἱ ἀρχαῖοι τὴν παρι- στανον.

— Καὶ δύναμαι νὰ μάθω αὐτὸ τὸ τί ἄλλο;

— Εἶναι ὁ οἶκος τοῦ πατρός μου ὅπου ἐγεννήθη καὶ ὅπου ἐπιθυμῶ νὰ ταρῶ.

— Πόσον ἠλαξες φίλε μου!

— Ὁ ἄνθρωπος ἀλλάττει κατ' ἔτος καὶ εἰς τὸ πρόσωπον καὶ εἰς τὰς ἰδέας.

— Ἀλλὰ μ' εὐχαριστεῖ ἡ ἀλλαγὴ σου αὕτη· συμ- φωνεῖς τώρα μ' ἐμέ· ἔπαυσες νὰ ἦσαι φιλόδοξος, καὶ ἰδοὺ τί διὰ σέ ἐπεθύμουν· ἠξέυρεις ὁμως;

— Τί;

— Εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου κατοικοῦσιν Ὁ- θωμανοί.

— Ὦ ναι!

— Ναι λέγω κ' ἐγὼ· - θέλεις νὰ ζήσης εἰς τὸν οἶ- κον τοῦ πατρός σου;

Ἐγὼ ἐσιώπων.

— Μᾶς ἀγαπᾷς Φίλιππε;

Ἦνοιξα τοὺς ὀφθαλμούς.

— Μᾶς ἀγαπᾷς - ἀλήθεια; κ' ἐμέ, καὶ τὴν Μα- θίλδην.

— Μὴ μὲ βρασανίζεις, σὲ παρακαλῶ κύριε κόμη..

— Ὄχι δὲν σὲ βρασανίζω· ἀκουσε Φίλιππε τί ἔχω νὰ σ' εἶπω, καὶ ἀκουσε μὲ σέβας τὰς ἰδέας μου, διότι πολλοὺς χρόνους καὶ πολλὰ πάθη τὰς ἐδημιούργησαν.

Κατέστην τότε πρώτην φορὰν προσεκτικὸς διότι ἐ- πίσημόν τι εἶχεν ἡ φωνὴ τοῦ Ἐδουάρδου.

— Ἰδοὺ, - ἐξηκολούθησε λαμβάνων ἀπὸ τῆς τρα- πέζης ἐν φύλλον γεγραμμένου χάρτου κ' ἐγχειρίζων αὐτὸ εἰς ἐμέ· ἐδῶ θὰ ἴδῃς τὰς σκέψεις, τὴν ἀπόφα- σιν καὶ τὴν πρὸς σέ πρότασίν μου.

Ἦθανόμην ὅτι τὸ στήθος μου ἐξωγοῦτο καὶ αἱ παρειαί μου ἐφλογίζοντο. Ἐλαβον ἠσύχωος τὸ φύλλον, καὶ συσταλεῖς ἐψιθύρισα τὸν πρῶτον αὐτῆς στίχον ἐκάτερος ἡμῶν ἔχει δούλην πατριδὰ· ἔπειτα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸ ἀνέγνωσα μέχρι τέλους, ἀλλ' εἰς τὸ τέ- λος ἐγίνα ἤδη κατακόκκινος, κ' ἐμβλέψας ζωηρῶς ἐπὶ τοῦ Ἐδουάρδου.

— Καὶ ἡ Ματθίλδη; ἀνέκραξα.

Ἄφνης ἐτριξε μυστικὴ τις θύρα καλυπτομένη ὑπὸ κατόπτρου, καὶ φωνὴ ζωηρὰ καὶ γλυκεῖα,

— Ἰδοὺ ἡ χεῖρ μου εἶπεν· ἡ θύρα ἦνοιξε.

Ἦτον αὕτη!

E.

Ὁ Ἐδουάρδος δὲν ἠθέλησε νὰ τελεσθῆ μεγαλοπρε- πῶς τοὺς γάμους τῆς ἀδελφῆς του, ἀλλ' ἐντὸς μόνου τοῦ οἰκογενειακοῦ κύκλου. - Δὲν ἐπιθυμῶ, ἔλεγε νὰ βλέπω συλλόγους ἀριστοκρατῶν, οἵτινες δύναται μ' ἐν βλέμμα νὰ φαρμακεύσουν τὴν ἀπλὴν, τὴν ἀθῶαν χα- ρὰ μου. - Ἐγὼ δὲ σεβασμῶ ἐμπλεως, ἐτόλμουν μό- λις ν' ἀναπέψω τὴν εὐδαιμονίαν, ἧτις ἐφαίνετο ὅτι μ' ἐθανάτωνε, καθὼς θανατώνουν τὰ ἀρώματα διὰ τῆς μαγικῆς ἀποπνοίας των. Ἐρῥατα λοιπὸν εἰς τὸ

τέλος του παρελθόντος· ο εφιάλης όστις μ' έθασάνιζε με τό σιδηρούν βάρος ενός βουνού, ο εφιάλης αυτός έφυγε, και νέας ζωής ήλιος μ' έχαιρέτα.

Η Μαθίλδη λοιπόν δεν έλησμόνησε τον έν Χαρισίους Φίλιππον, διότι έτίμα μόνον αυτόν, και τίποτε εκ των περι' αυτόν - ήγαπα μ' αληθή έρωτα ή δυστυχής.

Αλλά του γάμου την έσπέραν, (15 Απριλίου 1842) ήτις έπρεπε να γραφή εις τά χρονικά της Γλύκης μ' ό- λης τής αντιστάσεως των συγγενών του Έδουάρδου, διότι ο άνθρωπος ούτος είχε πρό πάντων θέλησιν ισχυράν, την έσπέραν ταύτην πάν ό,τι συνέβαινε εις τό μέ- γασρον είχε τι πένθιμον, ανεξήγητον, μυστηριώδες, κ' ελεγεσ ότι ή σιωπή εκλείδωσε τά χείλη και των ύ- πηρετών και των κυρίων, κ' ενόμιζες ότι εύρίσκεσαι εις τά μαγικά παλάτια των άραβικών διηγήσεων, όπου τό πλν τελείται μηχανικώς κινούμενον δι' ύπερανθρω- πίνου ή διαβολικής δυνάμεως, και ότι τό όνειρον αυτό έπρεπε εντός όλίγου να διαλυθή.

Η βαρονέσσα μετά του συζύγου της και μιās των θυγατέρων αυτής έφθασαν την 7 της έσπέρας· ή δέ όλη όμήγυρις δεν είχε πλέον των δεκαπέντε άτομών, συμ- περιλαμβανομένων και του ανατολικού ιερέως, και του ίατρού της Γλύκης.

Η κόμησσα φαιδρά κατ' αρχάς και φιλόγελως, - άγνωσ άν αληθώς ή όχι, - κατέστη σύννουσ, εύθυσ άμα συνήλλαξε ψιθυρίζουσα λέξεις τινας μετά της βαρο- νέσσης· εκ τύχης διεβαινον πλησίον των δύο γυναι- κών κατά τά νώτα, και συνήρπασα δια της άκοής μίαν λέξιν την τελευταίαν της βαρονέσσης « . . . σκιαδα. »

Αλλά κ' εγώ άνητύχου. Την παρελθούσα νύκτα ο ύπνος μου διεκόπητο συχνάκις· είδα τον Δόν Πε- ρές έχοντα μακρόν γένειον, και την χείρα τεθειμένην επί της αίματωμένης κεφαλής του· ο δέ νεκρός ούτος μετά δέκα έτη πρώτην φράσιν μ' έπεσκέπτετο την νύ- κτα εκείνην.

Επερίμενα . . . και ο ψυχερράγων αυτός περιμέ- νει, και τον θάνατον και την επιστροφήν της ζωής· ο Έδουάρδος ήτο φαιδρότερος όλων, και πολλάκις τό μειδιάμα του επέγυσε λάμψιν εις τό πρόσωπό μου, εν- ώ διενούμην εγώ την σκιαδα.

Ελπίζων και φοβούμενος ν' ανακαλύψω τι θλιβερόν δια τον Έδουάρδον κατέβην όρμητικώς εις τον κήπον, και διευδύθην προς την σκιαδα κειμένην πλησίον της σιδεράς πυλίδος της φερούσης εις τον ποταρόν - βι- νίδες λεπταί έραντίζοντο επί του προσώπου μου διότι καταμέλινα σύννεφα έκρεμώντο επί της Γλύκης· ότε δ' έφθασα εκεί, τό πλν ήτον έρημία, σκότος και σιω- πή· ήκρασθη εν όλόκληρον λεπτόν, αλλά τίποτε· ού- δεν βήμα, ούδεμία φωνή, ούδεμία σκιά· ψυχρός μόνον άνεμος έσειεν ήρέμα τά φυτά και τά δένδρα και βομ- φια όρκασιος άργυρόχρους έφαινετο εκ διαλειμματων εις τό βάθος του όρίζοντος χωρίς κρότον κανένα, χω- ρίς βροντήν κάμειαν· είσέδυν εις δασύλλιον άπωροφύ- ρων δένδρων, και στηριχθείς εις τον κορμόν ενός ή- κρασθη και πάλιν, αλλά ματαίως· έπρεπε λοιπόν να έπιστρέψω ήσυχος τουλάχιστον κατά τό παρόν, και τώόντι επέστρεφον, όταν αίρησ έσταμάτησα· άνήρ τις

καλυπτόμενος από βραχύν μανδύαν έρευγεν εις τό βάθος των δένδρων· έπτευστα εύθυσ προς αυτόν τό βή- μα με την άπόφασιν και την ελπίδα να πληρορωθηώ όπωςόποτε τι έσήμενον ή επιστολή της βαρονέσσης και ή λέξις - σκιαδα. .

Αί ύποψιαί μου ήσαν αλήθεια· ο άνθρωπος εκείνος ήν ο Έγμών.

— Κύριε, Βαρώνε, κύριε Βαρώνε! έραξα με δυνατήν φωνήν αλλά συριγματώδη δια ν' άκοισθώ μό- νον ύπ' αυτού.

Ο Έγμών έστράφη διατάζων· έπερίμενε λοιπόν την κόμησσαν.

— Έγμών τί ζητείς εδώ; - τον ήρώτησα πλη- σιάσας.

— Ά! Φίλιππε!

— Ναί· είμ' ο Φίλιππος· αλλά τί ζητείς εδώ; νέε! . . . νέε.

Ο Έγμών έρρίψεν επ' έμου βλοσυρόν βλέμμα· προσέβην τότε και έθεσα την χείρα επί του ώμου του.

— Φύγε, τώ είπα, και σ' όρκίζομαι σιωπήν· ή- ξεύρω . . .

— Ήξεύρεις; - ήρώτησεν άγρίως και όπισθοδρο- μών ήγεμονικώς.

— Ήξεύρω τί περιμένεις εδώ, και μία μου λέξεις δύναται . . .

— Ά!

— Ναί· φύγε, άλλ' όρκίστου ότι θα φύγης, όρκίτου.

Κ' έπρόφερα ταύτα προς τον νεανίαν με τόνον θε- λήσεως της όποιās την ισχύν θα έδοκίμαζε δυσκολίαν να καταβλη.

— Κύριε! έχω μίαν γλώσσαν σιδήρου υπό τον μανδύαν μου.

— Έχεις; ω! χαίρω· θα ήτο ανόητος άν δεν εί- χες, αλλά σου έπαναλαμβάνω, φύγε.

— Δεν μ' έννοεις άνθρωπε! τιωχέ, δυστυχή άν- θρωπε! είπεν ο Έγμών με ύψος τι αριστοκρατικής ύ- περηφανίας.

— Βαρώνε είσαι νέος· τίποτε περι' έμου δεν γνω- ρίζεις και άν σ' έλεγα· - ά! είσαι νέος, κ' εγώ σε ά- γαπώ διότι έχεις ωραίαν ψυχήν· αλλά μη με κάμνεις να λησμονήσω ότι είσαι νέος, άξιος άγάπης· φύγε σου λέγω.

Και τον απώθησα ελαφρά, άλλ' εις τό κίνημα του- το ο Έγμών ύψωσε κατ' έμου τό εγχειρίδιόν του.

— Άθλιε! εις έμέ φέρεσαι ούτω, - είπα, και άρ- πάσας τον βραχιόνά του τον αφώπλισ' άμέσως διότι αί χείρες του ήσαν άπαλαι· τότε επιστρέφων αυτώ τό όπλον,

— Μαθε, είπα, ότι σοί σώζω την ζωήν, ο κόμησ έμαθεν όλα.

Ο δυστυχής έφαινετο και πάλιν διατάζων· διότι ο έρωσ άραιρεί τό λογικόν και μεθύσκει εις τους κιν- δύνους.

— Αναχωρείς λοιπόν;

— Ναί, άπήνησε ψυχρως· αλλά με ύπερηφάνειν την όποιαν ούδεμία άπειλή κινδύνου κατέβαλλε.

— Είς την τιμήν σου;

— Κύριε! Ήγάπησας τώ ποτέ;

— Είς την τιμήν σου;

— Καληνύκτα κύριε!

— Όχι, όχι, θα όρκισθής.

— Έστω - είπε στρεφόμενος, - ήξεύρω κύριε ότι μ' όμιλείς ως φίλος, και σε σέβομαι ως πρεσβύτερον άδελφόν - καληνύκτα· άν σου ζητήσουν άπολογίαν. . .

Δέν έτελείωσε τον λόγον του, και όρμητας έγινεν άφαντος ύπό τά δένδρα· ήθέλησα να τρέξω κατόπιν του άλλ' άνεσπάλην ένθυμηθείς τον Έδουάρδον· ήκρασθη επ' όλίγον τον θόρυβον των βημάτων του· ήκουσα να τρίζουν οι σιδεράσ στρόφιγγες της πυλίδος, κ' έπειτα ή ριγή επεχύθη πάλιν εις τό δασύλλιον.

Ανέβην εις τον πύργον, κ' εζήτησα εύθυσ να ίδω την κόμησσαν· είναι κλεισμένη μ' είπαν εις τον θάλα- μόν της· εζήτησα τον Έδουάρδον και μ' είπαν ότι κατεβη εις την αυλήν - είπα την Μαθίλδην εις την νομφικην αυτής· έσθητα κ' έπλησίασα μηχανικώς ενώ εις άλλα πρόσωπα ήτον ο νοός μου.

Έφαινετο περιμένουσά τινα, διότι συχνάκις έστρε- φε τό βλέμμα προς θύραν φέρουσαν εις τον πρόδομον· ήτο δέ μόνη πλησίον μεγαλου κατόπτρου καθυμένη και δοκιμάζουσα διαφόρους χειρίδας επί της τραπέζης προτεθειμένας· ο στεφανός της όμοίαζε διάδημα βα- σιλείσσης, και όταν ήλθα πλησίον της μ' έκυρίευσε δει- λία τις ανεξήγητος.

— Μαθίλδη τί έχεις;

— Τί έχω;

— Άνητυχείς;

— Θεέ μου! τί λέγεις;

— Ω! κύτταξε· - και τη έδειξα τον καθρέπτην.

— Τί είναι λοιπόν;

— Είσαι, ώχρά.

— Όχρά· άλλ' έχεις λάθος φίλε μου· τό φως εί- ναι χλωμόν και ρίπτει εις όλα τ' αντικείμενα την βα- σήν του· θα ίδης εις την αίθουσαν πόσον ζωηρόν είναι τό χρώμα μου· ιδέ· και σ' ώχρός είσαι· άλλ' είναι τό φως Φίλιππε, τό φως.

— Να σε πιστεύσω;

Η νεάνις έρρίπτε περίξ αυτής ύπότρομα βλέμματα· ή δέ άγωνία μου τήξανε χωρίς να ήξεύρω την αίτιαν.

— Διατί να μη πιστεύσης; είπεν· ή καρδιά μου έ- πίστευσεν εις την εδικήν σου τόσον καιρόν, και τόσον καιρόν έθασάνισθη μόνον δια την εδικήν σου, δεν εί- ναι παράξενον την έσπέραν αυτήν, καθ' ή, παύουν τά βράσανά μου, δεν είναι παράξενον άν ή μεγάλη χαρά λαμβάνει τό χρώμα του μεγαλου όβου· ο άνθρωπος τρέμει εις την εύτυχίαν του μη την άπώλεση· αλή- θεια; - λοιπόν; - είπε προς ύπηρετήν εισελθόντα.

— Δεν την ήδρα κυρά· - άπήνητηεν εκείνος· - δεν είναι εις τον πύργον.

— Και πού ύπήγε;

— Δέ ξεύρω· - ή Ρόζα μούπε ότι την είδε με την κυρά βαρονέσσα και κρυφομιλούσαν· έπειτα, λέγει, έ- πήρε κάτι πράγματα, κ' έβγήκε από τη μεγάλη πόρ- τα, έκαμε τον κατήφορο, και πλν δεν έφάνη.

— Θεέ μου, θεέ μου· - άνέκραξεν ή Μαθίλδη κ' έ- πετε λειποθυμούσα μεταξύ των βραχιόνων μου.

— Βοήθεια! βοήθεια! άνέκραξεν ο ύπηρετής άνοι- γων την θύραν.

— Τί τρέχει; ποία έφυγε;

— Η Καρολίνα ή καμαριέρα της κυράς.

Την στιγμήν αυτήν ο ίππότης Έβρίκος και ο ίκ- τρός δραμόντες προς την φωνήν του ύπηρετού εισήλθον εις τον θάλαμον· κ' ενώ εισήρχοντο, κρότος, διπλοός κρότος πυροβόλου ήκούσθη προς τό βάθος του κήπου, με συνεταραξεν όλόκληρον δι' αίφνηδίου νευρικού σπα- σμού και ανεπήδητα ως να μ' εκέντησαν βαθέως με λόγην ενώ έκοιμώμην· ώρμησα έξω κ' έσφύθην εις τό δωμάτιον, όπου συνήθως εύρισκα τον Έδουάρδον· δεν ήτον εκεί, τά πυροβόλα και τό εγχειρίδιον έλειπον από την θέσιν των· αλλά τό βλέμμα μου πεσόν επί του δωματίου όλου άπήνησε κατά μέσον του στανιδώματος· πράγμα τι λευκάζον ή τμήμα χάρτου εις σχήμα επι- στολής άνοιγμένη· τό ήρπασ άμέσως ύποπτεύσας τι άκρίσιον και διελθών αυτό δια του βλέμματος ως ή άστραπή διεσχεται τό στερέωμα, άνέγνων τά έπό- μενα.

« Κύριε Κόμη!

• Την στιγμήν ότε αναγινώσσετε την παρούσαν, ή • κόμησσα κυρία σύζυγός σας εύρίσκειται έξω του κή- • που παρά την σιδεράν πυλίδα, όπου την έπερίμενε • άτομόν τι νεαρās ήλικίας και όνόματος σημαντικού.

• Είς των ήμετέρων φίλων.

• Έσπέρας ώρα 9η. »

Έκρημνίσθην τότε εις την στοάν· δεν δύναμαι να είπω ότι κατέβην· άλλ' ότε ώρμησα προς την πύλην του κήπου ήκουσα την βαρονέσσαν και τον βαρώνον Μάουερ κραζόντας προς τον όχηλάτην, « γρήγορα, γρήγορα. »

— Τί συνέβη κύριε Βαρώνε;

— Πυρκαϊά κύριε! - άπεκρίθη ή βαρονέσσα.

— Πυρκαϊά; και πού;

— Είς την οίκίαν μας, - έπρόσθεσεν ο άρελής βι- ρώνος.

— Ίδου ο τεχυδρόμος όστις μας έφερε την άγ- γελίαν, ίδου και ο ίππος του νεκρός· υπέλαβεν ή βα- ρονέσσα· - ή κακούργος! έξετέλει τό άποτρόπαιον σχέδιόν της.

Χωρίς να είπω τι έχύθην με ύπεράνθρωπον δύ- ναμιν εις την σιδεράν πυλίδα· ήτον άνοικτή! άμα δ' έ- πάτησα τό κατώφλιον λεπτός στεναγμός έφθασεν εις την άκοήν μου.

Ο στεναγμός ούτος ήν ο τελευταίος της κομίσσης.

Έμεινα κεραυνόπληκτος και ρίπτων εις τον ποτα- μόν τό βλέμμα είδα σώμα τι κυλιόμενον ύπό των κυμάτων και κατερχόμενον όρμητικώς τόσον ώστε με- τά δύο δευτερόλεπτα δεν έφαινετο πλέον.

Τό σώμα τούτο ήν ο νεκρός του Έγμών.

Κ' ενώ τό άπολιθωθέν όμμα μου έστρέφετο άναζη- τοῦσά τήν τι άντικείμενον, τό κενόν της πυλίδος ένε- πλησθη φωτός, διότι δάδας έφερον οι ύπηρεται, ούς ήκολούθουν ο ίατρος, ο ίππότης και ο έφημέριος· εις την λάμψιν διέκρινα τότε τον Έδουάρδον στηριζόμε-

νον ἐπὶ λίθου μεγάλου, ἀκίνητον ὡς ὁ λίθος αὐτὸς καὶ στραμμένον πρὸς τὸ πτωμα τῆς συζύγου του.

Ἡ σκηνὴ αὐτὴ τοῦ θανάτου καὶ τῆς φρίκης δὲν ἐννοεῖται ὡς ἐντελὴς καὶ ἀν περιγραφῇ - πρέπει νὰ γενῆ ὀρατὴ - ὁ Ἐρρίκος ὠρμησεν ἐμμανῆς ὄλος πρὸς τὸν κόμητα, ὅστις ἔμενε πάντοτε ἀκίνητος, ἀλλ' ὁ ἱατρὸς κ' ἐγὼ τὸν ἐπρολαβομεν, καὶ ὅταν διὰ τῆς βίας ἢ μανίας του κατεσταλή, αἱ φυσικαὶ αὐτοῦ δυνάμεις ἠφανίσθησαν ἀμέσως, ὡς ἂν ἡ θέλησις τῆς ὑπερηφάνου ψυχῆς νὰ μὴ τοῖς ἐπέτρεπε τὴν μετ' αὐτῆς ὑπαρξίν των· ὁ ἱππότης ἔπεσεν ἀναίσθητος, ὁ ἱατρὸς καὶ οἱ ὑπηρεταὶ τὸν μετέφερον εἰς τὸν πύργον· ἐγὼ δὲ καὶ ὁ ἐφημέριος μετέφεραμεν τὸν Ἐδουάρδον ὅστις οὔτε ἀντίστασιν ἐδείκνυεν, οὔτε ὠμίλει, ἀλλὰ μὰς ἔδλεπε ψυχρῶς, ἀπαθῶς, καὶ τὸ βλέμμα του ἤστραπτεν ἀπαίσιον ὡς νὰ τὸν ἀπησχόλε: ὀπτασία τις μυστηριώδης καὶ φοβερά.

Ἀναβὰς εἰς τὸν πύργον ἐνθυμήθη ἐκείνην ἥϊς δι' ἐμὲ πολλάκις ἐστέναζε.

— Ἱατρὲ, εἶπον, πῶς ἀρῆκες τὴν Μαθίλδην;

— Ὁ ἱατρὸς ἐσιώπη.

— Ἱατρὲ ἀποκρίσθαι, λέγε ἱατρὲ, τί σ' ἐρώτησα; λέγε.

— Θέλετε νὰ τὴν ἰδῆτε;

— Θέλω; τί εἶπες; θέλω; . . .

Ὀμίλουν τότε ὡς παράφρων, ὅστις παραπονεῖται καὶ ὀργίζεται, καὶ ἀπειλεῖ, ἐνῶ τὰ δάκρυα τοῦ ἔρχονται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἀπεθέσαμεν ἐπὶ σκίμποδος τὸν Ἐδουάρδον κ' ἐπειδὴ τίποτε δὲν ὑπωπιευσόμεν περὶ αὐτοῦ παρ' ὅτι ναρκωτικὴ μελαγχολία τὸν ἐκυριεῦεν ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ συνειδότος, διευθύνθη εἰς τὸν θάλαμον τῆς Μαθίλδης σύρων βιαίως τὸν ἱατρὸν ὡς ὁ δῆμιος τὸ θυμὰ του.

— Ἐλα ἱατρὲ, ἔλα, - τοῦ εἶπα - πρόσφερε τὴν ἀπόφασιν τοῦ θανάτου μετ' αὐτὴν ἐλευθερίαν μεθ' ἧς προφέρεις καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς ζωῆς· - νὰ μὴ μ' ἀπατήσης ἱατρὲ· θὰ ἦται ὁ πρῶτος εἰς τὴν γῆν, τὸν ὁποῖον θὰ ἐκδικηθῶ δι' ἀπάτην.

Ὁ ἱατρὸς σιωπῶν πάντοτε μ' ἠκολούθησε καὶ εἰσῆλθοντες εἰς τὸν θάλαμον ὅπου τρεῖς ὑπηρετρίαι περιεκύκλουν τὴν κλίνην τῆς ἐρωμένης μου.

— Ἦσυχάσατε Κύριε! μ' εἶπεν ἱλαρὰ, ἴσως κοιμᾶται· καὶ ὁ ὕπνος δύναται νὰ φέρῃ συμπτώματα οὐσιώδη ὑπὲρ αὐτῆς· μὴ τὴν τρομάξετε μετ' αὐτὴν φωνήν σας.

— Σιωπῶ, ἱατρὲ, σιωπῶ.

— Πρέπει νὰ μὴ βάλωμεν εἰς κίνησιν τὰς ἠθικὰς δυνάμεις· - ὁ φόβος . . .

Ὁ ἱατρὸς διεκόπη καὶ προβάς ἀκροποδηεῖ εἰς μίαν τράπεζαν ἔλαβε τὸ ἐπ' αὐτῆς κηρίον καὶ ἦλθεν εἰς τὴν κλίνην· ἐπλησίασε τὸ πῶς εἰς τὸ πρόσωπόν της, κ' ἐμεινεν ἀκίνητος καὶ θεωρῶν.

Ἡ πνοὴ τῆς ἦτο πνοὴ ψυχρῶραγοῦντος, καὶ τὸ πρόσωπόν της νεκροῦ πρόσωπον.

— Ἱατρὲ, λοιπὸν; . . .

— Κύριε! - ἀπεκρίθη μετ' αὐτὴν ἐπερὶ αὐτοῦ γλῶσσ-

σαν· - ἔκμα πᾶν ὅ,τι ἡ ἐπιστήμη με διέταξεν· ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη εἶν' ἀσθενεστέρη τοῦ πεπρωμένου.

Ἔμεινα μίαν στιγμὴν ἄφωνος· - διότι ὑπάρχουν συμφοραὶ, αἵτινες ἀντὶ τοῦ μεγίστου σάλου τῶν ὀργανικῶν δυνάμεων φέρουν τὴν μεγίστην ἀκινήσιν· ἡ ψυχὴ σιωπᾷ ἀφοῦ ἀποφασίση, καὶ τὸ σῶμα κινεῖται μηχανικῶς.

— Καὶ τίποτε δὲν ἐλπίζεις;

Ὁ ἱατρὸς ἀντὶ νὰ μ' ἀποκριθῆ διευθύνθη πρὸς τὴν τράπεζαν, ἔσυρεν ἐκ τοῦ κόλπου ἀργυροῦν κλειδίον, ἤνοιξε τὸν σύρτην κ' ἔφερεν ἔξω ἐν ποτήριον περιέχον κατὰ τὴν βῆσιν ὕγρον τι κόκκινον.

Τὸν ἐκύτταξα μηχανικῶς.

— Ἴδου Κύριε! ἐξηκολούθησεν ἐκεῖνος παρουσιάσων τὴν φιαλίδα· - ἡ κυρία Μαθίλδη ἔπιεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὕγρου· εἶναι βυσσινάδα ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον βυσσινάδα, διότι ἡ θαλαμηπόλος τῆς κυρίας ἔρριψεν ἐντὸς αὐτῆς δραστηκώτατον δηλητήριον· ἅμα διεγνων τοῦτο ἔδωκα εἰς τὴν κυρίαν πρῶτον χλιαρὸν ὕδωρ διότι ἔπρεπε νὰ φέρω μακρόθεν τὸ ἐμετικόν κ' ἔπειτα τὸ ἐμετικόν αὐτὸ εὐθύς ἅμα τὸ ἔπερον, ἡ κυρία ἐξέμεσεν ἱκανῶς· ἀλλὰ πολὺ φοβόμην μήπως ἀργὰ ἔφθασεν ἡ ἐπιστήμη πρὸς βοήθειάν της. Ναὶ μὲν ἔχνη τινα ἐλπίδος φαίνονται ἀκόμη ἐπὶ τῶν χαρακτηριστῶν της, ἀλλὰ πρέπει νὰ παλαίσῃ ἡ φύσις ἰσχυρῶς μετὰ τοῦ θανάτου διὰ νὰ τὸν νικήσῃ· ἡ κοῆσις ὁμῶς τῆς κυρίας . . .

— Καὶ ὑπάρχει ἐδῶ ἀκόμη δηλητήριον, ἱατρὲ, νὰ φρονέσῃς εἰς ἀνθρώπων;

— Μάλιστα, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἦται ἀσθενοῦς κράσεως διὰ νὰ τὸν φρονέσῃ ἐντὸς ὀλίγων ὥρων· ἄλλως τὸ δηλητήριον ἐνεργεῖ βραδέως καὶ φέρει τὸν θάνατον μετὰ δύο καὶ μετὰ τρεῖς μῆνας.

Ὁ ἱατρὸς ὠμίλει ὡς νὰ ἐννοεῖ τι τοῦ ἔλεγα.

— Διὰ δὲ τὴν κυρίαν, - ἐξηκολούθησεν, - ἰδοὺ τί σὰς λέγω· μετὰ ἡμίσειαν τὸ πολὺ ὥραν θὰ ἐξυπνήσῃ, καὶ ἂν ἐξυπνήσῃ ζῶσα, ὁ κίνδυνος παύσει, καὶ ἡ ζωὴ ἐπανέρχεται· ἂν ὁμῶς . . .

— Δότε μου τὴν φιαλίδα.

— Ἀλλὰ πρὸς τί;

— Γνωρίζω ἐκεῖνον ὅστις ἐχορήγησε τὸ δηλητήριον εἰς τὴν θαλαμηπόλον.

— Ἐπειτα;

— Δὲν βλέπετε ὅτι τὸ ποτήριον αὐτὸ εἶναι μάρτυς;

— Ὅμως . . .

— Ἱατρὲ μὴ σὰς μέλλει· ἂν ζήσῃ ἡ Μαθίλδη εἶναι σύζυγός μου, ἂν ἀποθάνῃ ἦτο μητῆρ μου· - πρέπει νὰ τὴν ἐκδικήσω.

— Τὸ κατ' ἐμὲ Κύριε, περιορίζομαι εἰς τὸν κύκλον τῶν ἱατρικῶν καθήκοντων μου· λαβετε.

— Πολὺ καλὰ· εὐχαριστῶ· τώρα, ὑπάγετε εἰς τὸν Κ. κόμητα καὶ τὸν Κ. ἱππότην· ἔχουν βεβαία τὴν ἀνάγκην σας· ἂν θέλετε εἰδοποιήσετε καὶ τὴν ἀρχὴν διὰ νὰ λάβῃ μέτρα περὶ συλλήψεως τῆς φουγάδος θαλαμηπόλου.

— Ὅα κάμω ὅ,τι δυνήθω κύριε.

Ἀπῆλθε, καὶ ἀπέπεμψα μετ' αὐτοῦ τὰς τρεῖς ὑπηρετρίαι.

Ἐβρόντησεν ὑποκώφως ὡς νὰ ἐμυκᾶτο τὸ δαμόνιον

τῶν ἀέρων, καὶ ὑετὸς παγετώδης ἐπελθὼν καρίστανε τὸν καταχθόνιον πάταγον τῶν πτερόγων του.

Τοιοῦτοτρόπως μόνη ἡ φωνὴ τῆς οὐρανόου ὀργῆς ἠκούετο.

Ἡ Μαθίλδη ἀνέπνεε βραδέως.

— Ἴδου ἐγὼ δυστυχεῖς νόμφη! Ἴδου ἐγὼ πλησίον σου κ' ἔτοιμος νὰ σ' ἀκολουθήσω ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃς, ὦ Μαθίλδη! μ' εἶπες ὅτι ἐστέναζες δι' ἐμὲ δέκα ἔτη, ἀλλὰ διατὶ δὲν ἔλεγες αὐτὸ εἰς τὴν αἰώνιον δύναμιν, εἰς τὸν Θεόν, ὅστις μετ' ἡ δέαν θρουμεματίζει πᾶν ἐγγεγυρισμένον, ἀπολιθώνει πάντα βραχίονα καὶ μεταβάλλει εἰς ὕδωρ ἀπλοῦν πᾶν δηλητήριον; ἠδυνάμην ἐγὼ νὰ πράξω ταῦτα; διὰ τοὺς στεναγμούς σου εἶχα μίαν καρδίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν ζωὴν σου ἔπρεπε νὰ ἔχῃς τὸν Θεὸν προστάτην· τὸν Θεόν! - Πρὸς τί λοιπὸν τὸ κάλλος αὐτὸ, πρὸς τί ὁ πλοῦτος αὐτὸς, πρὸς τί τὸ εὐρύ τοῦτο καὶ ὠραῖον μέγαρον, ἡ λαμπρὰ φύσις καὶ ὁ μεγαλοπρεπὴς ὀρίζων, καὶ ἡ εὐμορφος ἡ οὐράνιος ψυχὴ, θεότης ἐπὶ γῆς, καὶ ἡ νεότης καὶ ἡ ἐπισιτήμη; πρὸς τί ὅλα ταῦτα ὅταν δὲν ἔχουν προστάτην τὸν Θεόν, ὅταν δὲν φέρουν πρὸς οὐδὲν τέλος, ὅταν δὲν ἀφίνουν τοῦλάχιστον ἐπὶ τῆς γῆς ἔχνη τῆς διαβίσεως των; πρὸς τί τὸ ἀθρόωπον μεγαλεῖον, ὅταν ὁ Θεὸς ῥίπτῃ τοῦ θανάτου τὸ κάλυμμα, καὶ ἀφοῦ τὸ ἀφαιρέσῃ, ἀντὶ τοῦ μεγαλείου ἀνεμος μόνον, ἀνεμος ἀόρατος μένη; Τί σημαίνει αὐτὸ τὸ ὁποῖον οἱ θνητοὶ οὐνεμάζουν ἀθανασίαν, τί σημαίνει ἡ ἐπινοία αὐτῆ τοῦ ἐγωῦσμοῦ, ὅστις ἀποθνήσκων εἰς τὴν γῆν ζητεῖ ν' ἀναστῆ εἰς τὸν οὐρανόν; Τοῦ ἐγωῦσμοῦ, ὅστις βλέπων οὐρανὸν ὑπὲρ κεφαλῆς ἐσυμπέρανεν ὅτι κ' ἐκεῖ νὰ ὑπάγῃ δύναται, καθὼς ὑπῆγεν εἰς τὸν ὠκεανὸν τοῦ νέου ἡμισφαιρίου, καὶ καθὼς ὁ ποὺς αὐτοῦ ἐπύνησε τοὺς αἰώνιους πάγους τῶν γῆινων πόλων; - Ὀφιλάτη Μαθίλδη! μετρῶ τοὺς παλμούς σου διὰ τῆς ἀναπνοῆς, καὶ ὁ θάνατος μετὰ μετ' ἐμοῦ τὰ βήματά του· ἐνῶ προβαίνει ὁ βασιλεὺς αὐτὸς τῶν αἰώνων, ὁ καταστρεπτήρ αὐτὸς τῶν οὐρανόων σφαιρῶν τῶν κινουμένων πρὸ ἑκατομμυρίων ἑκατονταετηρίδων, δὲν δύναται Μαθίλδη ἡ ἀθάνατος ψυχὴ σου, ἡ ἀκτίς οὐρανόου τοῦ Θεοῦ, τοῦ ὠκεανοῦ τῆς ἀθανασίας, δὲν δύναται νὰ μοῦ ἀποκαλύψῃ τὸ μυστήριον τοῦ Παμβασιλείως; Ναὶ· ναί, ἔχει καὶ οὗτος μυστήριον, τὸ ὁποῖον τὸν καταστρέφει, καὶ ἡ ψυχὴ τὸ γνωρίζει, ἀλλὰ τὸ κρατεῖ μόνον δι' ἐαυτὴν διότι, λέγουν οἱ ἀνθρώποι, ἡ ψυχὴ εἶν' ἀθάνατος... νὰ πιστεύσω Μαθίλδη τοὺς ἀνθρώπους; πολλὰ καὶ οὐ μ' ἔλεγες ὅτι δικαίον ἔχουν νὰ ἐλπίζουν· σὲ ἀκούω λοιπὸν, καὶ σὲ παρακαλῶ Μαθίλδη, ἐπειδὴ μ' ἔλεγες ὅτι πρέπει νὰ πιστεύσω, νὰ μὴ ἐξυπνήσῃς πλέον διότι, ἰδοὺ, συντρίβω τὰ δεσμά μου καὶ πετῶ μαζὴ σου ὠραία ψυχὴ εἰς τὸς ἀέρας τοῦ ἀπείρου. Ναὶ· ναί, ἡ ψυχὴ σου μόνη μ' ἠγάπα, ἡ ψυχὴ σου μόνη μ' ἔδλεπε, διότι μόνον εἰς τὰς παρθενικὰς νύκτας τῆς λαμπρᾶς σου νεότητος, ἄγγελος ἤρχετο νὰ σ' ἀσπασθῇ, καὶ ὁ ἄγγελος οὗτος ἡ αὐλὸς εἰκὼν τοῦ Φιλίππου σου ἦτον ὦ Μαθίλδη! - ἀλλ' ἂν οἱ ἀνθρώποι ψεύδωνται, ἂν ἡ ἐλπίς τοῦ ἀπατᾷ, ὦ! τότε, τότε φιλάτη Μαθίλδη ἐξύπνα· μὴ κοιμᾶσαι πλέον, μὴ φεύγεις, ὄχι, ὄχι, μὴ φεύγεις· παλαίσε

γενναίως μετ' αὐτὸν ἀποτρόπαιον σκελετὸν τοῦ θανάτου· ἡ πνοὴ τῆς θελήσεώς σου ἄς τὸν διώξῃ ὡς φάντασμα· ἐξύπνα... ἐξύπνα, ἡ εὐδαιμονία εἶναι εἰς τὴν γῆν... οἱ δυστυχεῖς θνητοὶ ἀπαιτῶνται· μὴ μοῦ φεύγεις Μαθίλδη, φιλάτη Μαθίλδη μὴ μοῦ φεύγεις... ἀλλ' ἂν εἶχα βάτανα ὁ δυστυχεῖς εἰς τὸν κόσμον, τὰ εἶχα μόνον διὰ σέ, ἂν εἶχα πλοῦτον, τὸν εἶχα μόνον διὰ σέ, ἂν ἔχω ψυχὴν, ἐγὼ μόνον διὰ σέ ὦ Μαθίλδη! - εἰπέ εἰς τὸν Θεόν ὅστις σὲ βλέπει τώρα ἐγγὺς τοῦ θρόνου του, εἰπέ νὰ σ' ἀφήσῃ νὰ καταβῇ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἂν ζῆτῇ ψυχὴν ἀγνήν, ἀθῶαν, εὐσεβῆ ἰδοὺ . . .

Ἡ Μαθίλδη ἐξύπνησε καὶ μ' ἀπέτεινε τὸν ὕστερον στεναγμὸν καὶ τὸ ὕστερον βλέμμα της.

Αἶφνης χεῖμαρρος πυκνῆς φλογὸς εἰσέβρευσεν εἰς τὸν θάλαμον, καὶ βροντὴ χιλιονεφῆς κατεκλόνησε τὸν πύργον ἐκ θεμελίων.

— ἴσως δὲν πιστεύσει ὁ Θεὸς τὴν θέλησίν μου - αὐτὸ θέλεις νὰ εἴπῃς μετ' αὐτὸ βλέμμα σου Μαθίλδη; θὰ ἔλθω λοιπὸν διὰ νὰ τὸν κάμω νὰ πιστεύσῃ, ἐνῶ καὶ οὐ θὰ ἦται ἐνώπιόν του.

Ἐκένωσα τὴν φιαλίην.

Ἐπειτα κλίνας τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς νεκρᾶς νόμφης ἠκρωμένῃ ἡσύχως τὸν μονότονον πάταγον τῆς βροχῆς.

Ἐδῶ παύσιν αἱ σημειώσεις τοῦ Φιλίππου.

Ὁ Ἐδουάρδος ἐξέπνευσε τὴν αὐτὴν ἑσπέραν, διότι ἐπληρώθη πρῶτος ἀπὸ τὸ πυρεθόλον τοῦ Ἐγμών· αὐτὸ ἐσήμαινεν ὁ διπλοῦς κρότος.

Ὁ δὲ Φίλιππος Διῆρης ἀπέθανε μετὰ τρεῖς μῆνας εἰς Στανιλόβην· παρευρέθη εἰς τὸν θάνατόν του, διότι ἦτο φίλος μου· ἐκ δὲ τῶν σημειώσεων αὐτοῦ ἄς ἐγραψεν εἰς τὸ διάστημα τῶν τριῶν αὐτῶν μηνῶν ἐξήγησεν τὴν προῦσαν διήγησιν.

Μετὰ ταῦτα ὑπῆγα εἰς τὴν Γλύκην, ὅπου ὁ ἱππότης Ἐρρίκος, ἐπίτροπος καὶ κηδεμὼν τοῦ ἀηλικίου τέκνου τοῦ Ἐδουάρδου, τέκνου μέλλοντος βεβαίως νὰ οὐσιασθῇ ἀπὸ τὴν αἰμοδόρον φιλαργυρίαν τῆς βαρονέσσης, ἂν ἡ ἐξουσία δὲν τὴν ἐτιμῶρει ὡς ἀνθρωποκτόνον, ὁ Ἐρρίκος δεικνύων μοι τρεῖς προκειμένους τάφους.

— Ἴδου, εἶπεν, οἱ τάφοι των!

Ὁ ΚΑΝΤΙΟΣ.

Ὁ Ἐμμανουὴλ Κάντιος ἐγεννήθη ἐν Κοιμισπέργη τῆς Πρωσσίας τὴν 22 Ἀπριλίου τοῦ 1724 ἔτους· ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦτον πραγματιστής, ἀκαιρέου δὲ χαρακτῆρος ἄνθρωπος ἂν καὶ εὐτελεῖς μετερχόμενος ἐπαγγέλμα. Ἡ μήτηρ του ἦτον εὐσεβειώδης καὶ ἀριερωμένη εἰς τὰς αὐστηρὰς δόξας καὶ διδασκαλίαν τοῦ περιωμότου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις θεολόγου καὶ

καθηγητοῦ εἰς τὸ ἐν Κοιμισπέργη Σχολεῖον (Schultz) πανεπιστήμιον. Οἱ γονεῖς οὗτοι τοῦ Καντίου εἰ καὶ μὴ εὐποροὶ ἀπεράσισαν νὰ δώσωσιν εἰς τὸν υἱὸν αὐτῶν τούτον ἐλευθερὸν ἀγωγὴν. Ἀφοῦ ἐδιδάξαντο αὐτὸν τὸ ἀναγινώσκειν καὶ γράφειν εἰς τὸ ἐν τῷ προαστείῳ ἐνθα διέτριβον σχολεῖον ἐπεμψαν αὐτὸν τὸ 1732 εἰς τὸ Φρεδερίκειον Γυμνάσιον κατὰ συμβουλήν τοῦ Schultz, ὅστις ἠδυνήθη πρῶτως νὰ ἀνακαλύψῃ τὰ φυσικὰ τοῦ μικροῦ Ἐμμανουὴλ προτερήματα. Ἐν τῷ γυμνασίῳ τούτῳ συνέδεσε στενὴν μετὰ τοῦ μαθητοῦ μὲν τότε μετὰ ταῦτα δὲ περιουμένου φιλολόγου Ρουγκίου (Runken) φίλιαν. Ἀμφότεροι ἦσαν ἀκούρατοι σπουδασταὶ καὶ συνεμελέτων ἐπὶ πολὺ ὁμοῦ. Εἶναι δὲ ἀξιοπαρατήρητον ὅτι ὁ μὲν Κάντιος τότε ἦτον ἀπικνωμένος κυρίως εἰς φιλολογικὰς σπουδὰς, ὁ δὲ Ρούγκιος εἶχε κλίσιν μᾶλλον εἰς τὴν φιλοσοφίαν· ἠλικιωθέντες δὲ μετήλλαξαν ἀμφότεροι γνώμην, ἀνταλλάξαντες, οὕτως εἶπεν, τὰς κλίσεις των. Κατὰ τὸ 1740 ὁ Κάντιος εἰσῆλθεν εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς πατρίδος του, καὶ κατὰ πρόωτον ἐσπεύδαζε θεολογίαν ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ πορίζηται κατόπιν τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος τούτου· ποτὲ ὅμως δὲν ἐγκατέλιπε τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὰ μαθηματικά. Μόλις εἶχε φθάσει εἰς ἀνδρικὴν ἡλικίαν ὅτε ἀμφότεροι οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἀπέθανον· ποτὲ δὲ δὲν ἠδυνήθησαν ζῶντες νὰ τοῦ χορηγήσωσιν πολλὴν χρηματικὴν βοήθειαν· βοηθούμενος πολὺ ὑπὸ τινῶν εὐπορωτέρων συγγενῶν του καὶ ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ φιλοπονίας καὶ οἰκονομίας ἐξηκολούθει τακτικῶς τὰς σπουδὰς του. Ἡ ἐπιμέλειά του ἦτον ὑπὲρ τὸ δέον μεγάλη, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν θρασέων καὶ ἐπιτυχῶν προσβολῶν κατὰ τῶν δοξῶν τοῦ Λεϊπτικίου καὶ τοῦ Οὐολφίου καὶ τῆς εὐφυοῦς χρήσεως τῶν ὄπλων τῆς διαλεκτικῆς κατὰ τῶν γνωμῶν τῶν ἐπισημοτέρων μεταφυσικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐνῶ ἦτον ἔτι εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν. Μετὰ τριετὴ διατριβὴν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ διετελεῖ ὡς ἰδιωτικὸς διδάκταλος καὶ παιδαγωγὸς παρὰ διαφοροῖς οἰκογενείαις· συνώκησε δὲ ἐνῆς περιῶπου ἔτη μετὰ τοῦ Κόμης Οὐλλέστιν ἐκ Ἀρνσδόρφ ὡς τοιοῦτος. Ὁ Κάντιος ἀνέγνωσε πολλὰ συγγράμματα ἐν τῷ ἀναχωρητηρίῳ τούτῳ καὶ ἐσχεδίασε διάφορα τῶν φιλοσοφικῶν ἐκείνων πονημάτων τὰ ὁποῖα ταχέως μετὰ ταῦτα ἐδημοσίευσεν ἐν βραχεῖ χρόνῳ διαστήματι ἀλληλοδιαδόχως. Κατὰ τὸ 1755 ἐπίστρεψεν εἰς τὴν Κοιμισπέργην, ἔλαβε βαθμὸν τινα ἀκαδημαϊκὸν καὶ ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἐν σχήματι Πανηγυρικοῦ διὰ τὴν ἀναγόρευσιν του φιλοσοφικῆν πραγματεῖαν ἐπιγραφομένην Principiorum primorum Cognitionis metaphysicae nova Dilucidatio. Τὸ ἴδιον ἔτος ἐδημοσίευσεν τὸ περίφημον αὐτοῦ πῶνμα «περὶ τῆς γενικῆς φυσικῆς ἱστορίας καὶ θεωρίας τῶν οὐρανῶν» Δοκίμιον περὶ τῆς συστάσεως καὶ μηχανικῆς κατασκευῆς τῆς παγκοσμίου σφαίρας, κατὰ τὸ Νευτωνιανὸν σύστημα. Ἐν τῇ πραγματεῖᾳ προσελάλησε περὶ διαφορῶν ἐκ τῶν μετέπειτα ὑπὸ τοῦ Ἀστρονόμου Ἐρσχέλου γενομένων ἀνακαλύψεων καὶ ἰδίως περὶ τοῦ ὁμωνύμου τούτου πλανήτου. Ὁ Κάντιος ἤρχισε νὰ παραδίδῃ ὡς Doctor docens

(ὡρηγητής) λογικὴν, μεταφυσικὴν, μαθηματικὰ καὶ φυσικὴν θεολογίαν, φυσικὴν γεωγραφίαν κτλ. Ἐσχετίσθη οὕτω ταχέως μετὰ τῶν φοιτητῶν, ἀλλὰ πολὺ πρὶν γίνῃ καθηγητής. Δὲν εἶχεν ἄλλην ἐπιθυμίαν εἰμὴ τοῦ νὰ γίνῃ χρήσιμος εἰς τὸ σταδίον τὸ ὁποῖον ἐξελέξατο, ἀντέκειτο δὲ εἰς τὸν εὐγενῆ καὶ αὐστηρῶς εὐθὺν χαρακτήρα του τὸ νὰ προσφύγῃ εἰς εἰς ἀνδράποτε ἐπιθυμίαν χάριν τῶν ὑλικῶν του συμφερόντων. Τὸ 1756 ἀπέθανεν ὁ ἑκτακτος καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας Kuntzen, εἰς μάτην δὲ ὁ Κάντιος ἐζήτησε τὴν χηρέυσαν ἐδραν. Τὸ 1758 ἀπέθανε καὶ ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας, ἀλλ' οὐδὲ τούτου τὴν θέσιν ἠδυνήθη νὰ λάβῃ ὁ Κάντιος καὶ τοὶ τυχῶν τῆς δραστηρίου συνδρομῆς τοῦ διδάκτορος Schultz. Τὸ δὲ 1768 ἐδέχθη τὴν προσφορθεῖσαν αὐτῷ ἀπαρκαλῆτως θέσιν τοῦ δευτέρου βιβλιοφύλακος τῆς βασιλικῆς βιβλιοθήκης μὲ μικρὸν τινα μισθόν, συγχρόνως δὲ ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν ἰδιωτικοῦ ταμείου περιέργων συλλογῶν. Ἀλλὰ τὸ 1772 παρετήθη ἡμροτέρων αὐτῶν τῶν θέσεων, διότι ὢν ὑποχρεωμένος νὰ δεικνύῃ εἰς τοὺς ξένους τὰ βιβλία καὶ τὰ περίεργα τοῦ ἰδιωτικοῦ ταμείου ἀντικείμενα διεκόπτετο ἀκαταπαύστως ἀπὸ τὰς μελέτας του. Τὸ δὲ 1770 ἐδιωρίσθη τέλος πάντων τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Λογικῆς καὶ τῆς Μεταφυσικῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἐκεῖνο, εἰς τὴν δόξαν τοῦ ὁποῖου εἶχεν ἤδη οὐκ ὀλίγον συντελέσει. Δὲν ἐφοβεῖτο τῶρα πλέον τὴν ἀνάγκην καὶ ἠδύνατο νὰ μεταχειρίζηται τὰ προτερήματα αὐτοῦ ὅπως ὁ ἴδιος εὐηρεστεῖτο. Ἐπὶ τῆς περιστάσεως ταύτης ἔφερεν εἰς φῶς τὴν περίφημον πραγματεῖαν του De mundi sensibilis atque intelligibilis Forma et Principiis. Τὸ 1787 ὁ Κάντιος ἔγεινε μέλος τῆς βασιλικῆς ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν ἐν Βερολίῳ. Λαβὼν ἅπαξ ἀνεξαρτησίαν δὲν ἐπέθυμι πλέον βελτιώσιν τῶν ὑλικῶν αὐτοῦ συμφερόντων, ὅθεν ἀπέβριψε πολλὰς ἐπωφελεῖς προτάσεις ἄλλων πανεπιστημίων, καὶ τέλος ἀπέθανεν ἐκ γῆρατος τὴν 12 Φεβρουαρίου 1804 ὄνδραχοντα ὄλα ἔτη βιώσας, ἀροῦ εἶδε τὴν μεγάλην συγκίνησιν τὴν ὁποῖαν ἐπέφερεν ἡ φιλοσοφία του παρὰ τοῖς δημοθέσι αὐτοῦ, ἀν καὶ ὑπέστη ἐν τῇ ὑπομονῇ καὶ καρτερίᾳ του πολλὰς καὶ σκληρὰς δοκιμασίας. Παρῆλθον ἔξ ἔτη χωρὶς νὰ κάμῃ κἀμίαν ἐντύπωσιν τὸ μέγα αὐτοῦ σύγγραμμα «Ἡ Κριτικὴ τοῦ καθαροῦ λόγου» λέγονον μάλιστα ὅτι ὁ ἐκδότης αὐτοῦ ἦτον ἔτοιμος νὰ μεταχειρισθῇ τὰ πολυτίμητα παρ' αὐτῷ μείναντα ἀντίτυπα αὐτοῦ ὡς χάρτην ἀπλοῦν διὰ κοινὰς χρήσεις, ὅτε αἴφνης ἤρχισε νὰ γίνηται τὸ σύγγραμμα περιζήτητον τόσον ὥστε ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ διαστήματι ἐγέναν τρεῖς ἐκδόσεις αὐτοῦ καὶ καταναλώθησαν πάντα τὰ ἀντίτυπα. Ὁ Κάντιος δὲν ἐξῆλθε ποτε ἀπὸ τὴν Κοιμισπέργην εἰμὴ μέχρι τοῦ Πιλλάου, 7 γερμανικὰ μίλια ἀπέχοντος. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ζωῆς του συνήθιζε νὰ γέυεται εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ὅπου ἐλάμβανεν εὐκαιρίαν νὰ σπουδάζῃ τὴν ἀνθρωπότητα. Ὁ Ρειτχάρδος περιγράφει τὸν Κάντιον ὡς λίαν ἰσχυρὸν καὶ μικρόσωμον τῶσαν ὅσον οὐδεὶς ποτε ἦτον, λέγει δὲ ὅτι οὐδεὶς σοφὸς διήλθε τὸν βίον ἡτυχωτέρων. Εἶχεν ὑψηλὸν καὶ

χαρὶεν μέτωπον, ὠραῖαν ῥίνα, καθαρὸς καὶ λαμπρὸς ὀφθαλμοὺς· ἠγάπα εὐθυμὸν συναναστροφὴν εἰς κалὸν γεῦμα, καὶ ὁ ἴδιος ἦτον εὐάρεστος σύντροφος, οὐδέποτε παύων τοῦ νὰ διασκεδάσῃ τοὺς συνανακειμέ-

νοὺς διὰ τῶν ἐκτεταμένων γνώσεών του καὶ ἀπειρηριθμοῦ πληθῶς εὐαρέσων ἀνεκδότων, τὰ ὁποῖα συνήθιζε νὰ λέγῃ ψυχρῶς χωρὶς ποτε νὰ γελᾷ ὁ ἴδιος. Ἡ παρουσία του ἦτον περιζήτητος εἰς τὰς πρώτας οἰκογενείας τῆς Κοιμισπέργης καθ' ἕσπον μάλιστα ἐτιμᾶτο διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν εὐγενῆ του ὑπερηφανίαν, ἧς ἤρμους βέβαια εἰς τὸν πλέον διακεκριμένον ἄνδρα τῆς πόλεως αὐτῆς καὶ εἰς τὸν ἐμβριθέστατον καὶ βαθύτατον τῶν φιλοσόφων ἐξωτερικῶς ἦτον πάντοτε καθάριος καὶ μάλιστα καλοενδυμένος, ἠγάπα πολὺ τὸ χαροπαίγιον καὶ ποτὲ του δὲν ἤθελε νὰ περάσῃ τὴν ἑσπέραν χωρὶς διασκεδάσιν τινα τοιαύτην· εθεώρει τοῦτο ὡς τὸ μόνον ἀσφαλὲς μέσον τοῦ ν' ἀποσπᾷ τὸν νοῦν του ἀπὸ βαθεῖας μελέτας καὶ νὰ καταπραυνῇ αὐτόν. Εἶχε μέγα μνημονικόν, καὶ τοῦτο συντελεῖ πᾶσι εἰς τὸ νὰ ποικίλῃ τὰς παραδόσεις του διὰ παραδειγματῶν πολλῶν, τὰ ὁποῖα ἐνθυμεῖτο ἐκ πολλῶν ἱστορικῶν, βιογραφικῶν, μυθιστορικῶν, περιηγητικῶν καὶ παντὸς εἶδους συγγραμμάτων, τὰ ὁποῖα εἶχε κατὰ καίρους ἀναγιώσει. Σπανίως παρετήρει τὰς ἐνώπιόν του σημειώσεις του ἐνῶ παρεδίδε καὶ συχνότατα ἀνέφερεν ἀπὸ μνήμης ὀλοκλήρους περιχοπὰς, χρονολογίας καὶ ὀνομάτων σειρᾶν. Ἡ βιβλιοθήκη του ἦτον πολλὰ μικρὰ, ἀλλ' εἶχε συμφωνῆσει μετὰ τινος βιβλιοπώλου καὶ ἐλάμβανε παρ' αὐτοῦ ὄλα τὰ νεοφανῆ συγγράμματα, τὰ ὁποῖα ἀναγινώσκων ἐπέστρεφε πρὸς αὐτόν. Παρεδίδε τὸ πλεῖστον H. M. καὶ ἀνεπαύετο εἰκοσι μόνον λεπτὰ μετὰξὺ ἐκάστου μαθήματος, ἐγείρετο λίαν πρῶτὸν καὶ ἐμελέτα ἐνδελειχρῶς ἐκτὸς τῶν διανοητικῶν προτερημάτων του εἶχεν ἀρετὴν

καὶ αὐστηρὴν εἰς τὴν διαγωγὴν του ἡθικὴν. Περί τῆς φιλοσοφίας καὶ τῶν πολλῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων θελομεν διαλαβεῖν ἐν ἰδίᾳ πραγματεῖᾳ.

Ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἀμερικῆς.

Ἡ ἀνακάλυψις τῆς Ἀμερικῆς ὑπέβρε κατά τοὺς νεωτέρους χρόνους συμβᾶν τοσοῦτον σπουδαῖον ὥστε μόλις πειθόμεθα ὅτι εἶναι γεγονός τοσοῦτον εἰς ἡμᾶς πρόσφατον· αἱ δὲ μετὰ τῆς ἡπείρου ταύτης σχέσεις μας ἐπροόδουσαν τόσον, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν (ἐὰν δὲν ἐβεβαιούτο ἀπὸ τὴν ἱστορίαν) ὅτι ἔγουςι μόλις τριῶν ἑκατονταετηρίδων ὑπαρξιν. Ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι ἠθελήσαν ν' ἀντικαταστήσωσιν τὴν ἑλλησπιν ἀρχαιότητα, ἀποδόσαντες θαυματουργόν τι εἰς τὴν ἐπιχειρήσιν τοῦ Κολόμβου· καὶ ἀντὶ νὰ θεωρησῶσιν τὸν μέγαν τούτον ἄνδρα ὡς ἐπιτήδειον καὶ τολμηρὸν θαλασσοπόρον, ὡς πραγματικῶς ἦτο, ἡ γνώμη τοῦ κοινῶ ἀνύψωσεν αὐτὸν μέχρι ἡμιθείας. Ἀπέδουσαν εἰς αὐτὸν τὴν τιμὴν, ὡς μαντεύσαντα τὸν Νέον Κόσμον πρὶν ἢ ἀποδιδασθῆ εἰς αὐτόν, χωρὶς νὰ λάβῃ περὶ αὐτοῦ νῆξιν τινα, καὶ διὰ μόνης τῆς ἀγγινοίας αὐτοῦ. Νὰ ἐπιχειρισθῇ τις τοιοῦτον ἐπίπικον καὶ μακρὸν πλοῦν, ἀνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης βίας εἰμὴ τὴν ἐπιπολαίως προσυλληθεῖσαν ἰδέαν, τοῦτο βεβαίως ἀνυψοῖ τὴν σταθερότητα τῆς φαντασίας του μὲ βλάβην τῆς φρονήσεώς του· ἀλλ' εὐτυχῶς πρὸς δόξαν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἡ ἱστορία τοῦ Κολόμβου διαφέρει ἐντελῶς ἀπὸ ἐκείνην τὴν ὁποῖαν τῷ ἔκαμον. Περί τῆς ἰδέας ἧς ὠδήγησεν αὐτόν πρὸς τὴν ἀθάνατον αὐτοῦ ἀνακάλυψιν, ὑπάρχουσι πληροφόρια ἐπίσημοι· ἡ ἐκθεσις τοῦ πρώτου ταξιδίου του ἧς ἐγράφῃ ἰδιοχείρως ἡμέρα πῆ ἡμέρα, ὑπάρχει εἰσὶ ἐπιτηθειῖσα μόνον εἰς τινα μέρη ὑπὸ τοῦ Λας-Κάζας. Ἐκ τοῦ πολυτίμου τούτου ἐγγράφου θέλομεν ἰδρῶσθαι σήμερον ὅσα προτιθέμεθα νὰ φέρωμεν εἰς γῶσιν τῶν ἀναγνωστῶν μας· τὸ ἐγγράφον τοῦτο ὑπάρχει ὀλίγηρον εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς Συλλογῆς τῶν Ταξιδιῶν καὶ τῶν Ἀνακλύψεων τῶν Ἰσπανῶν ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς δεκάτης πέμπτῆς ἑκατονταετηρίδος, τυπωθείσης εἰς τόμους 3 ὑπὸ τοῦ Τρῶτελ καὶ Βούις τῷ 1828. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο εἶναι πλουτισμένον μὲ πληθῶς πρωτοτύπων ἐπισήμων ἐγγράφων, καὶ διαχέει, εἰς ἅπαντας τοὺς πρώτους χρόνους τῶν ἐν τῇ Ἀμερικῇ εὐρωπαϊκῶν καταστημάτων, τὸ λαμπρότερον φῶς. Αἱ ἐργασίαι τῶν ἀρχαίων γεωγράφων εἶχον τῶν καταστήσει πασιδίηλον τὸ σφαιροειδὲς τῆς γῆς· καὶ τέλος αἱ ἐκθέσεις τῶν περιηγητῶν, ὅσοι ἐπεσεκροθησαν τὰς ἀρκτώας ἐπαρχίας τῆς Ἀσίας, εἶχον ἀποδείξει ὅτι ἡ γῆ ἐκτείνεται πολὺ πρὸς ἀνατολὰς πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς τὸν ὠκεανόν. Κατὰ τὰς γεωγραφικὰς ἰδέας τῆς ἐποχῆς ταύτης δὲν ἀπῆρτεῖτο πολὺ ὥστε ἡ Εὐρώπη καὶ μετ' αὐτὴν ἡ Ἀσία νὰ ἀποτελέσωσιν πῶν κύκλον ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου.

Η τὰς μεσημβρινὰς παραλίας διαβρέχουσα θαλάσσια ἦτο λοιπὸν ἡ αὐτὴ μετὰ τὴν διαβρέχουσαν τὰς ἀνατολικὰς παραλίας τῆς Ἀσίας, καὶ τὰ δύο ταῦτα ἄκρα τοῦ κόσμου τοσοῦτον ἀπέχοντα ἀλλήλων διὰ ξηρᾶς, δὲν ἐφαίνοντο ἀπ' ἐναντίας διαχωριζόμενα, κατὰ τὴν ἀντίθετον ταύτην ἔνοιαν, εἰμὴ ἀπὸ θάλασσαν ἐρισμένης ὡς ἐγγίστα ἐκτάσεως, καὶ οὐχὶ ἀδιαβατον. Ἐπομένως ἦτο φυσικώτατος καὶ λογικώτατος ὁ διτοχυρισμὸς τοῦ Κολόμβου, βεβαιώσας ὅτι διὰ τὴν ἀπέλθη τις πρὸς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, ἢ προτιμωτέρα ὁδὸς ἦτο ἢ πρὸς δυσμᾶς. Αὕτη ἦτο ἡ ἰδέα τὴν ὅποιαν αὐτὸς ἤθελε νὰ διαδώσῃ, πεπεισμένος ὅτι ἡ παλαιὰ ἡπειρος δὲν κατεῖχε πραγματικῶς εἰμὴ τὸ ἥμισυ τῆς ὀλικῆς περιφέρειας τῆς σφαιρας, ὅτι ἡ ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν εἰς τὴν Κίαν ἀπόστασις ἦτο ἡ αὐτὴ καὶ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης, τῆς μετὰ τῶν δύο τούτων χωρῶν εὐστῆς, ὑπῆρχον οὐ μόνον νῆσοί τινες, ἀλλὰ καὶ ὀλόκληροί ἤπειρος ἐκτεινομένη σχεδὸν ἀπὸ τοῦ εἰὸς μέχρι τοῦ ἄλλου πόλου, καὶ παρεμποδίζουσα τὴν δίοδον. Οὐ μόνον ἡ Ἀμερικὴ δὲν ὑπῆρξεν ὁ σκοπὸς τῆς ἀναζητήσεώς του, ἀλλ' ἀπειναντίας πρόσκομμα τὸ ὅποιον δὲν προεῖδε, καὶ τὸ ὅποιον τὸν ἐμποδίσεν νὰ φθάσῃ τὸ μελετηθὲν ὑπ' αὐτοῦ τέμα, τὸ ὅποιον δὲ κατώρθωσε ποτέ.

Τὸ προοίμιον τοῦ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὴν βασίλισσαν τῆς Ἰσπανίας ἐκφωνηθέντος λόγου, τὸ ὅποιον ἐτέθη εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκθέσεώς του, ἐμφαίνει ἀξιοσημειώτον χαρακτῆρα μεγαλείου καὶ ἀπλότητος. Τὸ πρὸς ἀγνώστους χωρὰς ταξιδίον παρίσταται ὡς τὸ συμπλήρωμα τῶν ἐπιχειρήσεων τῶν δύο τούτων ἡγεμόνων κατὰ τῶν ἀπίστων, καὶ ὑπὲρ τῆς δαδόμενης τῆς θρησκείας. Ἐπειδὴ κατὰ τὸν μεσαίωνα ἐπίστευον ὅτι ὑπῆρχον εἰς τὰς Ἰνδίας ἡγεμόνες τινες χριστιανοί, ἐξ ὧν εἶς, γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα ὁ ἱερεὺς Ἰωάννης, ἤθελεν εἶσθαι καλῶς διατεθειμένος ὑπὲρ τῶν ἡγεμόνων τῆς δύσεως, ὁ Κολόμβος προτίθητο ν' ἀπέλθῃ παρ' αὐτῷ ἵνα συνάψῃ μετ' αὐτοῦ συμμαχίαν ἐν ὀνόματι τοῦ στέμματος τῆς Ἰσπανίας. Ἰδοὺ περιχοπαί τινες τοῦ λόγου τούτου.

« Ὑψηλότατοι, χριστιανικώτατοι, ἀριστοὶ καὶ κραταίωτατοι βασιλεῖς καὶ βασίλισσα τῶν Ἰσπανίων καὶ τῶν νήσων τῆς θαλάσσης, κύριοι ἡμῶν καὶ ἡγεμόνες ἡμῶν » τὸ παρὸν ἔτος 1492, αἱ Ὑμέτεραι Μεγαλειότητες ἀποπερτωσάσαι τῶν κατὰ τῶν Μαύρων πόλεμον, οἵτινες ἐβασίλευον ἐν Εὐρώπῃ, καὶ τελειώσαντες τὸν πόλεμον τούτον ἐν τῇ πόλει τῆς Γρεναδῆς, ἐν ἧ κατὰ τὸ ἔτος τούτου, τὴν δευτέραν ἡμέραν τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου, εἶδον ἀνυψουμένην, διὰ τῆς ἰσχύος τῶν ὀπλων, τὰς βασιλικὰς σημαίας τῶν Ὑμετέρων Ὑψηλοτήτων ἐπὶ τῶν πύργων τῆς Ἀλγόμπρας, καὶ ἐν ἧ εἶδον τὸν βασιλέα τῶν Μαύρων ἀπερχόμενον εἰς τὰς πόλεις τῆς πόλεως καὶ ἀσπάζόμενον τὰς βασιλικὰς χεῖρας τῶν Ὑμετέρων Ὑψηλοτήτων ἀμέσως κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα καὶ κατὰ τὰς πληροφίας ἃς εἶχον ὄψει πρὸς τὰς Ὑμετέρας Ὑψηλοτήτας περὶ τῶν γαιῶν τῶν Ἰνδιῶν καὶ τινος ἡγεμόνος καλουμένου Μεγάλου Χάν, ὅπερ εἰς τὴν γλώσσάν μας σημαίνει βασιλεὺς τῶν

« βασιλέων » καὶ ὅτι πολλάκις αὐτὸς τε καὶ οἱ πρόκατοχοι αὐτοῦ ἐζήτησαν ἀπὸ τὴν Ῥώμην νὰ τοῖς σταλῶσιν ἱερεῖς, ἵνα διδάξωσι πρὸς αὐτοὺς τὴν θρησκείαν μας Ἐπειδὴ ὁ πάπας δὲν ἀπέστειλεν οὐδέποτε τοιοῦτους, ὥστε τὸτοι λαοὶ ἀπώλλονται πιστεύοντες τὴν εἰδωλολατρείαν, παραδεχόμενοι αἱρέσεις ἀπώλειας, αἱ Ὑμέτεροι Ὑψηλότατες ἐσκεψθησαν ὡς χριστιανοὶ καθολικοὶ καὶ ἡγεμόνες φίλοι καὶ ἐπισχυσταὶ τῆς ἁγίας χριστιανικῆς θρησκείας, καὶ ἐχθροὶ τῆς αἱρέσεως τοῦ Μωάμεθ καὶ πασῶν τῶν αἱρέσεων καὶ εἰδωλολατριῶν, ν' ἀποστείλῃτε, ἐμεῖ, τὸν Χριστόφορον Κολόμβον εἰς τὰς χώρας ταύτας τῶν Ἰνδιῶν ἵνα ἴδω τοὺς βῆθοντας ἡγεμόνας, τοὺς λαοὺς, τὰς χώρας αὐτῶν, τὰς διαθέσεις τῶν, τὴν ἐν γένει κατάστασιν, καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν νὰ φερθῶμεν διὰ τὰς τούτους φέρωμεν εἰς τὴν ἁγίαν ἡμῶν θρησκείαν. Μὲ διατάξατε νὰ μὴ ἀπέλθω διὰ ξηρᾶν εἰς τὴν Ἀνατολήν, ὡς συνήθως τοῦτο γίνεται, ἀλλὰ ν' ἀπέλθω διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς δύσεως, τὴν ὅποιαν μέχρι τοῦδε δὲν γνωρίζομεν ἀκριβῶς, καὶ τὴν ὅποιαν οὐδεὶς ποτὲ διήλθεν. Ὅθεν ἀποδιώξαντες ἅπαντας τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τὰ βασιλεία καὶ τὰς ἡγεμονίας σας, αἱ Ὑμέτεροι Ὑψηλότατες με διατάξατε, κατὰ τὸν αὐτὸν Ἰανουάριον μῆνα ν' ἀποπλεύσω με ἱκανὸν στόλον πρὸς τὰς βῆθει- σας χώρας τῶν Ἰνδιῶν. »

Μετὰ ταῦτα ὁ Κολόμβος ἀπαριθμεῖ τὰ δείγματα τῆς εὐνοίας ἃ ἐπεδαψίλευσαν αὐτῷ ὁ Φερδινάνδος καὶ ἡ Ἰσαβέλλα, ὅτε προητοιμαζέτο διὰ τὸ ταξιδίον τοῦτο ἦτοι, εὐγένειαν, τίτλον μεγάλου στολάργου τοῦ ὠκεανοῦ καὶ διοικητοῦ πασῶν τῶν χωρῶν ὅσας ἤθελεν ἀνακαλύψει. Ἀφίχθη εἰς Παλον κατὰ τὸν Μαῖον φέρων τὰς ἀπαιτούμενας διατάγας πρὸς ἐφοπισμὸν τριῶν πλοίων, καὶ τὰ πάντα ἦτομασθέντα κατὰ τὸν Αὐγούστον, ἀπέπλευσε διὰ τὰς Καναρίας νήσους, ἐκίθη δὲ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο τῶν Ἰνδιῶν ἐν ᾧ ἐμελλε νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν πρεσβείαν του καὶ νὰ παραδώσῃ τὰς ἐπιστολάς ὅσαι τῷ ἐδόθησαν διὰ τοὺς ἡγεμόνας τῆς Ἀσίας.

Δὲν ἦτο ὅμως ὁ θρησκευτικὸς οὗτος καὶ πολιτικὸς σκοπὸς ὃν ἐπέθυμε νὰ ἐνεργήσῃ ἀλλ' ἤθελε νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν τελειοποίησιν τῆς γεωγραφίας· τελειώνει δὲ τὴν ἀφιερωτικὴν αὐτοῦ ἐπιστολήν, ἀναγγέλλων ὅτι προτίθηται νὰ ἐργασθῇ διὰ τὴν κάμη ἕνα μέγαν ναυτικὸν χάρτην τοῦ ὠκεανοῦ, παριστάνοντα ἅπασας τὰς νήσους, εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτῶν θέσιν, τόσον κατὰ τὸ γεωγραφικὸν μήκος τε καὶ πλάτος αὐτῶν. « Κυρίως πρέπει, ἔλεγε, νὰ λησμονήτω τὸν ὕπνον, καὶ νὰ μελετήσῃ μετὰ προσοχῆς τῶν διάπλων μου, ἵνα ἐκπληρώσω ἅπασας τὰς ἐπιβληθείσας μοι ὑποχρεώσεις· τὸ ἔργον εἶναι πολὺπονον. » Ἰδοὺ ὁ μέγας ἀνὴρ! Δὲν ἐπιτηρήθη εἰς φανταστικὰ καὶ ἀνυπολόγητους σκέψεις ἀρχίσας τὸν πλοῦν του, ἐνῶ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ τὸν περιέμενον ἀθάνατοι ἀνακαλύψει τὰ πάντα ἐν αὐτῷ εἰσὶ φρόνησις, ἀταραξία, τὸ πᾶν μελέτη καὶ γενναϊότης! Δὲν ἐπιδεικνύει, ὡς τινες φαντασιόσκοποι πλήρεις πάντοτε τεραστίων ἰδεῶν, ὑπερβολικῶν καὶ ἐξηγμένων ἀπαιτήσεων ὀμιλεῖ με ὕψος

συσκεμμένον περὶ καθαρᾶς καὶ ὠρίμως συλληφθείσης ἐπιχειρήσεως· δὲν ὀμιλεῖ περὶ ἐφευρέσεως, ὀμιλεῖ περὶ ἐργασίας· οἱ οὕτως ὀμιλοῦντες, δηλαδὴ περὶ τῆς ἀνάγκης μελέτης καὶ παραιτήσεως τοῦ ὕπνου, δὲν εἶναι φαντασιόσκοποι. Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ Κολόμβος, τὸν ὅποιον πολλοὶ παριστάνουσι ὡς ἄνδρα ἐπιτυχόντα, ἀγνοῶ ἐπὶ τῇ βῆσει ποῶν ἐνδείξεων, τὴν ὑπαρξίν ἀγνωστοῦ ἡπείρου, καὶ περιφερόμενον ἀπὸ αὐλῆς εἰς αὐλὴν διὰ τὴν πώλησιν τὰς ἀνακαλύψεις του καὶ πάντοτε ἀποδιωκόμενον καὶ θεωρούμενον ὡς τρελλὸν ὑπὸ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ, διότι ἦτο μέγας ἀνὴρ. Ἐπρότεινε ἀληθῶς εἰς διαφόρους Κυβερνήσεις νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰς Ἰνδίας διὰ τῆς δυτικῆς ὁδοῦ· ἀλλὰ τὸ ἐπικίνδυνον τοῦτο σχέδιον, τὸ ὅποιον δὲν παρείχεν ἱκανὰ ἐχέγγυα ἐπιτυχίας, δὲν ἐγένετο ὑπ' αὐτῶν παραδεκτόν, καὶ δὲν ἔχομεν περὶ τούτου βεβιαῖως δίκαιον νὰ τὰς μὲμφθῶμεν, διότι ἡ τύχη μόνη ἐδικαίωσε τὸν Φερδινάνδον, δοῦσα αὐτῷ τὴν Ἀμερικὴν.

Μολαταῦτα ὁ Κολόμβος ἤθελεν εἶσθαι μέγας ἀνὴρ

καὶ χωρὶς τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην, διότι δικαιοδυνεύων διὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ἠκολούθει τὴν συμβουλήν ὀρθῆς κρίσεως, στηριζομένης εἰς μαρτυρίας προγενεστέρων περιηγητῶν. Ἐπεχείρησε νὰ συνδέσῃ διὰ τῆς συντομωτέρας ὁδοῦ ἀπολεσθέντας τινὰς κλώνους τοῦ μεγάλου τῆς ἀνθρωπότητος κορμοῦ καὶ τελειοποιῶν συγχρόνως τὴν γνώσιν ἣν ἔχομεν περὶ τοῦ σχήματος τῆς γῆς· ὥστε διὰ μόνου τοῦ σκοποῦ τούτου ἐνεργηθέντος με ἀξιοθαύμαστον γενναϊότητα κατέστη ἀξίος τῆς εὐγνωμοσύνης τῶν μεταγενεστέρων.

Εἰς ἕτερον ἄρθρον θέλομεν γνωστοποιήσει κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ περιγραφὴν τὰς λεπτομερείας τοῦ πρώτου τούτου ταξιδίου, δι' οὗ ἐλθὼν εἰς τὰς Ἀντιλλας, χωρὶς νὰ σφάλῃ εἰς οὐδὲν, ἐξηκολούθησε πεπεισμένος, ὡς ὑπελόγησεν, ὅτι ἐφθασεν εἰς τὰς γαίας τῆς Ἀσίας, τὰς περιγραφείσας ὑπὸ παλαιῶν περιηγητῶν.

Α.

ΟΙ ΙΠΠΟΤΑΙ ΤΗΣ ΜΕΛΙΤΗΣ.

ἔξησφάλιζον τὸν διάπλων αὐτῆς· ἡ δὲ Μελίτη παρίστατο ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὑδάτων ὡς ἄγρυπνος φρουρὸς, ἔτοιμος πάντοτε νὰ δράμῃ εἰς βοήθειαν τῶν πρεσβαλλομένων πλοίων· ὡς φάρος σωτήριος προωρισμένος νὰ σώσῃ τὸν ὑπὸ τῆς τρικυμίας κατατρεχόμενον. Ἄμα ὅμως αἱ τοιαῦται προσβολαὶ ἤλαττώθησαν, καὶ ἡ Μεσόγειος κατέστη ἀσφαλεσττέρα, ἀπαλαχθεῖσα τῶν πειρατῶν ὧν αἱ τολμηραὶ ἐκστρατεῖαι παρεμποδίζαν ἐπὶ πολὺν χρόνον τὴν συγκοινωνίαν τοῦ ἐμπορίου, ἡ Μελίτη ἀπώλεσε πλέον τὴν κεκτηθεῖσαν ἐξαιρητικὴν οὕτως εἰπεῖν θέσιν τῆς. Τὸ τάγμα τῶν ἱπποτῶν, κατανῆσαν εἰς ἀπραξίαν, εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ ἠλαττωμένην· τὴν πειθαρχίαν χαλαρωθεῖσαν καὶ τὴν ἰσχύν αὐτοῦ ἐλαττωθεῖσαν· δὲν παρίστα πλέον εἰμὴ καταρῦγιον εἰς τοὺς δευτεροτόκους υἱοὺς τῶν μεγάλων οἰκογενειῶν, ὅσοι ἐπρωτίμων τὴν ἡμιθρησκευτικὴν καὶ ἡμιλαϊκὴν τάξιν τοῦ τάγματος τούτου ἀπὸ τὸν μοναστικὸν βίον. Ὅθεν κατὰ τὴν διάλυσιν αὐτοῦ παρίστα ἀπλοῦν μόνον φάσμα τῶν λαμπρῶν αὐτοῦ ἡμερῶν.

Τὸ τάγμα τοῦτο τῆς Μελίτης ἐκτὸς τῆς ὠφελείας ἣν ἐπροξένει, εἶχεν ἐν τῷ πολιτεύματι αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτὴν τῆς πολυχρονίου διαρκείας του. Ἀπαρτιζόμενον ἐξ ἱπποτῶν ἀνηκόντων εἰς τὰ διάφορα ἔθνη τῆς Εὐρώπης, συνδεδεμένων διὰ τῆς αὐτῆς θρησκείας, ἔπρεπε νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν αὐτὴν εἰς ὅλους ἐμπιστοσύνην, ὡς παρέχον εἰς ἅπαντας ἀνεξαιρέτως τὴν αὐτὴν σιδρομήν. Τὸ πολυειδὲς τῆς συνθέσεως αὐτοῦ τὸ προεφύλαττε κατὰ παντὸς ἄλλοτρίου εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ πολέμου δυναμένου νὰ δικαιοδυνεύσῃ τὸ μέλλον αὐτοῦ· ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης ποικιλίας του ἐθώρει κατὰ τὴν αὐτὴν νὰ μὴ ἀναμιγνύεται εἰς τὰς ἐριδὰς τῶν ἡγεμόνων, καὶ νὰ φυλάσῃ οὐδετερότητα τὴν ὅποιαν οὐδέποτε παρέβη. Ἐκτὸς τούτου, τὸ τριπλοῦν εἶδος τῆς διοικήσεώς του εἶχε τὸ πλεονέκτημα τοῦ νὰ περιλαμβάνῃ ἐν ἑαυτῷ τὰ πολιτεύματα τῶν λοιπῶν κυβερνήσεων

123.

της Εύρώπης. Καί πραγματικῶς, ἦτο μοναρχικόν, διότι ἡ ἐξουσία εὐρίσκειτο εἰς χεῖρας ἑνὸς μόνου δημοκρατικόν, ὡς ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐκλογῆς, καὶ αἰστοκρατικόν ὡς ἐκ τῆς γεννήσεως καὶ τῆς τάξεως τῶν μελῶν αὐτοῦ.

Οἱ ἱππῶται διηροῦντο κατ' ἐθνικότητα, εἰς διαφόρους κλάσεις αἵτινες ἀπεκατέστησαν γλώσσαί. Κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπῆρξαν ἐπὶ τὰ γλῶσσαι αἱ τῆς Προβηγκίας, τῆς Ὠβέρνης, τῆς Γαλλίας, τῆς Ἰταλίας, τῆς Ἀραγωνίας, τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γερμανίας. Ἀκολούθως προσετέθη καὶ ἑτέρα ἡ τῆς Καστιλλίας, καὶ ἀντεκατέστησαν τὴν τῆς Ἀγγλίας διὰ τῆς ἀγγλο-βλαβερικῆς.

Τὰ μεγαλῆτερα ἀξιώματα διαιροῦντο εἰς ἐκάστην τῶν γλωσσῶν, τούτων οὕτω εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς Προβηγκίας προσήρτητο τὸ ἀξίωμα τοῦ μεγάλου ταξιαρχοῦ ἔχοντος τὴν προεδρίαν τοῦ κοινῶ θησαυροφυλακίου καὶ τοῦ ἐλεγκτικῶ συνεδρίου εἰς τὴν τῆς Ὠβέρνης, τὸ ἀξίωμα τοῦ μεγάλου στρατοπεδάρχου διοικούντος στρατιωτικῶς ἅπαντας τοὺς ἱερωμένους, ἐκτὸς τῶν μεγαλοσταύρων καὶ τῶν τοποτηρητῶν αὐτῶν, τῶν ἐφημερίων καὶ τῶν ἀνθρώπων τοῦ οἴκου τοῦ μεγάλου ἀρχοντος· ὁσάκις εὐρίσκειτο αὐτὸς εἰς τὴν θάλασσαν, εἶχεν ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ τὸν στρατηγὸν τῶν τριήρων καὶ αὐτὸν τὸν μέγαν στόλαρχον.

Εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς Γαλλίας προσήρτητο τὸ ἀξίωμα τοῦ μεγάλου νοσοκόμου ἔχοντος τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ μεγάλου νοσοκομείου.

Εἰς τὴν τῆς Ἰταλίας τὸ ἀξίωμα τοῦ μεγάλου στολάρχου, ὅστις ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ μεγάλου στρατοπεδάρχου ἐδιοίκει εἰς τὴν θάλασσαν ἅπαντας τοὺς ναῦτας καὶ τοὺς στρατιώτας.

Εἰς τὴν τῆς Ἀραγωνίας τὸ ἀξίωμα τοῦ Σκευοφύλακος ἢ μεγάλου Συντηρητοῦ, ὅστις ἐφόρευε τὸ συντηρητήριον, ἐπιτηρῶν ἅπαντα τὰ ἀφροδῆτα τὸν ἱματισμὸν, τὰς ἀγοράς, τὰς προμηθείας τοῦ στρατοῦ, τὸ νοσοκομεῖον, τοὺς δοκίμους.

Εἰς τὴν τῆς Ἀγγλίας τὸ ἀξίωμα τοῦ τουρκόπουλου (α) ὅστις ἦτο ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἱππικοῦ καὶ τῶν ἀκτιεῶν.

Εἰς τὴν τῆς Γερμανίας ἡ ὑπηρεσία τοῦ μεγάλου δικαστικοῦ ἀξιωματικοῦ, οὗτινος ἡ ἀρμοδιότης ἐπεκτείνετο ἐπὶ τῶν ὀχυρωμάτων τοῦ Παλατοῦ Ἀστερος καὶ τοῦ οὐρου τοῦ Γόττου.

Τέλος εἰς τὴν τῆς Καστιλλίας ἡ ὑπηρεσία τοῦ μεγάλου καγκελαρίου, ὅστις ἐστράγγιζε τὰ χρυσόβουλα καὶ ὑπέγραφε τὰ πρωτότυπα.

Ἐκτὸς τῶν ἀξιωματίων τούτων, αἵτινα περιελάμβανον τὴν ἐνέργειαν τῶν μεγαλητέρων ὑπηρεσιῶν τοῦ τάγματος, ὑπῆρχον καὶ πολλὰ ἄλλα υποδεέστερα, τὰ ὅποια συνειστέθησαν ὡς ἐκ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐκτεταμένης ὑπηρεσίας· οὕτω εἰς τὸ ἀξίωμα τῶν μεγάλων ἡγουμένων καὶ τῶν ταξιαρχῶν ἀνετίθετο ἡ διαχείρισις τῆς περιουσίας τοῦ τάγματος· τῶν κοινοβιακῶν δικαστικῶν ἀξιωματικῶν, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῶν ὁποίων ἐκάστη γλῶσσα συνήρχετο εἰς ἑξιοδοχείον ἕνα

(α) Οὕτω ὠνομάζοντο ἱππῶται τινὲς τῆς Μελίτης.

δειπνήσῃ τῶν ἀρχιδικαστῶν, (β) μὴ ὑποχρεωμένων νὰ κατοικῶσιν ὡς τοὺς τελευταίους τούτους, ἐντὸς τῆς μονῆς, ἢ παρουσία ὅμως τῶν ὁποίων ἀπητεῖτο κατὰ τὰς γενικὰς συνεδριάσεις τῶν συλλόγων.

Κατὰ τοὺς κανονισμοὺς οὐδεὶς Μελιταῖος ἦτο παραδεκτὸς ὡς ἱππότης τῆς δικαιοσύνης· ὅσοι δὲ προσεῖλκυον τὴν εὐνοίαν τοῦ τάγματος, ὡς ἐκ τῆς ἀφοσιώσεως καὶ τῶν καλῶν ὑπηρεσιῶν τῶν, ἐλάμβανον ὑποδεεστέρους βθμῶς, οἵτινες δὲν παρεῖχον εἰς αὐτοὺς οὔτε τὴν τάξιν οὔτε τὰ προνόμια τῶν ἱπποτῶν, καὶ τοῦτο, διότι ἐφοβοῦντο μὴ εἰπερχόμενοι εἰς τὸ τάγμα ἤθελον κατορθῶσαι μετ' ὀλίγον νὰ ἐπιρᾶσασιν διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπορᾶσεις· ἰδοὺ ὁ κυριώτερος λόγος δι' ὃν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ τάγματος τούτου, ἀπεκλείσθησαν οἱ Μελιταῖοι. Δύο μόνον θέσεις ἐπεφυλάχθησαν δι' αὐτοὺς ἢ τοῦ μεγάλου ἡγουμένου τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, καὶ ἡ τοῦ ἐπισκόπου τῆς Μελίτης, αἵτινες παρέσχον εἰς τοὺς κατέχοντας αὐτὰς μέρος τῶν δικαιωμάτων τῶν μελῶν τοῦ τάγματος. Οὕτω ὁ μέγας ἡγούμενος

καὶ ὁ ἐπίσκοπος ἐψηφοφόρου εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ μεγάλου ἀρχοντος, ἀλλ' οὐδέποτε ἤδυναντο ἡ ἐκλογὴ αὐτῇ ν' ἀποβῇ ὑπὲρ αὐτῶν.

Ὁ ἀλλόκοτος τρόπος δι' οὗ ἐνηργεῖτο ἡ ἐπίσημος αὐτὴ ἐκλογὴ, ἀποδεικνύει κατὰ πόσον, ὀλόκληρον τὸ τάγμα, περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο νὰ διατηρήσῃ πλήρη μετὰ τῶν ὄλων τῶν ἱερωμένων ἰσότητά, καὶ ν' ἀπομακρύνῃ τὰς βθμουργίας ὅσας ἡ φιλοδοξία τῶν καὶ ἡ ἐπιβροχὴ τῶν ξένων ἡγεμόνων ἠδύναντο νὰ παρεμβάλωσι. Μόλις παρήρχοντο τρεῖς ἡμέραι ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ

(β) Οὕτω ὠνομάζετο ἱππότης τῆς Μελίτης ἔχων ἀνώτερον τοῦ ταξιαρχοῦ βαθμὸν.

μεγάλου ἀρχοντος, καὶ πάραυτα ἐνήργουν τὴν ἐκλογὴν τοῦ διαδόχου αὐτοῦ. Διὰ τῆς τοιαύτης πρὸς τὴν ἐκλογὴν ταχύτητος ἐμπόδιζον τὸν σχηματισμὸν κομμάτων, καὶ τὸν πάπαν τοῦ ν' ἀνανεώσῃ τὰς ἀξιώσεις του ὡς πρὸς τὸν διορισμὸν τοῦ μεγάλου ἀρχοντος. Ἄπασαι αἱ γλῶσσαι συνήρχοντο ἐν τῷ ναῶ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, ἐξαιρουμένης ἐκείνης εἰς τὴν ἀνήκειν ὁ τοποτηρητῆς τοῦ μεγάλου ταξιαρχείου ὅστις προσωρινῶς προεδρεῖεν εἰς τὰς συνεδριάσεις. Ἐκάστη γλῶσσα ἐξέλεγεν ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς τρεῖς ἐκλέκτορας· τὸ ἀποτέλεσμα δὲ πρῶτης ταύτης ψηφοφορίας εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὸν διορισμὸν εἴκοσι τεσσάρων ἐκλεκτῶν εἰς οὗς ἀνετίθετο τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς. Οἱ εἴκοσι τεσσαρες οὗτοι ἐκλέκτορες, ἀφ' ὧν ὠρχίζοντο ἐνώπιον τοῦ τοποτηρητοῦ, ἐξέλεγον μετὰ τῶν ἑνα νέον πρόεδρον, καὶ προέβαινον εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆς τριανδρίας, ἧτοι ἐνὸς ἱππῶτου, ἐνὸς ἱερέως ἐφημερίου καὶ ἐνὸς δικαίου εἰς οὗς παρεχώρου τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν. Οἱ τρεῖς οὗτοι ἐκλεχθέντες ὠρχίζοντο καὶ αὐθις, καὶ ἐξέλεγον ἀλληλοδιαδόχως δι' ἰδιαιτέρας ψηφοφορίας, εἰς τὴν ἐλάμβανε μέρος καὶ ὁ τελευταῖος ἐκλεχθεὶς, ἐτέρους δεκατρεῖς. Γενόμενοι οὕτω δεκαεὶς τὸν ἀριθμὸν ὁπερ παρίστα ἀνά δύο ἀντιπροσώπους δι' ἐκάστην τῶν ὀκτὼ κλάσεων, ἐξέλεγον μετὰ τῶν ὀριστικῶς ἑνα ἢ πλειοτέρους ὑποψηφίους διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ μεγάλου ἀρχοντος· οὕτω ὁ λαβὼν τὰς πλειοτέρας ψήφους ἀνηγγέλλετο ὑπὸ τοῦ ἱππῶτου τῆς ἐκλογῆς, ὅστις προὐκάλει τὴν ἐγχαρῖσιν τοῦ διορισμοῦ ὑπὸ τῆς γενικῆς συνελεύσεως, ἐξαιτούμενος μεγαλοφώνως τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἐὰν οἱ ἱερωμένοι ἦσαν διατεθειμένοι νὰ παραδεχθῶσιν αὐτόν. Μετὰ τὴν διακήρυξιν ταύτην ὁ νέος μέγας ἀρχὼν ἀπῆρχετο πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦτω ἐγειρομένην σκιάδα, ὠρχίζετο, ἐψάλλε δοξολογίαν, ἐδέχετο τὴν ὑποταγὴν ὄλων τῶν μελῶν τοῦ τάγματος καὶ ἀπῆρχετο ἐπιτήμω εἰς τὸ παλάτιον αὐτοῦ.

Τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ἦσαν κανονισμένα, καὶ τὰ ἔσοδά του ἐστηρίζοντο εἰς ἀπαρατάλευτον σχεδὸν βᾶσιν· ἦσαν δὲ ταῦτα κατ' ἔτος 400.000 Μελιταῖα σκούδα, λαμβανόμενα ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῆς ἡγεμονίας καὶ τῶν τοῦ μεγάλου ταξιαρχείου. Τὸ τάγμα εἶχεν ἐν Εὐρώπῃ, καὶ ἰδίως ἐν Γαλλίᾳ ἰκανὴν περιουσίαν ἐν ἣ πολλὰς αὐθεντικὰς ταξιαρχίας, τῶν ὁποίων ὁ φόρος ἀπεδίδετο εἰς τὸν μέγαν ἀρχοντα. Ἡ δήμευσις τῶν ὑπαρχόντων τούτων, ἐνεργηθεῖσα ἐπὶ τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας, ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος κατὰ τοῦ τάγματος τῶν ἱπποτῶν κτύπος· διότι ἐν πρώτοις προσέβαλον τὰ πλοῦτη αὐτοῦ, τὴν μόνον εἰς αὐτὸ μείνασαν δύναμιν, καὶ ἀκολούθως εὐκόλως κατέστρεψαν αὐτὸ ὀλοτελῶς.

Ἡ Μελίτη στερηθεῖσα τοῦ τάγματος τούτου, εἰς ὃ ὤφειλε τὴν λαμπροτέραν αὐτῆς ἐπισημότητα, τὸ μόνον αὐτῆς πλεονέκτημα· σήμερον ἔχει μόνον τὴν θέσιν τῆς, ὡς νῆτος κεντρικῆ τῆς Μεσογείου. Οἱ Μελιταῖοι εἶναι καὶ σήμερον ὅ,τι καὶ ἄλλοτε ἦσαν, ἀριστοὶ ναῦται. Ἡ μέση τάξις τῶν πολιτῶν αὐτῆς παρεδέχθη τὰς συνηθείας καὶ τὰ ἔθιμα τῶν ἄλλων μερῶν τῆς Εὐρώπης· ἀλλ' ἡ κατωτέρα διετήρησε τὰ παλαιὰ αὐτῆς ἔθιμα. Μολαταῦτα αἱ γυναῖκες εἰς ὁποίαν καὶ

ἂν ἀνήκωσι τάξιν, δὲν παρήλλαξαν τὴν ἐνδυμασίαν τῶν ἧϊς συνίσταται ἐξ ἐνὸς κοντοῦ ὑποκαμίσου καλουμένου *Κμικς*, ἐνὸς ἐκ βαμβακίου μετοφουστῆτου *ἰδέϊλ*, ἐνὸς κοντοῦ ἐξοφουστῆτου χρωματισμένου καὶ ἀνοικτοῦ ἀπὸ τὸ πλάγιον *Γκεσουῆρα*, καὶ ἐνὸς συρριγκτήρος μὲ χειρίδας *σίδρια*. Ἀλλὰ τὸ κυριώτερον μέρος τῆς ἐνδυμασίας τῶν, τὸ ὁποῖον καλύπτει ἅπαντα τὰ λοιπὰ, εἶναι εἶδος τι τηβεννίδος ἐκ μελανοῦ μεταξωτοῦ, καλουμένης *γαλδέττα*, ἣν θέτουσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐν εἶδει κευκούλας καὶ τῆς ὁποίας αἱ μεγάλαί καὶ κορμάμεναι πτυχαὶ γρητμιεῦσθαι εἰς τὸ νὰ περιτυλιχθῶσιν ὀλοτελῶς. Ὑπὸ τὴν τηβεννίδα ταύτην, ἦν φέρουσι μετὰ μεγίστης φιλαρσεύσεως, παρίστανται συνηθῶς χαρκατῆρες πλήρεις ἀδρότητας, καὶ μέλανες ὄφραδοι ὀρθαμοὶ ζωηροὶ καὶ σπινθηροβολοῦντες. Ἡ διάλεκτος τῶν Μελιταίων ἧϊς λαλεῖται ὑπὸ μόνου τοῦ λαοῦ, εἶναι γλῶσσα συγκαίμενη κατὰ μέγα μέρος ἐξ ἀραβικῶν λέξεων.

Οἱ Ἄγγλοι ἀπὸ τῆς κατοχῆς τῶν ἐδείξαν εὐνοϊκὴν ὑπὲρ τῶν κατοίκων τῆς νήσου διάθεσιν· ἡ φρουρὰ ἂν καὶ σύγκειται ἐκ διαμαρτυρουμένων, συνοδεύει, κρατούσα ἐπὶ τοῦ βραχίονος τὰ ὄπλα, τὰς πολυαριθμούς τελετάς τοῦ καθολικοῦ θρησκευματος, τὰς ὁποίας ἐν Μελίτῃ τηροῦσι μετ' ὄλης τῆς Ῥωμαϊκῆς λαμπρότητος. Τὸ ἐπωφελέστερον κατὰστάμα μὲ τὸ ὁποῖον ἡ νῆτος αὐτὴ εἶναι προικισμένη, εἶναι τὸ ἐκτεταμένον παιδοτροφεῖον ἐν ᾧ ἐκπαιδεύονται ἀμύθη ἅπαντα αἱ νεαὶ τῆς πτωχῆς τάξεως.

ΠΕΡΙ ΠΩΓΩΝΟΤΡΟΦΙΑΣ

παρὰ τοῖς ἀρχαίοις.

Πολλοὶ καὶ διάφοροι τρόποι τοῦ διατίθεσθαι τὸ γένειον ἐπεκράτησαν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς καὶ παρὰ διαφόρους ἔθνησι. Τὰ μάλλον ἐξευγενισμένα τῶν νεωτέρων ἐθνῶν θεωροῦσι τὴν πωγωνοτροφίαν ὡς ἀνευ ὀραιότητος καὶ σημασίας βάρος, οἱ δὲ ἀρχαῖοι περιποιούοντο γενικῶς τὴν αὐξήσιν καὶ σχῆμα αὐτῶν μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας. Καὶ οἱ Ἕλληνας, ὡς καταδεικνύεται ἐκ τῶν σωζομένων ἀνδριάντων τῶν παρ' αὐτοῖς φιλοσόφων, ἐπεμελοῦντο τούτου οὐχ ἦττον τῶν ἄλλων τεχνῶν· ἐθεωρεῖτο δὲ ἡ πωγωνοτροφία, ὡς βαθὺς πώγων ἢ δασὺς ὡς σημεῖον ἀνδρικότητος. Οἱ Ἕλληνας φιλόσοφοι διεκρίνοντο διὰ τῶν μακρῶν γενειῶν τῶν ὡς σημεῖου ἐπισημότητος, ὅθεν καὶ ὁ Πέρσης διδιδὸν ὄνομα εἰς τὸν Σωκράτην τὸ *Magister barbatus*. Οἱ Ὀμηρικοὶ ἦρωες ἦσαν γενεῖται ὡς ὁ Ἀγαμέμνων ὁ Αἴας, ὁ Μενέλαος, ὁ Ὀδυσσεύς. Κατὰ τὸν Χρύσιππον οἱ Ἕλληνας ἐπωγωνοφόρου μὲχρι τῶν χρόνων τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, προσθέτει δὲ ὅτι ὁ πρῶτος κείρας τὸν πώγωνα ὠνομάζετο ἔπειτα κέρσην (ἐκ τοῦ Κείρω).

Ὁ Πλούταρχος λέγει ὅτι ἡ αἰτία δι' ἣν ἐκείροντο τὸ γένειον ἦτον ἵνα μὴ λαμβάνωνται ἐν τῇ μάχῃ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐκ τοῦ πώγωνος.

Ἡ συνηθεία τοῦ κείρεσθαι τὸν πώγωνα ἐξηκολού-

θησε παρά τοις Ἑλλησι μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Ἰου-
 ασιανοῦ καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς καὶ αὐτοὶ τῶν φι-
 λосоφῶν οἱ ἀνδριάντες ἦσαν ἀγένεοι. Οἱ φιλόσοφοι
 μολοντοῦτο ἐξηκολούθουν ἐν γένει νὰ ἔχωσι τὸ ἀρχαῖον
 σημεῖον τῆς ἐπογγελίας των, καὶ ἡ εἰς τοῦτο ἐπιμονὴ των
 ἐβλαβε γέννησιν εἰς τὴν παροιμίαν — πωγωνοτροφία
 φιλόσοφον οὐ ποιεῖ. Καὶ ὁ ἐν τῷ πώγωνι μόνον φέ-
 ρων τὴν σοφίαν του ὠνομάζετο — ἐκ πώγωνος σοφός
 — οὕτω εὐρίσκωμεν παρὰ Γαλλίῳ *video barbam ac
 pallium, philosophum pondum video* τ. ε. ὁ γλέπω
 πώγωνα καὶ τρίβωνα, ἀλλὰ φιλόσοφον οὐχ ὄρω.
 Οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνος δὲν
 ἐκοπτον τὸ γένειον, ὡς μανθάνομεν ἐκ τῆς εἰς τὸν
 Μάρκον Παπίριον γενομένης ὑβρεως ἐκ τοῦ Κικέρωνος
 καὶ κατὰ τὸν Οὐάδρωνα καὶ τὸν Πλίνιον οἱ Ῥωμαῖοι
 δὲν ἐκείροντο μέχρι τοῦ 300 ἔτους π. Χ. ὅτε ὁ Π.
 Τικίνιος Μαΐνας ἔφερον ἐκ Σικελίας κούρεα. Ὁ Πλί-
 νιος προσθέτει ὅτι ὁ πρῶτος Ῥωμαῖος ὅστις πᾶσαν
 ἡμέραν ἐκείρετο ἦτον Σικιπῖον ὁ Ἀφρικανός. Τὸ πα-
 ράδειγμα δὲ τοῦτου ἐμιμήθησαν ταχέως πολλοὶ καὶ
 ἡ συνήθεια αὕτη ἔγεινε κοινὴ. Αἱ ὑποδέστεραι δὲ τά-
 ξεις, ὡς καὶ τὰ νῦν, δὲν ἐδύνατο πάντοτε νὰ κείρωνται,
 ὅθεν καὶ χλευάζονται ὑπὸ τοῦ Μαρτιάνου Κατὰ τοὺς
 νεωτέρους τῆς δημοκρατίας χρόνους πολλοὶ ἐκείρον
 τὸν πώγωνα ἐν μέρει καὶ διευθέτουσιν αὐτὸν πρὸς κό-
 σμον, ὅθεν, ὠνομάζοντο οἱ τοιοῦτοι *bene barbati*
 (καλλιπώγωνες) καὶ *barbatoli*.

Πενθούντες δὲ ἄφρονι μικροὶ καὶ μεγάλοι τὸν πώ-
 γωνα.

Γενικῶς ἐν Ῥώμῃ, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ταύτης, τὰ
 μακρὰ γένεια ἐθεωροῦντο ὡς σημεῖον ἀκαθαρσίας
 καὶ βυπαρίας. Οἱ Κήνσορες Λούκιος Οὐετούριος καὶ
 Π. Λικίνιος ἠνάγκασαν τὸν ἐκ τῆς ἐξορίας ἀνακλη-
 θέντα εἰς τὸ ἄστυ Μάρκιον Λίβιον νὰ ξυρισθῇ καὶ
 ν' ἀποθέσῃ τὴν βυπαρὰν του μορφήν καὶ ἔπειτα νὰ παρου-
 σιασθῇ εἰς τὴν γερουσίαν κτλ. Τὸ κατὰ πρῶτον κείρε-
 σθαι ἐθεωρεῖτο ὡς ἀρχὴ τῆς ἀνδρικῆς ἡλικίας καὶ ἐπα-
 νηγουρίζετο ὡς ἑορτὴ ἢ ἡμέρα καθ' ἣν τοῦτο ἐγείνετο.
 Δὲν ἦτο προσδιωρισμένος ὁ καιρὸς τοῦτου, ἐγίνετο δὲ
 συνήθως ὅταν ὁ νέος Ῥωμαῖος ἐλάμβανε τὴν ἀνδρι-
 κὴν τῆβενον Ὁ Αὐγουστος ἔκαμε τοῦτο εἰς τὸ 24
 ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ὁ Καλλιγούλας εἰς τὸ 20.
 Αἱ οὕτω πρῶτον κείρεσθαι τριχὰς ἀπεροῦντο εἰς τινα
 Θεόν. Ὁ Νέρων ἐνθεῖς αὐτὰς ἐντὸς χρυσοῦ καὶ μαρ-
 γαρωμένου κιβωτίου ἀπέρωσεν αὐτὰς εἰς τὸν Καπιτώ-
 λιον Δία· ὁ Στάτιος ἀναφέρει τινα ὅστις ἐπαμψεν ὡς
 προσφοράν τὰς πρῶτας τριχὰς αὐτοῦ εἰς τὸν Περγαμη-
 νὸν Ἀσκληπιὸν καὶ οἱ παρεκάλεσε τὸν Στάτιον νὰ
 γράψῃ ἐπὶ τοῦτω ἀπέρωτικὸν ἐπιγράμμα καὶ ἐνέθεσεν
 αὐτὰς εἰς κιβώτιον κεκοσμημένον λιθοῖς πολυτίμοις καὶ
 κατόπτρῳ.

Ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ ἤρχισεν νὰ ἀνα-
 γεννᾶται ἡ πωγωνοτροφία. Ὁ Πλούταρχος λέγει ὅτι
 ὁ Αὐτοκράτωρ οὗτος ἄφησε τὸ γένειον ἵνα καλύψῃ
 οὐλάς τινας ἐπὶ τοῦ προσώπου του. Ἡ συνήθεια ἔγεινε
 κατόπιν κοινὴ καὶ μέχρι τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου
 οἱ Αὐτοκράτορες παρουσιάζονται εἰς προτομὰς καὶ νο-
 μίσματα γενεῆται. Οἱ Ῥωμαῖοι ἄφρονι τὸ γένειον ἐν
 καιρῷ κένουσι, ὡς ὁ Αὐγουστος διὰ τὸν θάνατον τοῦ
 Ἰουλίου Καίσαρος, ὅτε δὲ ἐκείρετο αὐτὸν ἐώρτασεν· οἱ
 δὲ Ἕλληνες ἀπ' ἐναντίας εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἐκεί-
 ροντο ἐν χρόνῳ ὁ Στράβων λέγει ὅτι τὰ γένεια τῶν κα-

τοίκων τῶν Κασσιτερίδων ὠμοίαζον τὰ τῶν αἰγῶν. Ὁ
 Τάκιτος λέγει ὅτι οἱ Κάττοι ἄφρονι τὴν κόμην καὶ τὸν
 πώγωνα αὐτῶν καὶ δὲν ἐκείρον αὐτὰ πρὶν φονεύσασθαι
 ἔχθρον τινα.

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΡΙΩΝ ΥΙΩΝ ΕΠΑΙΤΟΥ ΠΛΟΥΤΗΣΑΝΤΩΝ.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.

Εἶναι πολλὰ ἐπαγγέλματα τῶν ὁποίων τὴν ἐκτέλε-
 σιν καὶ αὐτὸς ὁ πτωχότερος ἄνθρωπος ἀναδεχόμενος,
 δύναται ν' ἀπολαμβάνῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν καὶ νὰ τρέφῃ
 τὴν γυναῖκά του καὶ τὰ τέκνα του· ὅταν τις ἦναι προ-
 σεκτικὸς, φιλόκονος καὶ οἰκονόμος, δύναται νὰ προ-
 δεύσῃ εἰς τὸν κόσμον· τοῦτο μᾶς ἀποδεικνύει πρὸς τοὺς
 ἄλλους καὶ ἡ ἱστορία τοῦ Ἰωάννου Σμιδ.

Ὁ Ἰωάννης Σμιδ, παλαιὸς στρατιωτικὸς, ζῦλινον τὸν
 ἕνα πόδα ἔχων, ἦτο τοσοῦτον πτωχός, ὥστε πε-
 ριερχόμενος τὰ γειτνιαζόμενα χωρία ἐζήτει ἀπὸ θύ-
 ρας εἰς θύραν τὸ ἔλεος· καὶ τῶρα ὁ γέρον Ἰωάννης
 Σμιδ ἀναπαύεται ἐπὶ μεγάλης ἑδρας ζῆ ἐν ἀνέσει,
 καὶ ἄγνωστον εἶναι πῶς ἐπῆλθεν ἡ μεταβολὴ αὐτῆς
 καταστάσεώς του· ὁ μὲν λέγει ὅτι εἶχεν ἀνακαλύψει
 θησαυρὸν τινα, ὁ δὲ ὅτι εἶχε συμφωνήσει μὲ τὸν διάβο-
 λον. — Ἀλλ' ἐγὼ ἀποκρίνομαι ὅτι οἱ λέγοντες τὰ
 τοιαῦτα εἶναι ἀνόητοι, καὶ ὡς γνωρίζω κάλλιον αὐτῶν
 πῶθεν προῆλθεν ἡ μεταβολὴ αὐτῆ, θέλω σὰς τὴν δη-
 γηθῆ.

Ὁ Ἰωάννης Σμιδ, καὶ τοι πένης, ἐπροσπάθησε νὰ
 ἐκπαιδεύσῃ ὅσον ἦτο δυνατόν τοὺς τρεῖς υἱούς του διδῶν
 εἰς αὐτοὺς καλὰς συμβουλὰς καὶ παραδείγματα, καὶ
 πέμπων αὐτοὺς εἰς τὰ σχολεῖα.

Θερμὴν τινα ἡμέραν προγευματίων ὁ Ἰωάννης μετὰ
 τῶν τέκνων του, τοὺς εἶπε·

— Τέκνα μου, δύνασθε ἤδη νὰ ἀποκτήσετε τὰ πρὸς
 τὸ ζῆν· δὲν πρέπει τις νὰ ἦναι ἐπάειτος, ὅταν δύναται
 νὰ ἐργασθῇ ἄλλως· διότι τότε ἀφαιρεῖ τὸν ἄρτον τῶν
 δυστυχιστέρων του ἀνθρώπων. Σὺ, Πέτρε, εἶσαι τετρα-
 καιδεκαέτης καὶ ἔχεις ὀξείην ὄρασιν, ζήτησον ἐργασίαν·
 σὺ, Γαβριήλ, εἶσαι τρισκαιδεκαέτης, καὶ ἔχεις ἰσχυροὺς
 βραχίονας, ἐργάσθητι· καὶ σὺ, Γεώργιε, εἶσαι ἑνδεκαε-
 τῆς καὶ ἔχεις ταχείας κνήμας, ὠφελήθητι ἐξ αὐτῶν.

Ἀλλὰ οἱ τρεῖς υἱοὶ ἀνέκραξαν.

— Καὶ τί θέλεις νὰ κάμωμεν;

Τότε ὁ Ἰωάννης τοὺς ἀπεκρίθη. — Γνωρίζω καλῶς
 ὅτι οὔτε ἀγροῦς ἔχομεν καὶ καλλιεργήσωμεν, οὔτε δέν-
 δρα νὰ κόψωμεν, οὔτε ποίμνια νὰ βοσκήσωμεν· ἀλλ' ὁ-
 πάρχουσι πολλὰ πράγματα τὰ ὁποῖα ἀκοντίζονται, χωρὶς
 οὐδεὶς νὰ ὠφελῆται ἐξ αὐτῶν. Ἄν ἀποκτήσῃτε χρή-
 ματά τινα, μὴ ἐξοδεύσῃτε αὐτὰ εἰμὴ εἰς τὰς ἀνάγκας
 σας καὶ τὰ λοιπὰ οἰκονομεῖτε διὰ τὸ μέλλον. Ἄν π.
 ζ. ἐκ τῶν πρὸς τροφήν ἐξῴδω, σὰς ὑπολείπεται ἕν βρά-
 τσιον (νόμισμα ἰσοδυναμοῦν μὲ 6 λεπτά) καθ' ἡμέραν,
 τὸ ὁποῖον θέτετε κατὰ μέρος, μετὰ ἕνα ἔτος ἑκαστος
 ἡμῶν θὰ ἔχῃ 2½ φλωρίνια καὶ μετὰ 10 ἔτη 240.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἰωάννης ἠμῶν μὲ τοὺς τρεῖς υἱούς
 του ἤρχισεν τὴν ὀδοπορίαν.

Τοὺς παρήγγειλε νὰ ἀθροίζωσιν ὅλα τὰ ἐν τῇ ὁδῷ
 ἐφθιμμένα ὄσα ἵνα τὰ μὲν μεγάλα πωλήσωσιν εἰς τορ-
 νευτὰς, εἴτινες δι' αὐτῶν κατασκευάζουσι διάφορα ἔργα
 τοῦ ἐπαγγέλματός των, τὰ δὲ μικρὰ εἰς κηπουροὺς, οἱ-
 τινες κοπρίζουσι δι' αὐτῶν τὰς γαίτας των· τοὺς παρήγ-
 γειλε πρὸς τοῦτους νὰ συναζώσιν ὅλα τὰ τεμάχια τῶν
 ὑέλων, τὰ ὁποῖα οἱ ὑέλουργοὶ μιγνύοντες μετ' ἄλλων
 ἀνανεουργοῦσι. Τὸ θέρος ἔφερον δέσμας ἀπὸ φύλλα βό-
 δων καὶ ἀνθη χαμαιακτῶν. κλ. τὰ ὁποῖα ἀγοράζουσιν
 οἱ φαρμακοποιοί, εἴτινες ἐζήτησαν νὰ τοὺς φέρωσι· καὶ
 ἄλλα καὶ τοὺς ἐδειξαν νέα φυτὰ καὶ νέας βίβλας ἀναγ-
 καιούσας εἰς αὐτοὺς. Συνέλεξαν ἱεπίσης καὶ γνάφαλα
 βοῶν, καὶ τρίχας τῶν ἵππων, ὅσαςτις ἠδύνατο νὰ
 προμηθευθῶσιν ἀρκετὰ μακρὰς. Οἱ τοὺς τάπητας κα-
 τασκευάζοντες ἠγόραζον τὰ γνάφαλα τῶν βοῶν· οἱ
 κατασκευάζοντες τὰ ἐφιππία, οἱ ἄμαξοποιοὶ καὶ οἱ τε-
 χνίται τῶν καθεδρῶν ἠγόραζον τὰς οὐρὰς τῶν ἵππων·
 οἱ δὲ φενακοποιοὶ τέλος ἠγόραζον τὰς τρίχας. Ὅλα
 ταῦτα βέβαια ἔφερον χρήματα, χωρὶς νὰ ἀπαιτῶσιν ἄλ-
 λο εἰμὴ ἐπιμέλειαν καὶ προσοχὴν· ἐζήτησαν ἐπίσης τρί-
 χας χοίρειας διὰ τοὺς ψηκτροποιοὺς καὶ ἔντερα ζώων
 νεκρῶν, τὰ ὁποῖα ἐκκαθάριζον καὶ ἐξήθρανον διὰ τοὺς
 κατασκευάζοντας τὰς χορδὰς. Ὅταν τοὺς ἐδίδον σπο-
 δὸν, ὑπήγγειναν καὶ τὴν ἐπώλου εἰς τοὺς σαπωνοποιούς,
 εἰς τὰς πλυντήριος κτλ. Ὅλα τὰ μάλλινα ἢ βαμβάκε-
 ρὰ βράχια ἐπώλου εἰς τοὺς χαρτοποιούς, καὶ ἐν ἐνὶ λό-
 γῳ δὲν ἄρῃσαν οὐδὲ ἐν πτερὸν δυνάμενον νὰ χρησι-
 μεύσῃ πρὸς γραφήν, ἢ πρὸς γέμισμα προσκεφαλαίου.—
 Ὅστω τὰ κέρδη των ἤψανον καθ' ἑκάστην.

Ὅταν ἦλθε τὸ φθινόπωρον δὲν ἔπαυσαν καὶ τότε νὰ
 ἐργάζωσιν οἱ τρεῖς παῖδες. Ζητοῦντες παρὰ τῶν κυ-
 ρίων τὴν ἀδειαν, συνέλεγον τοὺς ἀγρίους καρπούς, ἐξ
 ὧν κατασκευάζεται τὸ ὄξος, τὸ γλεῦκος καὶ ἄλλα εἰς τὴν
 οἰκιακὴν οἰκονομίαν χρήσιμα πράγματα. Εἰς τὰ δάση
 συνήθροζον βαλάνους, κόκκους πετέλας, καὶ ἄλλων
 δένδρων, τὰ ὁποῖα ἐπώλου ἐπὶ καλῇ τιμῇ εἰς τε τοὺς
 ἀγοροπυλάκας καὶ εἰς τοὺς σπορείς.

Ἐπλήρουν τοὺς σάκκους των μὲ ἄγρια κάστανα καὶ
 τὰ μετεκόμιζον εἰς τὸν μύλον, ὁ δὲ μυλωθρὸς ἔσκω-
 πε τὴν μαρῖαν των νομίζων ὅτι ἤθελον νὰ σάγῃσι· τὸ
 πικρὸν ἐκεῖνο ἄλευρον, τὸ ὁποῖον δὲν τρώγεται· ἀλλ' οἱ
 υἱοὶ τοῦ Ἰωάννου Σμιδ, ἀφίνοντες αὐτὸν νὰ γελάσῃ ὅσον
 ἤθελον, ἐπώλου τὸ ἐκ καστάνων ἄλευρον εἰς βιβλιο-
 θέτας, ναστοχαρτογούς καὶ ἄλλους ἔχοντας χρεῖαν
 γλοιοῦ (κόλλας). Ἀλλ' ὅταν ἡ τοιαύτη ἐργασία ἐξέλι-
 πται, εὕρισκον ἀμέσως, μετὰ σποδρῶν βροχῆν, ἀμάνιτας
 διὰ τοὺς γαστριμάργους τῆς πόλεως.— Τὸν χειμῶνα κα-
 τεσκευάζον σάρωθρα, ἐπλεονο καθέδρας, κάνιστρα καὶ
 πεδύψηκτρα· ὁ δὲ γέρον Σμιδ ἦτο διδάσκαλός των εἰς
 τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἐργασίας.

Ἐντὸς μηνός, ἡ οἰκία εἰς ἣν διέμενον ὁ Ἰωάννης
 Σμιδ μετὰ τῶν υἱῶν του κατέστη ἐργαστήριον τὸ ὁ-
 ποῖον μόλις ἦτον ἱκανὸν νὰ χωρήσῃ ὅλα ἑτα καθημε-
 ρινῶς ἔφερον, ὡς τὰ μικρὰ πτηνὰ ὅταν θέλουσιν νὰ κα-
 τασκευάσωσι τὴν φωλεάν των. Ὅλιγον κατ' ὀλίγον
 ἔγειναν γνωστοὶ εἰς τοὺς ἀγοραστάς· ἐμαθον νὰ διακρί-
 νωσι τὴν ποιότητα τῶν πραγματειῶν των καὶ ἀπέκτη-
 σαν μεγαλητέραν βαθμίδον ἐπιτηδεύοντα νὰ τὰς εὐρί-
 σκωσι. Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους ὁ Ἰωάννης Σμιδ ἐλογα-
 ρίσεν ὅλα τὰ κέρδη καὶ εὗρεν ὅτι τὰ τρία τέκνα εἶχον
 κερδήσει ὑπὲρ τὸ ἐν βράσιον τὴν ἡμέραν· διότι εἶχον
 10½ φλωρίνια καὶ 23 κροουτέρις.

Ταῦτα παρακατέθεσεν ὁ Ἰωάννης Σμιδ εἰς τινα ἔμ-

πορον τῆς πόλεως μὲ τόκον. Ἡ δὲ χαρὰ τῶν υἱῶν
 ἦτον ἀπερίγραπτος ἐπειδὴ ποτὲ δὲν εἶχον ἰδεῖ τόσα
 χρήματα.

Τὸ ἐπελθὼν ἔτος ὑπῆρξεν εὐτυχιστέρον· ὁ Ἰωάν-
 νης δὲν ἐπήτει πλέον· ἐπιμελεῖτο τὰ περὶ τὸν οἶκον,
 ἐπεσεκέπετο τὸν σαπωνοποιὸν κλ. διὰ νὰ προμηθεύσῃ
 ἀνάλωσιν εἰς τὰς πραγματείας τῶν τέκνων του. Μετὰ
 τέσσαρα ἔτη εἶχον οἱ τρεῖς υἱοὶ 61½ φλωρίνια.

Ἐν τούτοις οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ ἐμεγάλωσαν καὶ ἐρίδας
 ἐνίοτε συνέβαινον μεταξύ των· διότι ὅτε μὲν εἰς ἐκατη-
 γορεῖτο ὡς μὴ ἐργασθεὶς ἀρκούντως, ὅτε δὲ ὁ ἄλλος
 διότι ἐπώλησεν εἰς μικρὰν τιμὴν πραγματεῖαν τινα, ὁ
 δὲ τρίτος διότι ἐπὶ μίαν κοτύλην οἶνου.

Ὁ γέρον πατὴρ μὴ ἀνεχόμενος τὰς ἐρίδας ταύτας,
 τοὺς εἶπε· — Ἄς λάβῃ ἕκαστος 100 φλωρίνια καὶ ἄς
 ἐμβῇ εἰς τὸν κόσμον· μὲ οἰκονομίαν καὶ φιλοπονίαν ἐπι-
 τυγχάνει τις πάντοτε. Τὸ ἐπιλοιπον τῶν χρημάτων ἔ-
 μεινε παρακαταθεμένον εἰς τὸν ἔμπορον, περὶ οὗ εἶπο-
 μεν, δι' ἄλλας ἀνάγκας· οἱ δὲ τόκοι προσετίθεντο κατ'
 ἔτος εἰς τὸ κεφάλαιον.

Τότε οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ, σφίξαντες ἀλλήλων τὰς
 χεῖρας καὶ ἀποχαιρετήσαντες τὸν πατέρα των διευθύν-
 θησαν ὁ μὲν Πέτρος πρὸς τὴν ἀνατολήν, ὁ δὲ Γαβριήλ
 πρὸς τὴν δύσιν, ὁ δὲ Γεώργιος πρὸς μεσημβρίαν.

Ὁ Ἰωάννης Σμιδ ἠγνῶναι τί ἀπέγιναν οἱ υἱοὶ του ἐ-
 λυπεῖτο μὲν διότι ἀπεχωρίσθη ἀπ' αὐτῶν καὶ μάλιστα,
 ἐπειδὴ ἦτο γέρον καὶ ἀσθενής, ἀλλὰ δὲν ἤθελε νὰ βλά-
 ψῃ τὰ συμφέροντά των. Ἐν τούτοις ἠσθένησε καὶ οἰκο-
 γνεῖται τινες ἐσυμφώνησαν νὰ τὸν βοηθήσωσι· ἀλλ' εἰς
 τὸ χωρίον ὑπῆρχον ἄνθρωποι σκληροκάριοι, εἰσίνες ἐκ-
 τὸς οἱ δὲν ἤθελον νὰ τὸν συνδράμωσιν ἐπὶ λόγῳ ὅτι
 ἡ κοινότης ἔχει πολλοὺς πτωχοὺς, ἤθελον μάλιστα νὰ
 τὸν ἀποπέμψωσιν ὡς ξένον, καὶ τοὶ διαμείναντα αὐτότοι
 εἰκοσιτέσσαρα ἔτη.

Τότε ὁ Ἰωάννης Σμιδ ἔγραψε πρὸς τὸν ἔμπορον τῆς
 πόλεως τὴν ἑξῆς ἐπιστολήν·

« Πέμψατέ μοι, παρακαλῶ, 300 φλωρίνια ἀπὸ τὸ
 κεφάλαιόν μου διότι εἶμαι γέρον καὶ ἀσθενής χωρὶς νὰ
 γνωρίζω τί ἀπέγιναν οἱ υἱοὶ μου. Βεβαίως ἀπέθανον,
 ἀλλὰ δὲν θὰ ἀργήσω νὰ τοὺς ἀκολευθῶ εἰς τὴν αἰω-
 νιότητα. »

« Σὰς πέμπω ὅτι μὲ ζητεῖτε, ἀπεκρίθη ὁ ἔμπορος·
 εἰσθε πλούσιος· διότι τὰ κεφάλαιά σας ὑπερέβησαν σχε-
 δὸν τὰ 2,000 φλωρίνια. »

Ὅταν εἶδον τὰ χρήματα, οἱ χωρικοὶ ἠνοιξαν τὰ ἄμ-
 ματὰ των ἀπληστως καὶ συνέδεσαν πάλιν φιλίαν μὲ τὸν
 Ἰωάννην Σμιδ λέγοντες· « Μάγος πρέπει νὰ ἦναι. »
 Ἀλλ' ὁ Ἰωάννης Σμιδ, μὲ ὅλα του τὰ χρήματα δὲν
 ἦτον εὐχαριστημένος· ἐπεθύμει νὰ ἀποθάνῃ διὰ ν' ἀν-
 ταμῶσῃ τοὺς υἱούς του, οὓς ὑπελάμβανεν ἀποθανόντας.

— Αποθνήσκω μόνος, ἔλεγε, καὶ ἡ ἀγαπητὴ χεῖρ
 ἐνδὸς υἱοῦ μου δὲν θὰ μευ κλείσῃ τὰ ἔμματα· ὦ! εἶθε νὰ
 μὴ ἄρῃσι νὰ σύγῃ ἀπὸ ἐμὲ ὁ μικρὸς Γεώργιος.

Ὁ δυστυχὴς Σμιδ οὕτω ἐγκαταλειμμένος δὲν ἀπέ-
 θανεν. Ἐβρίαν τινα ἑσπέραν τῆς Κυριακῆς καθήμενος
 μετ' ἄλλων χωρικῶν ὑπὸ φιλύραν, αἰφνης εἶδε ἐρχόμε-
 νον ἔριππον τινα, ὅστις σταθείς ἔμπροσθεν αὐτῶν ἠ-
 ρώτησεν·

— Εἰς τὸ χωρίον τοῦτο κατοικεῖ γέρον τις καλού-
 μενος Ἰωάννης Σμιδ;

Οἱ χωρικοὶ παραχθόντες· — μάλιστα, εἶπον καὶ ἰδοὺ
 αὐτός. Καὶ ἐνῶ οὗτοι ἐπαρετήρουν ἀλλήλους ἵνα μαν-
 τεύσωσι τί τοῦτο ἐσήματιεν αἰφνης δύο ἄμμοξαι ἐστάθη-

σαν εμπροσθεν τῆς οἰκίας τοῦ Ἰωάννου Σμιδ. Τρεῖς κούριοι καὶ δύο ὠραῖαι κυρίαὶ κατέβησαν ἀπὸ αὐτὰς, μεγαλοπρεπῶς ἐνδεδυμένοι καὶ βρεθέντες εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ γέροντος, ὅστις ἐνόμιζεν ὅτι θναίρευετο.

— Πάτερ μου, εἶπεν ὁ προσβύτερος δὲν μὰς γνωρίζεις; εἶμαι ὁ υἱὸς σου Πέτρος ἐμπόρος ἀρωματικῶν εἰς Βαρσοβίαν καὶ Πολωνίαν· ἡ κυρία αὕτη εἶναι ἡ σύζυγός μου.

Καὶ ὁ δευτέρος ἀνέκραξεν. — Εἶμαι ὁ υἱὸς σου Γαβριήλ καὶ ἰδοὺ ἡ γυνὴ μου· καὶ ἐγὼ ἐπίσης ἔγεινα ἐμπόρος σίτων εἰς Βαρσοβίαν.

Τότε ὁ τρίτος ἀνέκραξεν ἐπίσης. — Εἶμαι ὁ Γεωργίος σου ἐρχομαι ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, ἐνθα ἔκαμα μεγάλας προόδους· ἔμαθον διὰ τῶν ἐφημερίδων τὴν εἰς Βαρσοβίαν διαμονὴν τῶν ἀδελφῶν μου καὶ ὑπῆγα νὰ τοὺς εὕρω. Ἦδη ἤλθομεν πρὸς παρηγορίαν τῶν γηρατειῶν σου.

Ὁ δυστυχὴς Ἰωάννης Σμιδ ἔκλαιε ἀπὸ χαρὰν περὶ τὸν τράχηλον τῶν υἱῶν του, οὗς ἠλόγησεν ὡς καὶ τὰς γυναῖκάς των.

— Εἰς σέ, ὦ πάτερ χρεωστοῦμεν ὄλην μας τὴν εὐδαμονίαν, ἀνέκραξαν ἐν ταύτῃ καὶ οἱ τρεῖς υἱοί. Ἄν δὲν μὰς ἐμάνθανες νὰ συλλέγωμεν σπόρους, χόρτα, περὰ καὶ ῥάκη, σήμερον θὰ εἴμεθα ἐπαῖται.

Οὕτως εἰπόντες, ἐπλήρωσαν χαρὰς τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ γηραιῦ πατρὸς των. Μετεχειρίσθησαν δὲ τὸ παρακαταθήμενον ἀργύριον ὡς καὶ τὸν ἐκ τῶν τόκων τούτου πρὸς ἐλθόντα εἰς καθίδρυσιν ἐνὸς σχολείου εἰς τὸ χωρίον.

E. I. Σ.

Η ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ.

Εἴμεθ' ἄνευ πηδαλίου πλεῖτα παραδεδομένα
Εἰς τὸ ἄστατον τῆς τύχης χωρὶς ὄρμον καὶ λιμένα
Πανταχόθεν ἐπιπιπτουν, ὡς οἱ λαίλαπες τὰ πάθη
Ἀπειλοῦντα καθ' ἑκάστην νὰ μὰς ῥίψουν εἰς τὰ βάθη

Κάθε ἐγκλημά μας βράχος,
Πρὸς ὃν μάχεται ὁ λόγος, ὡς ἀνδραῖος μονομάχος.

Εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ βου, ἐν τῷ μέσῳ τῶν κυμάτων
Ἄγρυπνος αὐτὸς διέπει τὰ λειψὰ κινήματά των
Πλὴν καὶ τοῦτον παρασύρει φεῦ εἰς βέρυματα ὅποια!
Γαυριῶσα, μαινομένη ἢ οἰκτρα ἀλαζονεῖα!

Τὸν κρημνίζει εἰς τὸ χάος,
Ὅπου ὁ Σατὰν βρυχᾶται εἰς τὰ σκόδη ἀεννάως.

Μὲ τὸν ῥύακα τοῦ δάσους ἡ ζωὴ μας ἐμοιάζει,
Ἄλλ' ἐνῷ ἔστ' ἀκρυσταλῶδη ὕδατά του ἀπαυγάζει
Τ' ἀπεικόνισμα τῶν δένδρων ὄλον σκιερὸν καὶ θάλλον,
Καὶ τὸ σέλας τῶν ἀστέρων, ὡς εἰς κάτοπτρον μεγάλον,

Ἄφανής ἐκεῖνη τρέχει,
Καὶ καλῆς τινος ἡμέρας ἀντανάκλασιν δὲν ἔχει.

Φεῦ! παρέρχονται τὰ ἔτη μὲ ταχύ καὶ σπεῦδον βῆμα,
Καθὼς οὐρονται τὰ φύλλα εἰς χειμάρρου σφοδρὸν κύμα·
Τῶν ὄνειρων τῆς ζωῆς μας ἡ πληθὺς νὰ σβύσῃ μέλλει,
Ὡς ὕγρα καὶ ἐμιχλωδῆς φθινοπωρινῆ νεφέλη,

Ἦν σκορπίζει ἔστους αἰθέρας,
Ὁ λαμπρὸς καὶ φωτοδόλος ὀφθαλμὸς ὁ τῆς ἡμέρας.

Ἄς ἀφῆσω τὰ τοῦ κόσμου ἄς εἰσέλθω εἰς τὴν φύσιν,
Ὡ ἐκεῖ ἄς περιμεῖνω τὴν τοῦ δράματός μου λύσιν,
Ἐκεῖ ἴσως ἀπολαύσω τῆς ψυχῆς μου τὴν γαλήνην.

Καὶ εἰς ἀγανεῖς ἐκτάσεις,
Χρυσῆν κόριν ἐσπαρμένην ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης.

Εἰς κοιλάδας δενδροσφύτους καὶ εἰς γλοεροὺς λειμῶνας,
Ἐντὸς ῥόδων μυροφόρων νὰ πλανῶμαι κατὰ μόνος·
Τῶν πτηνῶν ν' ἀκούω μόνον τὴν γλυκεῖαν μελωδίαν
Ἄντηχούσαν εἰς τὰ περίξ καθ' ἐσπέραν καὶ πρωΐαν.

Καθαρὸν ἀέρα πνέων,
Νὰ κοιμῶμαι ὑπὸ στέγην ἀρωμάτων καὶ ἀνθέων.

Ἐκεῖ Ζεφυρίτις αὖρα εἰς τοὺς κλάδους περυγίζει,
Καὶ τὸ καταπίπτον ὕδωρ ἐκ τῆς κρήνης κελαρύζει·
Μὲ μαρμαρυγὰς ἀκτίνων καὶ μὲ χρώματα ποικίλα
Τῆς αὐγῆς τὰ σαπρεϊρώδη δάκρυα κοσμοῦν τὰ φύλλα,

Ὅπου μάννα γλυκὴ τρέχει,
Καὶ εἰς μελισσῶν τὰ πλήθη ἀρθρον τροφήν παρέχει.

Πλὴν καὶ εἰς αὐτὸ τοῦ βίου ἄστυλον τὸ τελευταῖον
Σκιὰς μαύρας ἀπαντῶμεν σκελετῶν γιγαντιαίων,
Καὶ τὰ ἀνθη μακραμένα ἐπὶ φαλακροῦ πεδίου,
Ποτὲ ὅπου δὲν ἔχουρον αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου.

Τὰ αἰθέρια πεδία,
Διατρέχουν πυκνὰ νέφη μελανόπτερα καὶ κρύα.

Τὴν γῆν ἅπασαν καλύπτει πένθιμος λευκὴ σινδὼν,
Καὶ μυκάται εἰς τὰ ὄρη τοῦ βεῤῥᾶ ἢ λύσσα μόνη·
Τὰ γυμνά των δάση φεύγουν τὰ πτηνὰ πεσοβισμένα
Κ' εἰς τῶν βράχων τὰς χαράδρας ἀσφαλῆ ζητοῦν λιμένα,
Φεῦ! ἀνέκραξεν ἀκρυῶν,
Παντοῦ βλέπω χαραγμένον τοῦ θανάτου τὸ σημεῖον.

Καὶ τὰ πάντα ματαιότης, μόνιμον οὐδὲν ὑπάρχει,
Ἡ φρικώδης δυναστεία τοῦ θανάτου παντοῦ ἀρχεῖ·
Ἡ νεότης μου, ὡς χόρτον νὰ ἐκλείψῃ, ἀφοῦ εἶδον,
Καταβαίνω εἰς τὸν τάφον ἄνευ πόθων καὶ ἐλπίδων,

Καὶ μακρὰν ἀπὸ τὸν σῶλον,
Τῆς ζωῆς τὸ τελευταῖον, ὡς ὁ κύνος ἄσμα ψάλλον,
Γ. Π.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

Ἀπρίλιος.

Χρονία ἦδη εἰσῆλθεν ἡ Μοῦσα τῶν Ἔργων καὶ
Ἡμερῶν, καὶ εἰς μάτην ἀπὸ τοῦ χυεροῦ καὶ παγετώ-
δους Ἰανουαρίου ἐπεκαλέσθησαν αὐτὴν αἱ καλά: τῆς
Εὐτέρης ἀναγνώστριαι.

Ἡ εὐτράπελος αὕτη καὶ σοβιρὰ, αἰθερία καὶ ἰδιό-
τροπος Θεὰ φεύγει τοὺς παγετούς, φεύγει τοὺς ἀπο-
κλεισμούς καὶ τὰς συμφορὰς, ὧν ἦ ἔμπλεως ἡ Ἐλ-
λάς ἐρέτος· ἀγαπᾷ δὲ τὸ ἔαρ καὶ τὰ ἄνθη, τὴν ἐλευ-
θερίαν καὶ τὴν σύννοιαν, καὶ ἰδοὺ διατὶ ἐπανῆλθεν
ἦδη, ὡς ἐπανέρχεται τὸν ἀπρίλιον, ἡ ἀηδὼν, καὶ ἐν

μέσῳ τῶν εὐθαλῶν δενδρώων, πρὸς τὰς ὄχθας τῶν
βυκίων, καὶ εἰς τῶν ἐαρινῶν ζεφυρίων τὰς πνοὰς ὑ-
μνεῖ καλλικέλαδος τοὺς ἔρωτάς της . . .

Ἀλλὰ, μὴ πτοηθῆ ἡ ἀγνὴ καὶ ἀθῶα ἀναγνώστριά
μου· οὔτε ἀηδῶν εἶναι ἡ μοῦσά μου, οὔτε ἔρωτάς τι-
νας ἔχει νὰ ψάλλῃ . . . Ὁ κακοῦργος υἱὸς τῆς Ἀ-
φροδίτης πρὸ πολλοῦ ἔπαυσεν ἔχων βωμοὺς ἐν Ἐλ-
λάδι, καὶ οὔτε μίαν παρθένον Ἡρώ, οὔτε εἰς νεανίας
Λεάνδρος ἀναπτύσσει τῶν ἐρώτων τὸν λύχνον . . . Ἀφοῦ
ἐκ τῆς γῆς ταύτης τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν καλλῶν ἐφυ-
γαδεύθη τοῦ κάλλους ἡ Θεὰ, ἠκολούθησαν αὐτὴν ταχυ-
πέτερυγα τὰ τέκνα της Ἔρωτος καὶ Ἀντέρως.

Πλὴν ἡ ἀνοιξίς ἐπανέρχεται, ἡ κτίσις λαμβάνει
νέαν ἔγερσιν καὶ ζωὴν. Αἱ! ἴσως μὲ αὐτὰ, μεταβλη-
θῶσι παρ' ἡμῖν καὶ τὰ πάντα, καὶ οὖν τούτοις ἡ πο-
λύδακρυς τύχη τῆς Ἑλλάδος. Ἡ δύστηνος! ὅποια ἔ-
λαθε τραύματα, ὅποια ἔχυσεν δάκρυα ὀδύνης τέσσαρας
ἤδη μῆνας, καὶ ὡς τις εὐμορρος νέα, ἧτις μόλις ἀνα-
πτυσσομένη ὑπὸ βιρείας τήκεται νόστος, εἶδεν αἴφνης
μαραινόμενα τὰ κάλλη αὐτῆς καὶ τὴν νεότητά.

Καὶ τῶντι ὀδυνηρὰ καὶ πολλῶν ἀξία δακρύων πα-
ρέργεται ἡ τῆς Ἑλλάδος νεότης· ἡ περιβλεπτός αὐ-
τῆς ἄλουργός, ἡ περιεβλήθη κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ
ἐνδόξου ἀγώνος της, ἐγένετο ἄχρους καὶ κατεββακω-
μένη.

Τίς ἐπλάσε τὴν τοιαύτην μοῖραν τῇ Ἑλλάδι;
Πρὸς τὰς τσαυτάς αὐτῆς δοκιμασίας ἔχουσι καὶ ἄλ-
λαι νὰ προστεθῶσιν; Ἡ ἡ Ὑψιστὴ Περσὸνιο, ὡς ἄλ-
λοτε τὸν ἐκλεκτὸν αὐτῆς λαόν, καὶ τὸν νεώτερον αὐ-
τὸν λαόν τῆς ἐκλογῆς της ἐδουλήθη νὰ ὀδηγήτῃ διὰ
τῆς ἐρήμου καὶ τῶν κινδύνων εἰς τὸν προορισμὸν του;
Ἄγνοῶ. Τοῦτο δὲ μόνον ἀνθρωπίνως δύναμαι νὰ εἰκά-
σω, ὅτι σκοτεινὸν τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ὅμως
ἐν ἡμῖν κεῖται νὰ καταστήσωμεν αὐτὸ φωτεινότατον·
— καὶ δὲν θέλομεν! δὲν θέλομεν, διότι δὲν ἔχομεν
αὐταπάρησιν, δὲν κατατιγάζομεν τὰ πάθη μας, διότι
δὲν ἀτενίζομεν τὸ βλέμμα πρὸς τὸν ὀδηγὸν τῆς πατρι-
δος ἀστέρα . . . Ἰδοὺ, ἐντὸς ὀλίγου μὰς διδεται ἀρομη-
νὰ προσηύτωμεν εὐθὺς περὶ τῆς βελτιώσεως τῆς κα-
ταστρώσεως μας, ἢ τῶν ἐκλογῶν.

Ἡ Ἑλλάς δὲν στερεῖται ἀνδρῶν φιλοτίμων, φιλο-
πατριδῶν ἐναρέτων, πεπαιδευμένων πρὸς τούτους ἄς
στραφῶσι τὰ βλέμματα ὄλων, ἐκ τούτων ἄς ἀποστείλῃ
ὁ λαὸς ἀντιπροσώπους του καὶ νομοθέτας, μήτε εἰς
τὴν νέαν ἡλικίαν των, μήτε εἰς τὰ κατ' ὀνομασίαν μό-
νον πολιτικὰ κόμματα ἀποβλέπων, μήτε τῆς ἐλευθερίας
τοῦ αὐτόχθονος καὶ ἐτερόχθονος προστηγορίας διάκρι-
σιν ποιούμενος. Ἄς καταπράξῃ ἡ Ἑλλάς καὶ τὴν ἀ-
πόπειραν ταύτην, καὶ ὅταν δὲν ἐπιτύχῃ καὶ αὕτη, τότε
ἄς ἀπελπιθῇ καὶ ἄς εἴπῃ ὅτι σωτηρία αὐτῇ δὲν ὑ-
πάρχει . . .

Πλὴν βλέπω, ὅτι θρήνους τινος, ἀντὶ τῶν εὐαρέ-
στων, αἵτια προσδοκᾷ βεβιαίως ὁ ἀναγνώστης μου,
λέγω ἐνταῦθα Ἐλθετε λοιπὸν μετ' ἐμοῦ κόρη πειροέσ-
σαι καὶ γυναῖκες καλλιπάραιοι, καὶ παῖδες, καὶ γέροντες,
καὶ νεανίσκοι, ἔλθετε καὶ ἄς τρέξωμεν πρὸς τοὺς βουνούς,
τὰς κοιλάδας, τοὺς λειμῶνας, οὗ; εὐρὺς καὶ πυκνὸς
ταπης γλῶσς καλύπτει,

«Καὶ γελῶσιν ἀνοιγομένοι ῥόδοιο,» καὶ σεις οἱ
ποιηταὶ ἡμῶν τόνισατε τὴν λύραν σας, καὶ ἐκεῖ, μὴ
φωνῆ καὶ μελωδία ἄτωμεν τὸν ὕμνον τῆς ἀνοιξέως.
Διὰ νὰ μὰς ἀποζημιώσῃ φαίνεται ἕνεκα τῆς αὐ-
στηρότητος τοῦ χειμῶνος, ὁ οὐρανὸς μὰς ἔστειλεν ὄλας
τοῦ ἔαρος τὰς δροσοὺς καὶ τὰς πνοὰς. Ὁ μαγευτικὸς
ἀπρίλιος, ἅπας σχεδὸν παρήλαθεν ἐπινέφελος καὶ δρο-
σώδης, αἱ δὲ τοῦ θέρους δαβρωτικαὶ καύσεις δὲν ἐμά-
ρναν εἰσέτι τὴν γλοερὰν ὄψιντου. Τὸ ἔαρ εἶναι ἡ ποιητι-
κὴ ὠρα τοῦ ἔτους ὅπως, ἡ νεότης, τῆς χαρᾶς ἡ ἐπο-
χὴ εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον. Ἀνάγκη νὰ ὠρελώμεθα
εἰς αὐτῶν, διότι φεύγουσι καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη ταχέως.

Ἐπειτα, τί καλῆτερον ἔχομεν ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τὸν
οὐρανὸν αὐτῆς, καὶ τὴν τερπνὴν φύσιν της; Ἐνῷ πέν-
θιμα καὶ ἀμαυρὰ κύκλω ἡμῶν τὰ πάντα, διαγελα
πάντοτε ὁ γλαυκὸς οὐρανὸς τῆς Ἑλλάδος, μινυρίζει
τὸ κύμα εἰς τὰς εὐρυχώρους ἀκτὰς της, καὶ θάλλουσιν
εἰς τὰς πεδιάδας της ὁ θυμὸς, ὁ ἀσφόδελος καὶ τὸ
χαμαίμηλον· ἡ δὲ λάλος χελιδὼν καὶ ὁ ἠδύφωνος κο-
ρυδαλὸς περιπέττανται τὸ ἔαρ ὑμνοῦντες.

Ἡ φύσις γελᾷ μὲ τὰς διχονοίας ἡμῶν, μὲ τὰ πάθη
μας, καὶ αὐτὰ τὰ δυστυχήματά μας, φιλομεῖδης δὲ
καὶ φιλοπαίγμων, προσκαλεῖ ἡμᾶς νὰ ἐντροφήσωμεν
εἰς τὰς καλλονὰς αὐτῆς, τὰ πάθη μας, καὶ τὰς διχονοίας
λησμονοῦντες.

Ἦθελα ὅμως καὶ τι περὶ τῆς πολιτικῆς καὶ κοινω-
νικῆς ἡμῶν καταστάσεως νὰ σοὶ εἰπῶ, φίλε ἀναγνώ-
στα, σοὶ μάλιστα, ὅστις μακρὰν τῆς Ἑλλάδος ὦν, ἀ-
γνοεῖς τι περὶ αὐτῆς νὰ στοχασθῆς, πάντοτε αντιπα-
τικὴς ἢ θλιβερὰς ἀκούων γνώμας. Ἄλλ' ἡ πολιτικὴ
ἡμῶν κατάστασις εἶναι ἡ αὐτὴ πάντοτε, ὅποιαν τὴν ἐ-
γνώρισας καὶ πρότερον, διότι μόλις παρήλαθεν, ἡ καὶ
πρὶν ἐτι παρέλθη ὁ κίνδυνος, ἤρχισεν ἡ σπουδαρχία νὰ
ἐγείρῃ τὴν ἀποτρόπαιον κεφαλήν της, καὶ πανταχόθεν
νὰ γίνωνται ἐπιβουλαὶ κατὰ τῆς βελτιώσεως τῆς κα-
ταστάσεως τῶν πραγμάτων μας. Ἰδοὺ ἅπας πάντοτε
ὁ πολιτικὸς ἡμῶν βίος, ἐν δὲ τῷ κοινωνικῷ ἢ αὐτῇ μο-
νοτονία, καὶ ἀκινήσια. Οὐδὲ ἔκτακτα, οὐδὲ σκανδαλώ-
δη συμβῆντα διαποικίλλουσιν αὐτὸν, καὶ ὁ θελῶν νὰ κι-
νήσῃ τὴν περιέργειαν τῶν ἀναγνοστικῶν του ἠθογράφος
σπανίως δύναται νὰ εὕρῃ ὕλην πρὸς τὸν σκοπὸν του.
Δυστυχῆς μὲν τοῦτο διὰ τὸν συγγραφέα τῶν κοινωνι-
κῶν πραγμάτων, ἀλλ' εὐτυχῆς διὰ τὴν κοινωνίαν, διό-
τι, καὶ αὐτὸν τὸν τρόπον, αὕτη εἶναι ἀπληλαγμένη
πολλῶν ἐλαττωμάτων καὶ κακιῶν Ἑυρωπαϊκῶν, οὔτε
ἀπαγωγὰς τινος, οὔτε διασφορὰς, οὔτε μονομαχίας
καὶ ἄλλας σκανδαλώδεις παριστώσα σκηναίς . . .

Ἡ σύζυγος διατελεῖ πιστὴ πρὸς τὸν ἐαυτῆς συμ-
βίον . . . ἡ κόρη σεμνὴ καὶ ἀγνωστὴ . . . ὑφαίνει
ὑπὸ τὸ πατρικὸν δῶμα, τὸν ἱστόν της . . . ἡ δὲ νεο-
λαῖα, ἡ μὲν πανήμερος εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτᾷ, ἡ δὲ
διημερεύει ἐπὶ τῆς γραφικῆς κεχυραῖ τραπέζης ἢ εἰς τὰ
κρυφτεῖα, οὐδ' ἐκτείνεται ἡ διάνοια αὐτῆς καὶ τὰ ἔργα
πέσαν τῆς Ἑρραϊκῆς ὁδοῦ, καὶ τοῦ Παναγιώτου.

Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ ζητήσωμεν κοινωνικὰ ἀντικεί-

μενα μακρὰν ἡμῶν· πλὴν καὶ ἐνταῦθα νέκρωσις διε-
δέχθη τὴν μεγίστην τῶν δύο παρελθόντων ἐτῶν ζωῆν
καὶ κινήσιν, καὶ εἰς μάτην ἦδη θέλετε ζητήσῃ αὐτοῦ
γυναῖκας δημοκρατίστας καὶ ἀμαζόνιας, συμπόσια
κοινωνιστικά ἢ ὄχλου σῆλον καὶ θορύβους. Ἦσαν
φαίνεται τὰ τελευταῖα συμβάντα ἀνεμοστρόβιλος τις
αἰφνίδιος καὶ βίαιος, ὅστις κατέπεσε τυχέως καὶ ἔ-
μεινεν ἦδη μόνος ὁ ἐξ αὐτοῦ ἐγερθεὶς κωνιορτός. . . ,
καὶ ἡ Γαλλικὴ δημοκρατία· διότι, ποῦ εἶναι αἱ Παγ-
γερανικαὶ συνελύσεις τῆς Φραγκοφούρτης, ποῦ οἱ
μαχηταὶ τῶν Καρπαθίων καὶ τῆς Νοβάρης; ὡς καὶ
αὐτός ὁ Πάπας Ῥώμης πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἐπανήλ-
θεν ἐν πομπῇ καὶ παρατάξει καὶ ἀπὸ λόγγας προ-
πομπευόμενος εἰς τὴν αἰωνίαν πόλιν, ἐξ ἧς εἶχε δρα-
πετεύσει νικητὸς, πρὸ ἐνὸς περὶπου ἔτους.

Τὸ καθ' ἡμᾶς προτιμῶμεν τὴν ἐπάνοδον ταύτην τῶν
πραγμάτων εἰς τὴν προτέραν τῶν τάξιν, ἀφοῦ αἱ δο-
κιμασθεῖσαι μεταβολαὶ οὐδὲν γενναῖον ἔφερον ἀποτέ-
λεσμα, καὶ εὐτυχῆς ἡ ἀνθρωπότης, ἂν ἡ τελευταία αὐ-
τῆς δοκιμασία, καὶ ὁ τελευταῖος σπαραγμὸς, δὲν ἐπανα-
φέρῃ αὐτὴν εἰς τὴν πρὸ τριακοσίων ἐτῶν κατάστασιν τῆς!

Καὶ κατ' ἄλλην ἐποχὴν τῆς ἀνθρωπότητος ἤκμα-
ζεν ὁ πολιτισμὸς, αἱ τέχναι, αἱ ἐπιστήμαι. Αἱ Ἀθη-
ναὶ αὐταὶ, αἰτινες σήμερον μόλις ἀναγεννῶνται, καὶ
ἀμορφὸν τινα οἰκοδομῶν, πραγμάτων καὶ ἡθῶν περι-
στῶσι σωρὸν, ἦσαν ποτὲ λαμπρότερον τῶν λαμπροτέ-
ρων τοῦ παρόντος κόσμου πολιτισμάτων. Οὐδ' ἔρθασαν
ἀκόμη αἱ νεώτεροι κοινωναὶ τὸν πολιτικὸν καὶ ἰδιωτι-
κὸν ἐξευγενισμόν αὐτῶν, διαρκέσαντα ἐπὶ πολὺ καὶ
μετὰ τὴν πτώσιν των. Ἡ Ῥώμη ἐγένετο κοσμοκρά-
τωρ καὶ ἀκμαία κατὰ πάντα. . . ἀλλ' αἶφνης καὶ
Ῥώμην καὶ Ἑλλάδα καλύπτουσι βραβάρων στίφη καὶ
πᾶσα βαρβαροῦται ἡ Εὐρώπη, ὁ δὲ πολιτισμὸς, αἱ μα-
θήσεις, τὰ πάντα ἐξαφανίζονται.

Τοιαῦτα πρὸ πάντων προοίμια εἶδομεν ὄχι μόνον
τὰ δύο παρελθόντα ἔτη, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὸ τὸ ἐνε-
στῶς, τὸ ὁποῖον ὁμως ὑπέσχετο φαεινότερά τινα ἔρ-
γα. Ἀλλ' ἂν εἶναι πεπρωμένον νὰ ἐκθραβερισθῶσιν
ἐκ νέου τὰ ἐσπέρια ἔθνη, ἡ νεογνὸς Ἑλλάς διαμαρ-
τύρεται, καὶ ἐλπίζει ὅτι αὐτὴ, τὴν ὁποῖαν ἐσχάτως ἦδη
παρεγνώρισεν ὁ κόσμος, προώρισται νὰ διασώσῃ τὰ
ζώπυρα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ νὰ ἐξευγενίσῃ ἐκ τρίτου
τὴν οἰκουμένην.

Δύο ἄξια λόγου πολιτικῶς καὶ φιλολογικῶς γεγο-
νότα ἀναφέρουσιν ἐν Γαλλίᾳ αἱ τελευταῖαι εἰδήσεις,
τὸν κατὰ τοῦ νόμου τῆς ὑπερροῖου ἐκτοπίσεως, (trans-
portation) λόγον τοῦ ποιητοῦ Βίκτωρος Hugo, καὶ
τὴν τραγωδίαν τοῦ Λαμαρτίνου ἐπιγραφομένην *Tous-
saint Louverture*, (ὁ μαῦρος ἐλευθερωτὴς τῶν μαύ-
ρων κατοίκων τῆς νήσου *Αἰτίου*.) Ἡ τραγωδία αὕτη,
κατὰ τοὺς κριτικούς, ἂν καὶ ἔχη πολλὰς τὰς ἐλλείψεις,
οὐδὲν ἦστον ἐθεωρήθη ὡς ἀριστοῦργημα, καὶ ὡς συμ-
βάν τι. Ἡ δὲ ποίησις αὐτῆς ἔχει τὴν αὐτὴν λαμπρό-
τητα καὶ τὸ ὕψος, τὴν αὐτὴν σχεδὸν νεαρὸτητα καὶ
περιπάθειαν τῶν *Ποιητικῶν Μελετῶν* καὶ *Ἀρμολο-
κῶν*, τοῦ *Ιωσηφίνου* καὶ τοῦ *Αρόλδου*.

Περαιούντες τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις δὲν πρέπει
νὰ λητμονήσωμεν τὰ πρὸ ἡμῶν κατὰ τὴν ἐβδομάδα

τῶν Παθῶν καὶ τὴν Ἀνάστασιν περίεργα συμβάντα.

Συνήθεια κακίστη ἐπικρατεῖ ἐνταῦθα, κατὰ τὸν Ἐ-
πιτάριον καὶ τὴν Ἀνάστασιν, νὰ ῥίπτωσι πυροτεχνή-
ματα καὶ νὰ πυροβολῶσι. Τὸ κακὸν γίνεται μέγα, καὶ
αἱ ἀρχαὶ πρέπει ἐξέπαντος νὰ περιστείλωσιν αὐτό·
Ὅπως δὴ ποτε χροστωθῶμεν νὰ παρατηρήσωμεν ἐν-
ταῦθα πρὸς μέγιστον ἔπαινον τῆς γενναιότητος τοῦ
παρ' ἡμῖν ὠραίου φύλου, ὅτι ἀνδρείως καὶ κύριοι καὶ
κυριαί, καθ' ὧν μάλιστα ἐτοξεύοντο τὰ πυρὰ ἀντικα-
ρέτατον κατ' αὐτῶν τὰ ὠραῖα καὶ τρυφερὰ στήθη των,
καὶ ἀτρόμητοι ὡς Σπαρτιάταιςαι τῶντι, καὶ μετ'
εὐχαριστήσεως ἀπεριγράφτου ἐξετίθεντο ἀπὸ τοὺς ἐ-
ξώστιας των εἰς τὰς προσβολὰς τοῦ ἐχθροῦ. Κατ' εὐ-
τυχίαν τῶν κελῶν κυριῶν μας, δὲν ἔπαθον εἰμὴ αἱ ἐ-
σθῆτες, οἱ πέτατσοι καὶ οἱ ἐπενδύται, ἀλλὰ πολλῶν
Σπαρτιατῶν, ἄλλων μὲν ἐξωρούθησαν οἱ ὀφθαλμοί, ἄλ-
λων δὲ ἀπεκόπησαν αἱ χεῖρες, καὶ τινῶν ἡ ζωὴ! . . .

Ἐλπίζομεν, ὅτι τὸ προσεχές ἔτος αἱ κυριαὶ, φειδῶ-
μεναι τῶν ὅτοι γίνονται θύματα ἐκούσια τῆς γεν-
ναιότητος των καὶ τῆς καλλονῆς των, δὲν θέλουσι κλέον
ἐκτίθεσθαι τοσοῦτον ἀτρόμητως εἰς τοὺς περὶ τὸ πε-
δίον τῆς μάχης ἐξώστιας, ὥστε καὶ οἱ ἥρωες τῶν πυ-
ροβολημάτων μὴ εὐρίσκοντες ἐχθρὸν νὰ παύσωσι με-
ταποιοῦντες τὰς σοβαράς καὶ ἱεράς τῆς θρησκείας τε-
λετὰς εἰς θέατρον ἀτρημοσύνης. . .

Δὲν θέλομεν τελειῶσαι ἐν τούτοις τὸ σχεδιάσμα μας
τοῦτο, χωρὶς νὰ εἰπωμεν καὶ εὐάρεστόν τι πρὸς τὰς
καλὰς μας Ἀθηναίας. Τὴν τρίτην τοῦ Πάσχα ἔθνος ὑ-
πάρχει νὰ τελεῖται κατ' ἔτος περὶ τὸ Θησεῖον πανηγυ-
ρίς τις δημώδης, λείψανόν τι βεβαίως τῶν ἀρχαίων
τῆς Ἑλλάδος ἐθίμων. Ἡ στενὴ τοῦ τρισχιλιετοῦς τοῦ-
του ναοῦ κοιλάς, ὅλοι οἱ πέριξ λόφοι, ὁ τῶν Νυμφῶν,
τῆς Πυρρός, τοῦ Ἀρείου Πάγου περιστῶσι κατ' ἐκείνην
τὴν ἡμέραν τὸ θελκτικώτερον θέαμα, ὁμοίως ὁμοίως γυ-
ναικῶν πάσης τάξεως καὶ πάσης ἡλικίας εὐπαρύφων
καὶ ἐαρινῶν καλύπτει αὐτάς. Ὁ θέλων νὰ περιεργα-
σθῇ ὡς ἐκ περιωπῆς ἅπαντα τῶντι τὸν μέγαλον κό-
σμον τῶν Ἀθηναίων, ἂς μεταφερθῇ εἰς τὸ μέρος τοῦτο,
καὶ θέλει ἰδεῖ ἂν αἱ νεώτεροι Ἀττικαὶ γυναῖκες ἦναι
καθοτιδῆποτε ὀλιγώτερον κομψαὶ καὶ ὠραῖαι τῶν ἀρ-
χαίων ἐκείνων Ἀτιθίδων. Ἡ δὲ νεολαία εἶναι αὐτὴ
ἡ ἐπὶ Ἀλκιβιάδου, Περικλέους καὶ Κίμωνος ἄλλοτε
ὑπάρξασα.

Ἐγὼ ἐντροπῆτας ἱκανὸν χρόνον εἰς τὸ θέμα τοῦτο,
ἀνέβην τὸν λόφον τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου καὶ εὐρὺς, τερ-
πνὸς, μεγαλοπρεπῆς ἐκείθεν ἠενώχθη εἰς τὰ ὄμματά
μου ὀρίζων. Ἀπέναντι μου ἐκτείνετο κυανὴ καὶ ἀκίμα-
τος ἡ θαλασσα τοῦ Αἰγαίου, ἀπεριόριστος πρὸς τὸ ἐν
μέρος, ὀρίζουμένη δὲ πρὸς τὸ ἄλλο ὑπὸ τῆς νή-
σου Σαλαμῖνος καὶ Αἰγίνης καὶ τῶν μακρυνῶν καὶ ὀ-
μιχλωδῶν παραλίῶν τῆς Πελοποννήσου. Εἰς τοὺς πό-
δας μου δὲ ἐξεπλοῦτο ἡ ἐκτεταμένη τῶν Ἀθηναίων πε-
διάς, κατασκέπαστος μὲν ὑπὸ χλόης, ἀλλὰ φέρουσα ὡς
λείψανα μεγάλης τινος συμφορᾶς, καταξῆρον τὸν ἀει-
θαλῆ ἄλλοτε ἐλαιωνά τῆς. Ἡ Σαλαμῖς καὶ ὁ ἐλαίων
τῶν Ἀθηναίων εἶναι δύο ὀδυνηραὶ σελίδες τῆς Ἑλληνι-
κῆς ἱστορίας.

ΓΟΡΓΙΑΣ.